

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia ja vesilakia. Esityksen tavoitteena on edistää ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten asioiden sähköistä käsittelyä. Kyseisten lakien menettelysäännöksiä muutettaisiin siten, että ne vastaisivat sähköisen asioinnin tarpeita. Esityksessä otettaisiin huomioon kuulutuslainsäädännön ajantasaistamiseksi tehtävät muutokset hallintolakiin ja tarkistettaisiin hallintolain kanssa päällekkäistä ympäristönsuojelulain ja vesilain sääntelyä.

Ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa säädettäisiin sähköisen asioinnin ja digitaalisten palvelujen ensisijaisuudesta. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiakirjat toimitettaisiin viranomaiselle ensisijaisesti sähköisesti. Viranomaisten ja kuntien ylläpitämistä fyysisistä ilmoitustauluista luovuttaisiin ja siirryttäisiin tietoverkossa sähköisesti tapahtuvaan tiedoksiantoon. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa menettelyissä asia annettaisiin tiedoksi julkisella kuulutuksella siten kuin hallintolain uusissa säännöksissä julkisesta kuuluttamisesta säädetään. Vastaavasti ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisessa menettelyssä tehty päätös annettaisiin jatkossa tiedoksi sähköisesti julkisella kuulutuksella hallintolain mukaisesti.

Vesilain johtojen sijoittamista koskevan ilmoitusmenettelyn soveltamisalaa esitetään osin laajennettavaksi ja ilmoitusmenettelyyn tehtäväksi eräitä muutoksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	4
2.1 Lainsäädäntö	4
2.2 Euroopan unionin lainsäädäntö.....	13
2.3 Käytäntö	18
2.4 Nykytilan arviointi	20
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	23
3.1 Tavoitteet	23
3.2 Keskeiset ehdotukset.....	24
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	26
4.1 Taloudelliset vaikutukset	26
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	29
4.3 Ympäristövaikutukset	31
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset	32
5 ASIAN VALMISTELU	33
5.1 Valmisteluvaiheet	33
5.2 Lausunnot ja niiden huomioonottaminen.....	33
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	36
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	37
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	37
1.1 Ympäristönsuojelulaki	37
1.2 Vesilaki	46
2 luku Yleiset oikeudet, velvollisuudet ja rajoitukset.....	46
3 luku Luvanvaraiset vesitaloushankkeet	47
5 luku Ojitus	48
7 luku Säännöstely	49
8 luku Vesivoiman hyödyntäminen	49
11 luku Hakemusmenettely	50
14 luku Valvonta ja hallintopakko.....	52
15 luku Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano	52
18 luku Erinäisiä säännöksiä.....	53
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	54
3 VOIMAANTULO.....	54
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	54
LAKIEHDOTUKSET	64
Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	64
Laki vesilain muuttamisesta.....	71
LIITTEET	82
RINNAKKAISTEKSTIT	82
Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	82
Laki vesilain muuttamisesta.....	92

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Sähköisen toimintaympäristön hyödyntäminen hallinnossa on viime aikoina lisääntynyt ja se on merkittävästi uudistanut valtion, kuntien sekä muiden viranomaisten päätöksentekoa ja viestintää. Sähköisen toimintaympäristön avulla on mahdollista tehostaa toimintaa ja lisätä päätöksenteon valmistelun avoimuutta ottaen huomioon hyvän tiedonhallinta- ja tietojenkäsittelytavan vaatimukset.

Voimassaolevan ympäristönsuojelulain (527/2014) ja vesilain (587/2011) sääntely ei vastaa sähköisen asioinnin tarpeita, koska säädösten osalla menettelyt painottuvat perinteiseen, paperiseen, asiointiin. Ympäristönsuojelulain kokonaisuudistuksessa lisättiin sähköistä tiedottamista teollisuuden päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU (jäljempänä *teollisuuspäästödirektiivi*) täytäntöönpanon edellyttämällä tavalla, mutta vesilakiin tällaista perinteistä tiedottamistapaa täydentävää menettelyä ei sisälly. Viime vuosina hallinnon asiakkaiden asiointi ja viranomaisten menettelyt ovat kuitenkin sähköistyneet, minkä vuoksi säädöksiä on tarpeen ajantasaistaa nykytarpeita vastaaviksi. Lisäksi vireillä on hallinnon digitalisointia edistäviä lainsäädäntöhankkeita, joilla on yhteys ympäristönsuojelulain ja vesilain sääntelyyn.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamista koskeva esitys liittyy vireillä olevaan kuuluslainsäädännön uudistamishankkeeseen (hallituksen esitys laiksi hallintolain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi). Maining esityksen tarkoituksena on kumota laki julkisista kuulutuksista (34/1925, jäljempänä *kuuluslaki*) ja lisätä julkista kuuluttamista koskeva yleissäännös hallintolakiin. Kuuluslain mukaista julkisten kuulutusten julkaisemista viranomaisen ilmoitustaululla ei voida pitää enää tehokkaana ja ajanmukaisena tiedoksiantotapana, minkä vuoksi kuuluslakiin perustuvasta kuntien velvollisuudesta ylläpitää ilmoitustauluja ehdotetaan luovuttavaksi ja hallintolakiin otettavaksi säännökset kuulutusten julkaisemisesta viranomaisen verkkosivuilla yleisessä tietoverkossa. Kuuluslainsäädännön uudistamisen myötä kuulutuksen lisäksi myös kuulutettavat asiakirjat julkaistaisiin viranomaisen verkkosivuilla, jollei salassapitosäännöksistä muuta johdu. Ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa olevat viittaukset kuuluslakiin, kuuluttamiseen ja viranomaisten ilmoitustauluihin tarkistettaisiin vastaamaan ehdotettuja kuulusmenettelyä koskevia säännöksiä.

Vuonna 2015 voimaantulleessa kuntalaissa (410/2015) luovuttiin kunnan ilmoitusten julkaisemisesta kunnan julkisten kuulutusten ilmoitustaululla. Laissa säädetään näiden julkaisemisesta yleisessä tietoverkossa (108 §). Myös kuntalain 140 §:n mukainen päätöksen tiedoksianto kunnan jäsenelle toimitetaan nykyisin pitämällä pöytäkirja muutoksenhakuosituksineen nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Valtion lupaviranomaisena toimivissa aluehallintovirastoissa on siirrytty käyttämään sähköistä arkistointia vuoden 2017 alusta alkaen. Lisäksi sähköinen lupajärjestelmä on otettu käyttöön tietyillä pilottitoimialoilla, joita on sekä ympäristönsuojelulain että vesilain mukaisissa asioissa. Sähköisen lupahakemuksen käyttöönottoa on tarkoitus laajentaa pilottitoimialojen lisäksi muillekin toimialoille. Luvan hakemusosion käyttöönoton jälkeen on aloitettu järjestelmäkehityksen toinen vaihe, jossa järjestelmä laajennetaan koskemaan myös viranomaiskäsitteilyn vaiheita.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia menettelysäännöksiä on tarpeen päivittää siten, että ne huomioisivat muussa lainsäädännössä ja hallinnon toimintatavoissa tapahtuvat muutok-

set sekä tukisivat sähköiseen asiointiin siirtymistä mahdollisimman hyvin. Tarkoitus on parantaa hallinnon asiakkaille tarjottujen palvelujen laatua, käytettävyyttä ja saatavuutta. Ehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten asioiden sähköinen käsittely aina asian vireillepanovaiheesta päätöksentekovaiheeseen asti. Tiedoksiantomenettelyiden sähköistäminen koskisi myös muutoksenhakutuomioistuimena toimivaa Vaasan hallinto-oikeutta.

Pääministeri Juha Sipilän hallitus on linjannut julkisen hallinnon sähköisen asioinnin ja viestinvälityksen sekä digitaalisten palvelujen ensisijaisuudesta ja asettanut digitaalisten palvelujen ja toimintatapojen tavoitetilan vuodelle 2022. Tavoitteena muun muassa on, että vuonna 2022 viranomaiset ovat velvoitettuja tarjoamaan luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille saavutettavia ja laadukkaita digitaalisia palveluja ensisijaisena vaihtoehtona. Viranomaisten on järjestettävä henkilön asemaan, oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvä viestintä ja asiointi niin, että sähköinen kanava on aina käytettävissä. Yrityksille, yhteisöille ja muille elinkeinotoimintaa harjoittaville digitaalisten palvelujen käyttö asiointissa ja viestinvälityksessä on velvoittavaa. Luonnollisten henkilöiden (kansalaisten) asiointi ja viestinvälitys tapahtuvat ensisijaisesti digitaalisesti. Henkilöitä ei kuitenkaan velvoiteta sähköiseen asiointiin.

Tässä esityksessä ehdotettavat muutokset edistäisivät osaltaan pääministeri Sipilän hallituksen tavoitteiden toteuttamista digitalisaation ja säädösten sujuvoittamisen osalta, kun esityksellä mahdollistettaisiin sähköinen käsittely ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa asioissa sekä säädettäisiin sähköisen asioinnin ensisijaisuudesta. Samalla myös karsittaisiin päällekkäistä sääntelyä ja yhdenmukaistettaisiin menettelyitä, kun ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa viitattaisiin tiedoksiantomenettelyiden osalta hallintolain yleissääntöön.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö

Ympäristönsuojelulaki ja -asetus

Syyskuun 1 päivänä vuonna 2014 voimaan tulleella uudella ympäristönsuojelulalla ajanmukaistettiin ympäristönsuojelulaki ensi sijassa vastaamaan teollisuuspäästödirektiivin ja perustuslain säännösten kehittyntä tulkintaa. Lisäksi lupa- ja ilmoitusjärjestelmän toimivuutta parannettiin. Ympäristönsuojelulain kokonaisuudistus on toteutettu vaiheittain ja lupamenettelyn sujuvoittamistyö jatkuu edelleen.

Lain tarkoituksena on suojata ympäristöä sille haitallisilta toimilta ja edistää kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia ympäristöllisessä päätöksenteossa. Näiden tavoitteiden edistämiseksi tietyt ympäristöön vaikuttavat toimet on säädetty luvanvaraisiksi. Luvanvaraisuudesta säädetään lain 4 luvussa. Lupamenettelyä koskevat säännökset löytyvät lain 5 luvusta.

Valtion ympäristölupaviranomaisena toimii aluehallintovirasto ja valvontaviranomaisena elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä *ELY-keskus*). Kunnalle kuuluvista lupa- ja valvontatehtävistä huolehtii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Vireillä olevan maakuntaudistuksen yhteydessä organisoidaan uudelleen valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävät. Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 14/2018 vp), jolla perustettaisiin uusi Valtion lupa- ja valvontavirasto (jäljempänä *LUOVA-virasto*). Virastolle koottaisiin valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä muun muassa nykyisistä aluehallintovirastoista, ELY-keskuksista sekä Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavi-

rastosta (jäljempänä *Valvira*). Tehtävien kokoamisen myötä aluehallintovirastot, ELY-keskukset ja Valvira lakkauttaisivat toimintana. Ympäristöasioista LUOVA-virasto hoitaisi ympäristönsuojelulain, vesilain, jätelain (646/2011), ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, jäljempänä *YVA-laki*), luonnonsuojelulain (1096/1996), maaineslain (555/1981) sekä eräiden muiden ympäristöä koskevien lakien mukaisia tehtäviä. LUOVA-virasto olisi toimivallaltaan valtakunnallinen ja tehtäviltään monialainen valtion hallintoviranomainen, joka turvaa alueilla toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista hoitamalla sille erikseen säädettyjä lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä. Maakuntauudistus ja LUOVA-viraston perustaminen on tarkoitus toteuttaa vuoden 2021 alusta.

Ympäristölupahakemus on toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle kirjallisesti. Viranomaisen pyynnöstä on toimitettava lisäkappaleita hakemusasiakirjoista, jos se on tarpeen asian kuuluttamisen tai lausuntojen pyytämisen vuoksi. Hakemus valtion ympäristölupaviranomaiselle on lisäksi toimitettava sähköisesti, jollei viranomainen ole muuta hyväksynyt (39 §). Jos hakemus on puutteellinen tai asian ratkaiseminen edellyttää erityistä selvitystä, hakijalle varataan tilaisuus täydentää hakemusta viranomaisen asettamassa määräajassa (40 §).

Lupahakemuksesta on tiedotettava kuuluttamalla siitä toiminnan vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla kuulutuslain mukaisesti. Kuuluttamisella varmistetaan, että asianosaisille ja yleisölle varataan tilaisuus muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden ilmaisemiseen lupasiasta. Kuulutus on julkaistava myös lupaviranomaisen internetsivuilla, jolloin kuulutus voi sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä *julkisuuslaki*) 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Tämän lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, ellei ilmoittaminen ole ilmeisen tarpeetonta (44 §).

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hakemusasiakirjat pidetään yleisön nähtävillä vähintään kuulutusajan toiminnan vaikutusalueen kunnissa. Lisäksi valtion ympäristölupaviranomaisen on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta ja mahdollisuuksien mukaan hakemuksen muu keskeinen sisältö. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tiedotettava hakemuksen sisällöstä internetsivuillaan mahdollisuuksien mukaan. Hakemus voi sisältää julkisuuslain 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot, jos hakemus pidetään tietoverkossa vain tehokkaan tiedottamisen vaatiman tarpeellisen ajan (44 §).

Ympäristönsuojelusta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (713/2014) säädetään tarkemmin lupahakemuksesta kuuluttamisesta ja asiakirjojen nähtävilläpidosta (11 §). Lupahakemuksesta on kuulutettava sen jälkeen, kun asia on riittävän yksityiskohtaisesti selvitetty. Kuulutuksesta on käytävä ilmi hankkeen kannalta olennaiset tiedot, kuten hakijan yhteystiedot, kuvaus toiminnasta ja sen olennaisista päästöistä ja syntyvistä jätteistä, toiminnan sijaintipaikasta, asian ratkaisevasta viranomaisesta sekä siitä, missä ja mihin asti hakemusasiakirjoihin on mahdollisuus tutustua sekä tiedot hakemusten ja mielipiteiden jättämiseksi. Hakemusasiakirjat on toimitettava kuntaan pidettäväksi nähtävinä kuulutuksessa mainitussa paikassa. Kunnan suostumuksesta asiakirjat voidaan toimittaa sähköisessä muodossa.

Ympäristölupaa koskeva päätös annetaan julkipanon jälkeen ja sen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksen antamisesta ilmoitetaan ennen sen antamispäivää päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla. Julkipanoilmoituksessa on mainittava viranomaisen, asian laatu, päätöksen antamispäivä ja valitusaika sekä missä ja

mihin ajankohtaan asti päätös pidetään yleisön nähtävillä. Ilmoitus on pidettävä päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla. Päätöksen on oltava saatavana ilmoituksessa mainittuna antamispäivänä (84 §). Lupapäätös on lähetettävä hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi annettava tiedoksi sekä viranomaisille, joilta on pyydetty lausunto hakemuksesta, että niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai esittäneet mielipiteen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet. Tieto päätöksestä on viipymättä julkaistava toiminnan sijaintikunnassa ja muussa kunnassa, jossa toiminnan vaikutukset saattavat ilmetä sekä lupaviranomaisen internetsivuilla. Päätöksestä on myös ilmoitettava toiminnan vaikutusalueella leviävässä yleisessä sanomalehdessä, ellei ilmoittaminen ole ilmeisen tarpeetonta (85 §).

Lisäksi useissa ympäristönsuojelulain pykälissä (kuten 95, 99, 122, 136, 192 §) on viitattu lain 84 ja 85 §:n soveltamiseen. Toimivaltaisen viranomaisen on annettava kyseisten pykälien mukaiset päätökset julkipanon jälkeen ja niistä on tiedotettava siten kuin 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä päätöksestä tiedottamisesta.

Laissa säädetään sähköisestä käsittelystä lupamenettelyn eri vaiheissa. Kenellä tahansa on oikeus pyynnöstä saada tieto tietyllä alueella vireille tulleista ympäristölupa-asioista ja annetuista ympäristölupapäätöksistä sähköisin viestein sen mukaan kuin viranomaisen tietojärjestelmässä on mahdollista ottaa vastaan tällaisia pyyntöjä ja lähettää viestejä automatisoidusti (45 ja 86 §). Muutoksenhakutuomioistuimen on puolestaan toimitettava lupa- ja valvontaviranomaiselle sähköisesti tietoja niiden antamiin päätöksiin tehdyistä muutoksista ja päätösten lainvoimaisuudesta, jotta tiedot voidaan tallentaa ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (197 §).

Ympäristönsuojelulain 19 luvussa säädetään muutoksenhausta. Ympäristönsuojelulain nojalla annettuihin viranomaisen antamiin päätöksiin haetaan muutosta pääsääntöisesti valittamalla Vaasan hallinto-oikeudelle. Vaasan hallinto-oikeuden on tiedotettava kuuluttamalla ympäristölupapäätöstä koskevasta luvan hakijan valituksesta, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, vähintään 14 päivän ajan hallinto-oikeuden ja asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla. Valitusasiakirjat on pidettävä nähtävillä asianomaisissa kunnissa kuulutusajan. Kuulutuksessa on ilmoitettava, missä asiakirjat ovat nähtävillä (196 §). Ympäristölupaa koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että päätöksestä ilmoitetaan viipymättä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla (197 §). Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan (190 §).

Ympäristönsuojelulain 96 §:ssä on säädetty ympäristölupamenettelyä kevyemmästä menettelystä eräissä asiaryhmissä, joita ovat kansallisesti luvanvaraisen toiminnan olennainen muuttaminen (29 §), seurannan ja tarkkailun suunnitelman hyväksyminen (64 §), tarkkailumääräysten muuttaminen (65 §), luvan tarkistaminen parasta käyttökelpoista tekniikkaa koskevien uusien päätelmien seurauksena (81 §), luvan rauettaminen (88 §), luvan muuttaminen (89 §), luvan täydentäminen tai täsmentäminen erityisen selvityksen perusteella (90 §), lupamääräyksen määräajan pidentäminen (91 §), luvan peruuttaminen (93 §), toiminnan lopettamista koskevien määräysten antaminen (94 §:n 3 mom.), suurten polttolaitosten lupamääräysten tarkistaminen valtioneuvoston päätöksessä tarkoitettujen päästöraja-arvojen johdosta (103 §), luvanvaraisuuden mahdollista raukeamista koskevan selvittävän päätöksen antaminen (231 §) sekä eräät suuriin polttolaitoksiin ja jätteen rinnakkaispolttolaitoksiin liittyvät siirtymäsäännökset. Kevennetty menettely merkitsee esimerkiksi sitä, että menettelyn yhteydessä kuultavien asian-

osaisten piiri määräytyy vireillä olevan muutoksen asiasisällön, ei alkuperäisen luvan asianosaispiirin mukaan. Samoin asian merkityksestä ja laadusta riippuen hakemus voidaan antaa asianosaisille tiedoksi muutoin kuin kuuluttamalla kunnan ilmoitustaululla ja internetissä. Vastaavasti lupapäätöksestä tiedottaminen asianosaisille voi olla tavanomaista suppeampaa, jos asian laatu sen sallii ja jos tieto asianosaisille voidaan antaa muulla tavalla.

Lain 12 luvussa säädetään ilmoitusmenettelystä. Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään sille valtion valvontaviranomaiselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiallisesti ilmenee (118 §). Ympäristönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettu koeluonteisesta toiminnasta on tehtävä kirjallinen ilmoitus lupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista (119 §). Jos onnettomuudesta, ennakkoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta toiminnassa, joka ei ole luvanvarainen tai rekisteröitävä, aiheutuu tai uhkaa aiheutua päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (120 §). Viranomaisen on 118—120 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen johdosta annettava päätös. Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava siten kuin 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ilmoittamisesta ja 85 §:n 1 ja 2 momentissa päätöksestä tiedottamisesta (122 §).

Ympäristönsuojelulain 200 §:ssä säädetään päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Pykälän mukaan päätöksen tehnyt viranomainen voi määrätä, että 62, 64, 65, 99, 122, 123, 136, 137, 171, 175, 176, 180, 181 ja 183 §:ssä tarkoitettua määräystä tai päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

Ympäristönsuojelulain 213 §:ssä säädetään yhteistoteutuksesta päättämisestä. Ympäristöministeriö voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen valtioneuvoston 9 §:n nojalla antaman asetuksen päästöjä koskevista säännöksistä tietyn toiminnan osalta, jos toiminnanharjoittaja toteuttaa muualla Suomessa tai toisessa valtiossa ympäristönsuojelutoimia, joiden johdosta päästöt tai niiden vaikutukset kokonaisuutena olennaisesti vähentyvät. Ympäristöministeriön on ennen 213 §:ssä tarkoitettun päätöksen tekemistä pyydettävä hakemuksesta lausunto toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta, asianomaisilta valtion valvontaviranomaisilta sekä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettyiltä tahoilta. Lisäksi 186 §:ssä tarkoitettulle rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta. Hakemuksesta on kuulutettava Virallisessa lehdessä, ja kuulutus on julkaisettava ympäristöministeriön tietoverkkosivuilla. Lisäksi hakemuksesta on tiedotettava toiminnan sijaintikunnassa ja vaikutusalueen kunnissa siten kuin kuntalaissa säädetään (214 §).

Ympäristönsuojelulain 222 §:ssä säädetään ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä, jota käytetään ympäristönsuojeluun liittyvien tietojen hallintaan ja käsittelyyn, ympäristölainsäädännön valvonnan toteuttamiseen, ympäristön tilan seurantaan sekä ympäristöön liittyvään tutkimukseen ja suunnitteluun. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä muodostuu tiedoista, jotka talletetaan ELY-keskusten, aluehallintovirastojen, Ilmatieteen laitoksen, Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön ylläpitämiin tietojärjestelmiin, rekistereihin ja tiedostoihin. Tietojärjestelmään talletettavista tiedoista säädetään 223 §:ssä, jätelaissa, vesilaissa ja merenkulun ympäristönsuojelulaissa (1672/2009) sekä niiden nojalla. Tietojen tallettaminen voidaan tehdä

konekielisenä tiedonsiirtona teknisen käyttöyhteyden avulla. Edellä tarkoitetuilla ylläpitäjillä sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella, kunnan rakennusvalvontaviranomaisella ja kunnan terveydensuojeluviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä ja maksutta oikeus saada ympäristönsuojelun tietojärjestelmästä tiedot, jotka ovat tarpeen niille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Sen lisäksi, mitä julkisuuslaissa säädetään, voidaan tietojärjestelmän tiedot antaa konekielisesti tai teknisen käyttöyhteyden avulla sekä muulla tarkoitukseen soveltuvalla turvallisella ja luotettavalla tavalla.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään ympäristönsuojelulain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä. Valtion valvontaviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään: 1) ympäristönsuojelulain nojalla antamansa päätökset sekä tiedot niihin liittyvistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä; 2) valtion valvontaviranomaiselle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista; 3) ympäristönsuojelulain mukaiseen valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset ja muut valvontatoimia koskevat tiedot; 4) 105 §:n 1 momentissa tarkoitetut valtioneuvoston päätöksen mukaiset tiedot; 5) 151 §:n 1 momentin 2—4 kohtien perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat; 6) 168 §:ssä tarkoitetut valtion valvontaviranomaisen laatimat valvontasuunnitelmat ja valvontaohjelmat; 7) valtion valvontaviranomaisen valvontavastuulle kuuluvan luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle (223 §).

Kunnan tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään: 1) ympäristönsuojelulain mukaisiin lupa- ja valvontatehtäviin liittyvät kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen antamat päätökset sekä tiedot niiden muutoksenhaun johdosta tehdyistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä; 2) kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista; 3) 145 §:ssä tarkoitetut ilmansuojelusuunnitelmat ja 146 §:ssä tarkoitetut lyhyen aikavälin toimintasuunnitelmat; 4) 151 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella laaditut meluselvitykset ja meluntorjunnan toimintasuunnitelmat; 5) kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulle kuuluvan ympäristöluvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot ja muut vastaavat tiedot, jotka toiminnanharjoittaja on velvollinen toimittamaan valvontaviranomaiselle. Kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voivat toimittaa edellä säädetty tiedot valtion valvontaviranomaiselle tallettavaksi tietojärjestelmään, jos niillä ei ole mahdollisuutta tallettaa tietoja itse (223 §).

Vesilaki

Tammikuun 2012 alussa voimaantulleen uuden vesilain tarkoituksena on turvata vesivarojen ja vesiympäristön tarkoituksenmukainen ja järkevä käyttö erilaiset intressit yhteen sovittavalla tavalla. Vesitaloushankkeista vesilain mukaista lupaa edellyttävät useat vesistöön rakentamista tarkoittavat hankkeet, veden ottaminen, eräät ojitushankkeet, keskivedenkorkeuden pysyvä muuttaminen, vesistön säännöstely ja vesivoiman hyödyntäminen. Luvan lisäksi vesilain mukaisia ennakovalvonnan muotoja ovat pienemmistä hankkeista tehtävät ilmoitukset, oikeus veden ottamiseen, ojitustoimitus ja yleiseksi kulkuväyläksi määrääminen.

Aluehallintovirasto toimii vesilaissa tarkoitettuna lupaviranomaisena. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ojitustoimituksen toimivallasta ojitusasioissa säädetään lain 5 luvussa (1 luvun 7 §). Aluehallintovirasto käsittelee vesilain mukaisten vesitaloushankkeiden lupahakemukset sekä eräitä vesilain mukaisia korvaus- ja hallintopakkoasioita. ELY-keskus ja kunnan

ympäristönsuojeluviranomainen toimivat vesilaisissa tarkoitettuina valvontaviranomaisina (1 luvun 7 §).

Lupa-asia pannaan vireille lupaviranomaisessa kirjallisella hakemuksella (11 luvun 2 §). Hakemuksen ollessa puutteellinen hakijalle varataan tilaisuus täydentää hakemusta määräajassa (11 luvun 5 §). Vesilain 11 luvun 6 §:ssä luetellaan ne tahot, joilta lupaviranomaisen on pyydettyvä lausunto. Lupaviranomaisen on varattava niille, joiden oikeutta, etua tai velvollisuutta asia saattaa koskea (asianosainen) tilaisuus tehdä muistutuksia asiasta. Muille kuin asianosaisille varataan ennen asian ratkaisua tilaisuus ilmaista mielipiteensä (11 luvun 7 §). Kuulemisten johdosta tulee hakijalle ja muille asianosaisille varata tilaisuus selityksen antamiseen. Asianosaiselle voidaan varata selityksen johdosta tilaisuus oman selityksensä antamiseen (11 luvun 8 §).

Hakemuksesta tiedotetaan lupaviranomaisen ja hankkeen vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla julkaistavalla kuulutuksella, jota pidetään nähtävillä 30 päivän ajan. Julkaisemisesta on ilmoitettava alueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, ellei kyseessä ole merkitykseltään vähäinen asia, jolloin tiedottaminen voidaan hoitaa muulla tavoin (11 luvun 10 §). Kuulutuksesta on annettava erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee (11 luvun 11 §). Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, kuulutus on lisäksi julkaistava lupaviranomaisen ja kuntien internetsivuilla (11 luvun 10 §).

Hakijan tulee laatia ympäristölupahakemus, jos vesilain mukaista lupaa käsiteltäessä ilmenee, että hanke edellyttää myös ympäristölupaa. Yhteiskäsittelytilanteissa sovelletaan, mitä ympäristönsuojelulain 47 §:ssä säädetään lupahakemusten yhteiskäsittelystä. Mikäli kyse on vesien pilaantumista koskevasta hakemuksesta, tulee hakemus käsitellä ja ratkaista yhdessä vesilain mukaisen lupahakemuksen kanssa (11 luvun 12 §).

Vesilain mukainen päätös annetaan julkipanon jälkeen ja sen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksen antamisesta on ilmoitettava ennen sen antamispäivää lupaviranomaisen ilmoitustaululla. Päätös toimitetaan hakijalle ja jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat sitä pyytäneet, valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille sekä hankkeen vaikutusalueen kuntiin yleisesti nähtäväksi. Lupaviranomaisen on ilmoitettava päätöksestä vaikutusalueen kunnissa julkisella kuulutuksella ja kuulutuksesta on ilmoitettava muun muassa asianosaisille. Tieto päätöksestä on lisäksi julkaistava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta (11 luvun 22 §).

Vesilain nojalla annettuun päätökseen voi hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään (15 luvun 1 §). Vesilain mukaista hakemusasiaa koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös annetaan julkipanon jälkeen (15 luvun 5 §). Päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi viipymättä ilmoitettava vesitaloushankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla. Hallintopakkoasiaa koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös on annettava tiedoksi todisteellisena tiedoksiantona siten kuin hallintolaissa säädetään.

Vesilain käyttöoikeussäätelyn uudistamisen yhteydessä (587/2017) valtavyölyän alittavien johtojen vaikutuksista riippumattomasta luvanvaraisuudesta luovuttiin ja nämä hankkeet siirrettiin ilmoitusmenettelyyn piiriin. Tällä hetkellä hankkeesta vastaavan on ilmoitettava vesialueen sijoittamisesta valvontaviranomaiselle tehtävän ilmoituksen lisäksi vesialueen omistajalle.

Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisalue-lain 26 §:n 3 momentin mukaisesti tai toimittamalla ilmoitus kaikille tiedossa oleville osak-kaille.

Hallintolaki

Hallintolain tavoitteena on edistää hyvää hallintoa sekä oikeusturvaa hallintoasioissa. Hallin-tolaki toimii yleislakina säännellen viranomaisten toimintaa, mukaan lukien lupamenettelyjä. Hallintolakia sovelletaan muun muassa valtion viranomaisissa ja kunnallisissa viranomaisissa niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä (2 §). Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annet-tava asiakkailleen hallintoasian hoitamiseen liittyvää maksutonta neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Jos asia ei kuulu viranomaisen toimivaltaan, viranomaisen on pyrittävä opastamaan asiakas toimivaltaiseen viranomaiseen (8 §). Hallinto-asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Viranomaisen on esitettävä asianosaiselle tä-män pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta sekä vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin (23 §). Viranomaisen on määriteltävä toimialansa keskeisissä asia-ryhmissä odotettavissa oleva käsittelyaika sellaisille hallintopäätöksellä ratkaistaville asioille, jotka voivat tulla vireille vain asianosaisen aloitteesta. Tämä ei koske asioita, joiden käsittelylle on säädetty määräaika (23 a §).

Hallintoasia tulee vireille, kun asian vireille panemiseksi tarkoitettu asiakirja on saapunut toi-mivaltaiseen viranomaiseen tai kun asia on sille suullisen vireillepanon yhteydessä esitetty ja käsittelyn aloittamiseksi tarvittavat tiedot on kirjattu (20 §). Asia on yleensä pantava vireille kirjallisesti (19 §). Kirjallinen vireillepano tarkoittaa kirjallisessa muodossa olevan (pape-ri)asiakirjan käyttämistä asian vireille panemiseen. Kun asia on pantava vireille käyttämällä sitä varten laadittua lomaketta, kaavaketta tai muuta vastaavaa asiakirjaa, sitä on aiheellista käyttää.

Jos viranomaiselle toimitettu asiakirja on puutteellinen, viranomaisen on tarvittaessa kehotet-tava lähettäjä täydentämään asiakirjaa. Viranomaisen on ylipäättään huolehdittava asian riit-tävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä. Asianosaisen on esitettävä selvitystä vaatimuksensa perusteista ja muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen (31 §). Asianosainen voi myös omasta aloitteestaan täydentää tai muuttaa hakemustaan (22 §).

Hallintoasiassa asianosainen on se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (11 §). Asianosaiselle on varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sel-laisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Lain 34 §:ssä luetellaan tapaukset, joissa asian saa ratkaista asianosaista kuulematta. Jos asian ratkaisulla voi olla huomattavaa vaikutusta muihin henkilöihin kuin asianosaisiin, viranomaisen tulee varata näille mahdollisuus saada tietoja asiasta ja lausua mielipiteensä siitä. Asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla (41 §).

Hallintopäätös on annettava kirjallisesti. Päätös voidaan antaa suullisesti, jos se on välttämä-töntä asian kiireellisyyden vuoksi. Suullinen päätös on viipymättä annettava myös kirjallisena oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen (43 §). Viranomaisen on annettava teke-mänsä päätös viipymättä tiedoksi asianosaiselle ja muulle tiedossa olevalle, jolla on oikeus hakea siihen oikaisua tai muutosta valittamalla. Viranomaisen on huolehdittava jo asian käsit-telyn kuluessa käsittelyyn vaikuttavan asiakirjan tiedoksiantamisesta. Asiakirja annetaan tie-doksi alkuperäisenä tai jäljennöksenä (54 §). Tiedoksianto toimitetaan sille viranomaiselle, jo-ka käyttää asiassa puhevaltaa (58 §).

Tiedoksiannossa noudatettavasta menettelystä säädetään lain 10 luvussa. Tavallinen tiedoksi-
sianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle. Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta
tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tul-
leen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä (59 §). Todisteellinen tiedok-
sianto on kyseessä, kun tiedoksi-
sianto toimitetaan postitse saantitodistusta vastaan (60 §). Yleis-
tiedoksiannossa asiakirja pidetään määrätyn ajan vastaanottajan nähtävillä viranomaisessa ja
asiakirjan nähtävillä asettamisesta on ilmoitettava sellaisessa sanomalehdessä, josta vastaanot-
tajan voidaan otaksua saavan parhaiten tiedon (62 §).

Kuulutuslaki

Kuulutuslaki on tullut voimaan vuonna 1925 eikä sitä tai sen nojalla annettua asetusta ole tä-
män jälkeen muutettu kuin yhden kerran. Kuulutuslaki sisältää suurelta osin vanhentunutta tai
epäajanmukaista lainsäädäntöä.

Kuulutuslaki on julkisia kuulutuksia koskeva yleislaki ja sen soveltamisala on laaja. Kuulutus-
laki säättää lakien, asetusten, muiden säädösten sekä päätösten saattamisesta yleisesti tiedoksi
kuuluttamalla (1 ja 2 §). Kuulutuslaissa säädetään menettelystä, jolla päätökset saatetaan ylei-
sesti tiedoksi kuuluttamalla. Kuulutuslaissa ei säädetä, missä tilanteissa päätös, hakemus tai
muu viranomaisen asiakirja on kuulutettava, vaan ainoastaan kuulutuksessa noudatettavasta
menettelystä. Tiedonannot, jotka voimassa olevien säännösten mukaan on kuulutuksella saa-
tettava yleisesti tiedoksi, on kuulutettava panemalla kuulutus näkyviin kunnassa tätä tarkoitus-
ta varten varatulle ilmoitustaululle.

Ilmoitustaulu on pidettävä kunnan virastotalossa tai muussa kunnanhallituksen määräämässä
sopivassa paikassa, johon virka-aikana on vapaa pääsy (3 §). Julkipanoa koskevien tehtävien
hoitamisesta huolehtii kunnanhallitus (4 §). Kunkin kunnan on hankittava ja pidettävä kunnos-
sa riittävä määrä ilmoitustauluja kuulutuslain mukaisia kuulutuksia varten (7 §). Kun viran-
omainen on saanut kuulutuksen, on se tai ilmoitus siitä viipymättä julkipantava. Kuulutukseen
on merkittävä, milloin julkipano on tapahtunut. Kun tiedonannossa ilmoitetaan jonkin koko-
uksen, toimituksen tai muu määräaika, sitä ei saa ottaa pois, ennen kuin mainittu aika on ohi.
Muissa tapauksissa tiedonannon on oltava julkipantuna vähintään neljatoista päivää (5 §).

Kuulutuslaissa määritellään, miten tiedonanto, joka on julkisesti kuulutettava, toteutetaan. Eri-
tyislainsäädännössä on erikseen säädettävä siitä, että jokin tiedonanto saatetaan kuulutuksella
yleisesti tiedoksi. Kuulutuslaki on yleislaki: sen 2 §:n 3 momentin mukaan milloin on erikseen
säädetty, että kuuluttaminen tapahtuu muulla tavoin kuin kuulutuslain mukaisella julkipanolla,
noudatetaan tätä erityissäännöstä.

Vaikka kuulutuslaki monin osin sisältää vain muodollisesti voimassaolevia säännöksiä, julki-
sia kuulutuksia kuitenkin annetaan yhä edelleen useassa asiaryhmässä. Tällaisia ovat esimer-
kiksi ympäristön käyttöön liittyvät laajavaikutteiset asiat, joissa hakemukset ja päätökset on
saatava laajalti yleisön tietoon. Koska kuulutuslaki on vanhentunut, muualla lainsäädännössä
on monissa tapauksissa säädetty sitä täydentävästi tai siitä poikkeavasti, mikä on johtanut jul-
kisia kuulutuksia koskevan sääntelyn hajanaisuuteen ja kuulutusmenettelyjen epäyhtenäisyy-
teen. Vireilläolevassa kuulutuslainsäädännön uudistamishankkeessa kuulutuslaki ehdotetaan
kumottavaksi ja julkista kuuluttamista koskevan yleissäännöksen lisäämistä hallintolain uu-
deksi 62 a §:ksi.

Kuntalaki

Uusi kuntalaki tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 2015 ja sen pääasiallinen soveltaminen on alkanut vuonna 2017 valittujen valtuustojen toimikauden alussa. Kuntalaissa säädetään kunnan päätöksenteosta ja toimielimistä.

Kuntalain yhtenä tavoitteena oli luopua velvollisuudesta käyttää julkisten kuulutusten ilmoitustaulua. Kuntalain 29, 108, 140 ja 142 §:ssä säädetäänkin tiedottamisesta yleisessä tietoverkossa. Kuntalain 29 §:ssä säädetään kunnan viestinnästä, kun taas 108, 140 ja 142 § koskevat kunnan ilmoitusten, pöytäkirjojen sekä päätösten nähtävillä pitämistä yleisessä tietoverkossa. Näillä säännöksillä siirryttiin noudattamaan kunnan kuulutusmenettelyn osalta kuntalain säännöksiä kuulutuslain asemasta. Kunnan on kuitenkin huomioitava, että erityislainsäädännössä on vielä velvoitteita julkisten kuulutusten ilmoitustaulun käyttöön, jonka osalta kyseistä lainsäädäntöä on noudatettava.

Kunnan on tiedotettava toiminnastaan ja sen tulee antaa riittävästi tietoja esimerkiksi valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa. Lisäksi kunnan on huolehdittava, että toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annetaan tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa (29 §).

Kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi julkaisemalla ne yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu sekä tarpeen vaatiessa muulla kunnan päättämällä tavalla. Pykälässä mainittuna muuna tapana voitaisiin hallituksen esityksen mukaan pitää edelleen esimerkiksi ilmoitusten julkaisemista kunnan valitsemissa ilmoituslehdissä (HE 268/2014 vp, s. 214—215). Ilmoitusten on oltava yleisessä tietoverkossa 14 vuorokautta, ellei päätöksen luonteesta muuta johdu. Ilmoituksen sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta edellä mainitun ajan kuluttua (108 §).

Kunnan viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään asianomaiselle toimielimelle (134 §). Lain 135 §:ssä mainittujen kunnan viranomaisten päätöksiin sekä oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella hallinto-oikeudelta. Valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakunnan sekä kuntayhtymän toimielimen pöytäkirja oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Jos asia on kokonaan salassa pidettävä, pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan maininta salassa pidettävän asian käsittelystä. Pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Pöytäkirjan sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta oikaisuvaatimus- tai valitusajan päättyessä. Kunnan ja kuntayhtymän muun kuin 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen pöytäkirja pidetään vastaavasti yleisesti nähtävänä, jos asianomainen viranomainen katsoo sen tarpeelliseksi. Kunnan jäsenen ja 137 §:n 2 momentissa tarkoitetun kunnan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa (140 §).

Kuntalain 142 §:n mukaan hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kunnan, kuntayhtymän tai asianomaisten kuntien on viipymättä julkaistava ilmoitus hallinto-oikeuden päätöksestä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Päätöksen sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta valitusajan päättyessä.

Kuntalakia koskevan hallituksen esityksen mukaan oikaisuvaatimus- ja valitusajan tai esimerkiksi kuulutuksen ilmoitusajan päätyttyä päättyy myös kunnan peruste ja tarve henkilötiedon käsittelemiseen yleisessä tietoverkossa. Tämän vuoksi kunnan on poistettava henkilötiedot tie-

toverkosta mainitun ajan päättyessä. Jos kunta poistaa henkilötiedot ilmoitusajan jälkeen tietoverkosta, kunta ei vastaa siitä, että tiedot ovat löydettävissä hakukonepalvelujen, esimerkiksi Google-hakukoneen, kautta (HE 268/2014 vp, s. 240).

Mitä yleisellä tietoverkolla tarkoitetaan käytännössä, ei ole tarkemmin määritelty kuntalaissa tai sen esitöissä. Kuntaliitto on yleiskirjeessään (Kuntaliiton yleiskirje 15/2017, 1.6.2017 Kunnan verkkotiedottaminen sekä henkilötietojen käsittely ja julkisuus — kuntalain (410/2015) 1.6.2017 voimaantulleet säännökset) katsonut, että käytännössä yleisen tietoverkon vaatimuksen täyttää päätöksen laittaminen omille verkkosivuille.

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa

Sähköinen asiointi viranomaisen kanssa ympäristöasioissa on jo nykyään mahdollista varsin laajasti hakijan tai asianosaisen myötävaikutuksella. Lakia sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) sovelletaan muun muassa hallintoasian sähköiseen vireillepanoon, käsittelyyn ja päätöksen tiedoksiantoon, jollei muualla laissa toisin säädetä. Lakia sovelletaan soveltuvin osin myös muussa viranomaistoiminnassa (2 §).

Viranomaisen on järjestelmiensä puitteissa tarjottava kaikille mahdollisuus lähettää viesti sähköisessä muodossa asian vireille saattamiseksi tai käsittelemiseksi. Viranomaisen on mahdollistettava myös täydennysten, selvitysten ja muiden vastaavien asiakirjojen tai viestien sähköinen toimittaminen sekä pyrittävä käyttämään asiakkaan kannalta teknisesti mahdollisimman yhteensopivia ja helppokäyttöisiä laitteistoja ja ohjelmistoja. Asioinnissa ja tiedonvaihdossa tulee aina varmistaa riittävä tietoturvallisuus (5 §). Viranomaisen tulee huolehtia siitä, että sen sähköiset tiedonsiirtomenetelmät ovat toimintakunnossa ja käytettävissä muulloinkin kuin viraston aukioloaikana (6 §). Viranomaisen tulee sopivalla tavalla ilmoittaa sähköisessä asioinnissa käytettävät yhteystietonsa (7 §).

Sähköinen viesti toimitetaan viranomaiselle lähettäjän omalla vastuulla (8 §) ja sen katsotaan saapuneen perille silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä siten, että viestiä voidaan käsitellä (10 §). Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä (9 §). Pyydetty asiakirja katsotaan toimitetun määräajassa, mikäli asiakirja saapuu viranomaiseen sähköisesti viimeistään määräajan viimeisen päivän aikana (11 §).

Päätösassakirja voidaan allekirjoittaa sähköisesti (16 §). Todisteellisesti toimitettava asiakirja voidaan asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksi myös sähköisenä viestinä. Asiakirja katsotaan annetun tiedoksi, kun asiakirja on noudettu viranomaisen osoittamalta yhteydeltä. Jos asiakirjaa ei ole noudettu seitsemän päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, tiedoksiantossa noudatetaan, mitä siitä muualla laissa säädetään (18 §). Muu kuin todisteellisesti toimitettava asiakirja voidaan antaa tiedoksi asianomaiselle sähköisenä viestinä hänen suostumuksellaan (19 §).

2.2 Euroopan unionin lainsäädäntö

Teollisuuspäästädirektiivi

Vuoden 2011 alussa voimaan tulleeseen teollisuuspäästädirektiiviin yhdistettiin uudistettuina useita direktiivejä, joista keskeisin on teollisuuspäästädirektiivin I ja II luvuilla korvattu suuria

ja keskisuuria teollisuuslaitoksia koskeva ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/1/EY (IPPC-direktiivi). Teollisuuspäästädirektiivissä säädetään yleiset puitteet suurten ja keskisuuren teollisuustoimintojen sekä merkittävien jätteenkäsittelylaitosten ja eläinsuojien ympäristönsuojelulle sekä parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaiset päästöraja-arvot ja muita toimialakohtaisia erityisvaatimuksia suurille polttolaitoksille, jätteenpolttolaitoksille, liuottimia käyttäville laitoksille ja titaanidioksiditeollisuudelle.

Teollisuuspäästädirektiivin 24 artiklassa säädetään kansalaisten oikeudesta muun muassa internetin välityksellä saada tietoja tehdyistä lupapäätöksistä, päätösten perusteluista ja valvontakäyntien tuloksista sekä kansalaisten osallistumismahdollisuuksista lupamenettelyihin. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisölle, jota asia koskee, annetaan mahdollisuus osallistua varhaisessa vaiheessa ja tehokkaasti menettelyihin, jotka koskevat luvan myöntämistä esimerkiksi uusia laitoksia tai olennaista muutosta varten.

Teollisuuspäästädirektiivin liitteen IV (Yleisön osallistuminen päätöksentekoon) mukaan yleisölle on ilmoitettava julkisin ilmoituksin tai muilla asianmukaisilla tavoilla, kuten sähköisin viestimin, päätöksenteon varhaisessa vaiheessa ja viimeistään heti kun tiedot voidaan kohtuudella antaa tiedot lupahakemuksesta. Yleisön, jota asia koskee, saataville on saatettava tärkeimmät lupaan liittyvät selvitykset ja muut merkitykselliset tiedot. Yleisöllä, jota asia koskee, on oltava oikeus ilmaista viranomaiselle huomautuksensa ja mielipiteensä ennen kuin lupahakemuksesta päätetään ja kuulemisen tulokset on otettava asianmukaisesti huomioon lupapäätöksessä. Jäsenvaltiot päättävät yksityiskohtaisista järjestelyistä yleisölle tiedottamiseksi sekä yleisön, jota asia koskee, kuulemiseksi. Direktiivi myös edellyttää asettamaan kohtuulliset määräajat, joilla mahdollistetaan, että yleisölle tiedottamiseen ja yleisön valmistautumiseen sekä tehokkaaseen osallistumiseen ympäristöä koskevaan päätöksentekoon jää riittävästi aikaa.

Muutoksenhausta ja vireillepano-oikeudesta säädetään teollisuuspäästädirektiivin 25 artiklassa. Sen mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisöön kuuluvalla, jota asia koskee, on mahdollisuus saattaa 24 artiklan säännösten soveltamisalaan kuuluvien päätösten, toimien tai laiminlyöntien asiasisällön tai niihin liittyvän menettelyn laillisuus uudelleen tutkittavaksi, mikäli asia koskee riittävästi kyseistä yleisöä tai kyseinen yleisö väittää oikeuttaan heikennettävän.

Osallistumisoikeusdirektiivi ja Århusin yleissopimus

Yleisön osallistumisesta tiettyjen ympäristöä koskevien suunnitelmien ja ohjelmien laatimiseen sekä neuvoston direktiivien 85/337/EY ja 96/61/EY muuttamisesta yleisön osallistumisen sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden osalta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/35/EY (jäljempänä *osallistumisoikeusdirektiivi*) liittyy tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen (SopS 121—122/2004, jäljempänä *Århusin yleissopimus*) ratifiointiin Euroopan yhteisössä. Ympäristölupamenettelyiden kannalta keskeinen merkitys on Århusin yleissopimuksen artikloilla 6—9. Artiklat 6—8 koskevat yleisön osallistumista valmisteluun ja päätöksentekoon eri tilanteissa. Artikla 9 puolestaan koskee vireillepano-oikeutta ja muutoksenhakua. Osallistumisoikeusdirektiivillä on mukautettu yhteisön lainsäädäntö Århusin yleissopimuksen vaatimuksiin siltä osin kuin sopimuksessa on määräyksiä yleisön osallistumis- ja muutoksenhakuoikeudesta.

Århusin yleissopimuksen 6 artiklan mukaan yleisölle, jota asia koskee, tiedotetaan ympäristöön liittyvän päätöksentekomenettelyn alkuvaiheessa joko julkisen ilmoituksen välityksellä tai tarvittaessa henkilökohtaisesti muun muassa menettelyn aloittamisajankohdasta ja yleisön osallistumismahdollisuuksista. Artiklan mukaan yleisön osallistumismenettelyyn eri vaiheissa on oltava kohtuulliset määräajat ja kukin sopimuspuoli huolehtii siitä, että yleisö voi osallistua jo alkuvaiheessa, kun kaikki vaihtoehdot ovat avoimia ja kun yleisö voi osallistua menettelyyn tehokkaasti. Yleisön on mahdollista esittää huomautuksia tai mielipiteitä liittyen ehdotettuun toimeen. Päätöksestä tiedotetaan yleisölle viipymättä soveltuvien menettelyjen mukaisesti sen jälkeen, kun viranomainen on tehnyt päätöksen.

Muutoksenhausta ja vireillepano-oikeudesta säädetään Århusin yleissopimuksen 9 artiklassa. Sen mukaan niillä, jotka kuuluvat yleisöön, joita asia koskee ja joiden etua asia riittävästi koskee, on mahdollisuus saattaa mikä tahansa 6 artiklan soveltamisalaan kuuluva päätös uudelleen tutkittavaksi toimivaltaisen tuomioistuimeen. Yleisöön kuuluvilla tulee olla 9 artiklan mukaan uudelleentarkastelumenettelyjen lisäksi ja niiden soveltamista rajoittamatta mahdollisuus turvautua hallinnollisiin tai tuomioistuimenmenettelyihin yksityishenkilöiden ja viranomaisten sellaisten toimien tai laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen, jotka ovat sopimuspuolen kansallisen ympäristölainsäädännön säännösten kanssa ristiriidassa. Menettelyiden tulee olla riittäviä ja tehokkaita oikeussuojakeinoja, joihin sisältyy tarvittaessa väliaikaiset turvaamistoimenpiteet. Niiden tulee olla myös oikeudenmukaisia, tasapuolisia ja nopeita eivätkä ne saa olla niin kalliita, että se olisi este menettelyyn osallistumiselle. Århusin yleissopimuksen 9 artiklan nojalla tehdyt päätökset annetaan kirjallisesti tai kirjalliseen muotoon tallennettuina. Tuomioistuinten ja mahdollisuuksien mukaan myös muiden elinten päätökset asetetaan julkisesti saataville.

Ympäristötietodirektiivi

Ympäristöä koskevan tiedon saantiin liittyy ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/4/EY (jäljempänä *ympäristötietodirektiivi*). Ympäristötietodirektiivillä pyritään turvaamaan viranomaisten omassa tai viranomaista varten toisen hallussa olevan ympäristötiedon julkinen saatavuus. Direktiivin tavoitteena on myös varmistaa, että ympäristötietoa saatetaan viran puolesta saataville ja levitetään yleisölle, jotta saavutetaan ympäristötiedon mahdollisimman laaja järjestelmällinen saatavuus ja levittäminen yleisölle. Tämän vuoksi on edistettävä erityisesti tietoverkkojen ja/tai sähköisten välineiden käyttöä, jos sellaisia on käytettävissä.

Direktiivin 2 artikla sisältää ympäristötiedon määritelmät. Ympäristötietodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan ympäristötiedolla tarkoitetaan ”kirjallisessa, visuaalisessa, kuultavassa, sähköisessä tai muussa aineellisessa muodossa olevaa tietoa” erinäisistä ympäristöön liittyvistä tekijöistä (osa-alueiden tila ja vuorovaikutus, ympäristöön vaikuttavat toimenpiteet ja tekijät, ympäristölainsäädännön toimeenpanoa koskevat kertomukset, analyysit ja oletukset, joita käytetään ympäristöön liittyvien toimenpiteiden ja toimien yhteydessä ja ihmisten terveyden ja turvallisuuden tila, elintarvikeketjun saastuminen tarvittaessa mukaan lukien, sekä elinolojen, kulttuurikohteiden ja rakennetun ympäristön tila, sikäli kuin se voi vaikuttaa näihin). Ympäristötiedon käsite on siten laaja eikä se kata vain suoranaisesti ympäristöä koskevia tietoja vaan myös ympäristöön vaikuttavia tietoja.

Direktiivin 3 artiklassa säädetään ympäristötiedon saatavuudesta pyydettyä ja 4 artiklassa poikkeuksista tietojensaantioikeuteen.

Direktiivin 4 artikla (2 kohdan f alakohta) mahdollistaa ympäristötietojen avoimesta saatavuudesta poikkeamisen henkilötietojen suojan vuoksi. Ympäristötietodirektiivin poikkeuksia on kuitenkin tulkittava suppeasti vertaamalla tiedon ilmaisemiseen liittyvää yleistä etua epäämällä saavutettaviin etuihin siten, että tietojen saatavuus on pääsääntö.

Direktiivin 7 artiklassa säädetään ympäristötiedon levittämisestä. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että viranomaiset järjestävät toimintansa kannalta olennaisen, niiden hallussa olevan tai niitä varten toisen hallussa pidetyn ympäristötiedon siten, että tietoa voidaan aktiivisesti ja järjestelmällisesti levittää yleisölle erityisesti tietoverkkojen ja/tai sähköisten välineiden avulla, jos sellaisia on käytettävissä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ympäristötieto tulee asteittain saataville sähköisiin tietokantoihin, jotka ovat helposti yleisön saatavilla yleisten televiestintäverkkojen välityksellä.

Ympäristötietodirektiivin täytäntöönpanossa lähdettiin siitä, että kansallinen lainsäädäntö oli jo direktiivin voimaan tullessa kattava.

Saavutettavuusdirektiivi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102 julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta (jäljempänä *saavutettavuusdirektiivi*) tuli voimaan joulukuussa 2016. Direktiivissä säädetään julkisen hallinnon verkkopalveluiden saavuttavuudelle asetettavista minimitaso vaatimuksista sekä saavutettavuuden toteutumisen valvonnasta. Saavutettavuusdirektiivin avulla pyritään parantamaan verkkopalveluita tekemällä niistä havaittavia, hallittavia, ymmärrettäviä ja toimintavarmoja. Direktiivi on pantava täytäntöön kansallisesti 23 päivänä syyskuuta 2018 mennessä. Direktiivin kansallista täytäntöönpanoa koskeva hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain muuttamisesta (HE 60/2018 vp) on parhaillaan eduskunnan käsittelyssä.

Direktiivin tavoitteena on edistää saavutettavuuden sisämarkkinoita yhdenmukaistamalla julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuusvaatimuksia sekä parantaa julkisen sektorin elinten palvelujen ja mobiilisovellusten saavutettavuutta käyttäjien parissa.

Saavutettavuusdirektiivin organisatorisena soveltamisalana on julkisen sektorin elimet, joilla tarkoitetaan valtion viranomaisia, alueviranomaisia tai paikallisviranomaisia, julkisoikeudellisia laitoksia tai yhden tai useamman tällaisen viranomaisen tai yhden tai useamman tällaisen julkisoikeudellisen laitoksen muodostamia yhteenliittymiä, jos nuo yhteenliittymät on nimenomaisesti perustettu yleisen edun mukaisiin tarpeisiin vastaamiseksi, eikä niillä ole teollista tai kaupallista luonnetta.

Saavutettavuusdirektiivissä saavutettavuudella tarkoitetaan periaatteita ja tekniikoita, joita on noudatettava verkkosivustojen ja mobiilisovellusten sekä niissä esitettävän sisällön suunnittelussa, kehittämisessä, ylläpidossa ja päivittämisessä, jotta ne olisivat paremmin käyttäjien, erityisesti vammaisten henkilöiden, saavutettavissa (johdanto-osan 2 kohta). Käytännössä direktiivissä verkkosivustojen saavutettavuudella tarkoitetaan sitä, että niiden sisältö on suunniteltu siten, että kaikki käyttäjäryhmät voivat käyttää sivustoa ilman lisälaitteita tai avustavien laitteiden kanssa.

HE 268/2018 vp

Saavutettavuusdirektiivin saavutettavuusvaatimukset on tarkoitettu teknologiariippumattomiksi. Saavutettavuusvaatimuksissa kuvataan edellytykset sille, että käyttäjä voi saada tiedon verkkosivustosta, mobiilisovelluksesta ja niihin liittyvästä sisällöstä sekä käyttää, tulkita ja ymmärtää niitä. Vaatimuksissa ei eritellä, mikä teknologia olisi valittava tietyille verkkosivustolle, verkossa esitettävälle tiedolle tai mobiilisovellukselle (johdanto-osan 36 kohta).

2.3 Käytäntö

Menettely lupa- ja valvontaviranomaisessa

Voimassaolevassa ympäristönsuojelulaissa kirjallisen menettelyn perinteinen paperinen asiointimuoto on säädöstatasolla pääsääntö suhteessa sähköiseen asiointimuotoon. Sähköisen toimintaympäristön hyödyntäminen on kuitenkin ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden viereillepanossa sekä viranomaisten menettelyssä vakiintunut käytäntö, minkä vuoksi sääntely ei vastaa täysin nykytilaa ja aiheuttaa viranomaiselle ylimääräistä hallinnollista taakkaa.

Ympäristönsuojelulaissa säädetään kuulutuslakia täydentävästä tiedottamismenettelystä. Ympäristönsuojelulain kokonaisuudistuksessa edistettiin sähköistä tiedottamista velvoittamalla viranomaisia julkaisemaan kuulutukset ja päätökset sekä tiedottamaan lupahakemuksen keskeisestä sisällöstä internetissä kuntien ilmoitustauluilla ja sanomalehdessä tiedottamisen lisäksi.

Voimassa oleva ympäristönsuojelulaki velvoittaa valtion lupaviranomaista tiedottamaan laajemmin vireillä olevista asioista ja annettavista päätöksistä sähköisesti kuin kunnan ympäristönsuojeluviranomaista. Kuulutusmenettelyyn liittyvä velvollisuus tiedottaa asiasta sähköisesti koskee sekä valtion lupaviranomaista että kunnan ympäristönsuojeluviranomaista, mutta valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvan asian osalta internetissä julkaistava tietosisältö on laajempi. Valtion lupaviranomaisen on julkaistava internetissä hakemuksen liitteenä toimitettu yleisötiivistelmä ja mahdollisuuksien mukaan muita lupahakemuksen keskeisiä osia, kuten hankkeen päästöjen ja ympäristövaikutusten arvioimisen kannalta tärkeitä tietoja. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tiedotettava hakemuksen muusta keskeisestä sisällöstä mahdollisuuksien mukaan (HE 214/2013 vp, s. 108—109). Ympäristönsuojelulaissa on myös säädetty paperista asiointimuotoa täydentävänä menettelynä sähköisen lupahakemuksen toimitamisvelvollisuudesta valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvissa asioissa.

Valtion lupaviranomaisena toimiville aluehallintovirastoille osoitetun kyselyn mukaan aluehallintovirastoille tuli vuonna 2017 vireille yhteensä 616 ympäristönsuojelulain ja 558 vesilain mukaista asiaa. Sähköisesti (sähköpostitse tai sähköisen asioinnin kautta) vireille tulleiden asioiden määrä vaihteli aluehallintovirastoittain ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa 64—90 prosentin välillä ja vesilain mukaisissa asioissa 57—65 prosentin välillä.

Valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvissa asioissa sähköistä vireillepanoa on edistänyt toukokuussa 2017 käyttöön otettu ympäristöasioiden lupapalvelu, jolla voi hakea sähköisesti vesi- ja ympäristölupaa aluehallintovirastoilta. Ympäristöasioiden lupapalvelun pilotti-toimialoina toimivat turvetuotanto, eläinsuojat ja vesistöjen alituksia koskevat vesitaloushankkeet. Näille aloille palvelusta löytyvät räätälöidyt hakemukset, joiden täyttämiseen on luotu toimialakohtaiset ohjeet. Muiden kuin edellä mainittujen toimialojen osalta palvelussa voidaan toistaiseksi käyttää soveltavasti laajasisältöisiä yleisiä ympäristölupa- ja vesitalouslupahakemuksia. Saatujen käyttökokemusten perusteella sähköisen lupahakemuksen käyttöönottoa on tarkoitus laajentaa ja järjestelmää kehittää.

Ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden käsittelyssä asiakirjat ovat pääsääntöisesti nähtävillä toiminnan vaikutusalueen kunnissa paperisessa muodossa. Siirtyminen sähköiseen asiakirjojen nähtävillä pitoon olisi kuitenkin mahdollista, koska kuntien valmiudet tietoverkossa tiedottamiseen ovat tehostuneet uuden kuntalain myötä.

Valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvissa asioissa viranomaisille osoitetut lausunto- ja pyynnöt toimitetaan pääasiassa sähköisesti ja vain poikkeustapauksissa paperisena. Käytäntö-

nä on, että viranomaiset voivat tutustua valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvien asioiden asiakirjoihin sähköisesti joko ympäristövalvonnassa käytettävässä asianhallintajärjestelmässä (USPA) tai Lupa-Tietopalvelussa, jossa julkaistaan valtion lupaviranomaisessa viereille tulleet ja tiedoksiannettut vesi- ja ympäristölupa-asiat sekä niiden kuulutusasiakirjat, annetut päätökset sekä niiden päätöisasiakirjat kesäkuun 19 päivästä vuonna 2014 lähtien. Jollei asiakirjoja ole julkaistu, toimitetaan ne viranomaisille sähköpostitse.

Muistutukset ja mielipiteet toimitetaan lupaviranomaiselle pääosin sähköpostilla tai sähköisen asioinnin kautta. Muistutusten ja mielipiteiden esittämistä varten aluehallintovirastojen ympäristöluvavastuualueella on käytössä sähköinen lomake, jossa on yksityiskohtaisempia ohjeita muistutuksen ja mielipiteen laatimisesta.

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvissa asioissa sähköisen asiointimahdollisuuden hyödyntäminen on vähäisempää. Suomen Kuntaliiton teettämän kuntien ympäristönsuojelun hallintokyselyn mukaan vuonna 2017 ympäristönsuojelun lupa-asioissa sähköinen asiointimahdollisuus oli käytössä 14 prosentilla kyselyyn vastanneista 83 kunnasta. Yleisimmin sähköinen asiointimahdollisuus on käytössä yli 100 000 asukkaan kunnissa.

Ympäristövalvonnan tietojärjestelmä (kuten Lupapiste ja Trimble) oli puolestaan käytössä 40 prosentilla kyselyyn vastanneista 82 kunnasta.

Ympäristöviranomaisten on tiedotettava ympäristönsuojelulain mukaisista asioista toiminnan vaikutusalueen sanomalehdissä sekä kuulemis- että päätöksenantovaiheessa, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Tästä syystä iso osa erityisesti valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvista, ympäristönsuojelulain mukaisista asioista tiedotetaan sanomalehdessä. Kaksikielisillä alueilla sanomalehti-ilmoituksia julkaistaan sekä suomenkielisissä että ruotsinkielisissä lehdissä.

Päätösten antaminen julkipanolla edellyttää paperisen julkipanoilmoituksen julkaisemista päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla ennen päätöksen antopäivää. Päätös on oltava nähtävillä julkipanoilmoituksessa mainitussa paikassa päätöksen antopäivänä. Tämän lisäksi päätös julkaistaan lupaviranomaisen verkkosivuilla.

Myös valtion valvontaviranomaisena toimivissa ELY-keskuksissa asiointi tapahtuu pääasiassa sähköisesti. ELY-keskuksille osoitetun kyselyn mukaan arviolta noin 80 prosenttia vireille tulevista asioista toimitetaan valvontaviranomaiselle sähköisesti. ELY-keskusten päätöksenteon komenettelussa sovelletaan ympäristönsuojelulain 84 ja 85 §:n säännöksiä lupapäätöksen antamisesta ja päätöksestä tiedottamisesta sekä joissain tilanteissa kevennettyä 96 §:n mukaista hallintomenettelyä.

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Lakia sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa sovelletaan myös hallintotuomioistuinasioiden käsittelyyn. Valituskirjelmä voidaan jättää hallinto-oikeudelle sähköisessä muodossa ja asiointi tuomioistuimen kanssa voidaan hoitaa sähköisesti. Päätöisasiakirja voidaan allekirjoittaa sähköisesti ja todisteellisesti toimitettava asiakirja voidaan asianosaisen suostumuksella antaa tiedoksi myös sähköisenä viestinä. Sen sijaan asian käsittely hallintotuomioistuimessa ei ole kaikilta osin sähköistä. Päätöksen tehneen viranomaisen tulee esimerkiksi edelleen valitusasiassa toimittaa valitusta koskevat asiakirjat hallinto-oikeuteen kirjallisina.

Tässä yhteydessä ei esitetä muutettavaksi valitusasian käsittelyä koskevia kirjallista muotoa edellyttäviä säännöksiä hallinto-oikeudessa. Menettelyn sähköistämistä kehitetään oikeusministeriön asettamassa hallinto- ja erityistuomioistuinten toiminnanohjaus- ja dokumentinhallintajärjestelmän kehittämishankkeessa (HAIPA). Hankkeen toimikausi päättyy vuoden 2019 lopussa. Sen sijaan julkipanomenettelystä esitetään luovuttavaksi myös muutoksenhakuvaiheessa. Jatkossa Vaasan hallinto-oikeus antaisi tiedoksi valituksen ja asiassa antamansa päätöksen hallintolain mukaisesti sähköisesti. Asian käsittelyä korkeimmassa hallinto-oikeudessa koskevia säännöksiä ei esitetä muutettavaksi.

Tietojärjestelmien kehitys

Valtion ympäristölupa- ja valvontaviranomaisella on asianhallintajärjestelmänä käytössään USPA. Käynnistetyissä tietojärjestelmien kehityshankkeissa tietojärjestelmät integroidaan USPA:aan. Asiointiratkaisut toteutetaan hyödyntäen ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämisen ja hallintokeskuksen laatimaa SPAv2-alustaa.

Ympäristöministeriö on tilannut ympäristönsuojelun tietojärjestelmän valvonta- ja kuormitusosion (VAHTI) uudistamisen, joka toteutetaan YLVA-projektissa. Ympäristönsuojelulain 222 ja 223 §:ssä viranomaisille asetettujen velvoitteiden täyttämiseksi ympäristönsuojelun valvonnan sähköisen asiointijärjestelmän YLVA:n käyttö avataan kuntien viranomaisille. Tämä edellyttää viranhaltijoilta niin sanotun U-tunnuksen hakemista ja käyttöyhteyden luomista. Tähän ei kuitenkaan liity kuntien viranhaltijoiden pääsyä asianhallintajärjestelmä USPA:aan. Käyttöoikeuden lisäksi kunnille luodaan rajapinta, jonka kautta tietoja ja tiedostoja voidaan siirtää kuntien useista eri tietojärjestelmistä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Näillä ratkaisuilla täytetään ympäristönsuojelulain vaatimukset mahdollisuuksille tietojen tallentamiseen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.

Sähköinen vesi- ja ympäristölupajärjestelmä on ympäristöministeriön ja aluehallintovirastojen hallinto- ja kehittämiskeskuksen yhteishanke. Myös siinä kehitys tukeutuu asioinnissa SPAv2-alustaan ja integrointi USPA:aan. Järjestelmän muokkaaminen kuntien käyttöön on vahvan USPA-kytkennän vuoksi haasteellista eikä ympäristöministeriö suunnittele sellaista.

Hallituksen kärkihankkeena on käynnissä työ- ja elinkeinoministeriön vetämä Luvat ja valvonta -kärkihankke. Sen tarkoituksena on luoda asiakkaiden ja viranomaisten käyttöön niin sanottu palvelukerros, jonka avulla toiminnanharjoittajat voivat saada tietoja tarvitsemistaan luvista, hakea toimintaansa koskevia tietoja ja viranomaisten hallussa olevaa toimintaa ja ympäristöä koskevaa tietoa. Varsinainen asiointi tapahtuisi kuitenkin viranomaisten omien asianhallintajärjestelmien kautta.

2.4 Nykytilan arviointi

Sähköinen asiointi

Ympäristönsuojelulain ja vesilain menettelysäännökset eivät kaikilta osin kannusta ja tue sähköiseen asiointiin viranomaisessa ja asian sähköiseen käsittelyyn viranomaisessa siirtymistä. Sähköinen asiointi valtion lupaviranomaisessa ja valtion valvontaviranomaisessa on nykyään jo yleisempää kuin perinteinen kirjallisessa (paperisessa) muodossa olevien asiakirjojen toimittaminen. Voimassaoleva lainsäädäntö ei kuitenkaan kaikilta osin mahdollista käytettävissä olevien sähköisten menetelmien hyödyntämistä. Uudessa kuntalaissa korostunut verkkoviestintä kunnan viestintä- ja tiedottamiskanavana sekä vireillä oleva kuulutuslainsäädännön uu-

distamishanke mahdollistavat ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisen tiedoksiantomenettelyn päivittämisen vastaamaan paremmin sähköistä toimintaympäristöä.

Päätöksen tiedoksianto

Oikeusministeriö uudistaa parhaillaan kuulutuslainsäädäntöä. Asiaa koskevassa hallituksen esityksessä kuulutuslaki ehdotetaan kumottavaksi vanhentuneena ja hallintolakiin lisättäväksi julkista kuuluttamista koskeva uusi yleissäännös (62 a §). Koska kyseessä on useammalla hallinnonalalla noudatettavaan hallintomenettelyyn kuuluva ja hallintolain yleistiedoksiantoa muistuttava menettely, on tarkoituksenmukaista säätää siitä yleislaissa menettelyjen yhtenäistämiseksi. Julkisten kuulutusten siirtäminen ilmoitustauluilta yleiseen tietoverkkoon lisäksi edistäisi tehokkaamman tiedonvälityksen lisäksi avoimempaa hallintoa sekä parantaisi yksilöiden, yhteisöjen ja yritysten tiedonsaantia.

Kuulutuslainsäädännön uudistamisen yhteydessä myös hallintolain yleistiedoksiannossa noudatettavaa menettelyä koskeva 62 § ajantasaistettaisiin. Asiakirjan nähtäville asettamisesta ei enää ilmoitettaisi ensisijaisesti virallisessa lehdessä ja vaihtoehtoisesti joko viranomaisen ilmoitustaululla tai sanomalehdessä, vaan asiakirjan nähtäville asettamisesta olisi ilmoitettava yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivuilla, ja tarpeen vaatiessa sellaisessa sanomalehdessä, josta vastaanottajan voidaan otaksua parhaiten saavan tiedon. Jos ilmoitusta ei voitaisi tietoliikennehäiriöiden tai muun näihin rinnastettavan syyn vuoksi julkaista viranomaisen verkkosivuilla, asiakirjan nähtäville asettamisesta olisi ilmoitettava myös virallisessa lehdessä.

Kuulutuslain kumoamisen myötä viranomaisilta poistuisi kuulutuslaissa säädetty velvollisuus fyysisten ilmoitustaulujen ylläpitämiseen siltä osin kuin kyse olisi kuulutuslain tarkoittamasta ilmoitustaululla ilmoittamisesta. Vastaavasti kuin kuntalainsäädännön puolella, tiedoksiantaminen julkisella kuulutuksella tapahtuisi yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivuilla fyysisen ilmoitustaululla tapahtuvan tiedoksiannon sijaan. Vastaavanlaisia säännöksiä on ehdotettu myös hallituksen esityksessä eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 15/2017 vp).

Kuulutuslainsäädännön uudistamisen yhteydessä hallintolakiin lisättäisiin myös erillinen henkilötietojen julkaisemisesta koskeva yleissäännös (62 b §), jonka mukaan asiakirjan nähtäville asettamista koskevassa julkisessa kuulutuksessa ja kuulutettavassa asiakirjassa julkaistaisiin ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Tiedot voitaisiin julkaista sen estämättä, mitä julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa säädetään. Julkisen kuulutuksen ja kuulutettavan asiakirjan sisältämät henkilötiedot olisi poistettava 62 a §:n 2 momentissa tarkoitetun nähtävilläpitoajan kuluttua. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa tiedottaminen edellyttäisi kuitenkin hallintolain 62 b §:ssä tarkoitettua pidempää nähtävilläpitoaikaa muun muassa julkisella vallalla perustuslain mukaan olevan terveellisen ympäristön turvaamisvelvoitteen ja haitankärsijöiden aseman turvaamisen vuoksi sekä Euroopan unionin ympäristötietodirektiivin ja teollisuuspäästädirektiivin asettamien velvoitteiden täyttämiseksi. Tästä syystä vesilaissa ja ympäristönsuojelulaissa olisi tarpeen säätää erikseen henkilötietojen julkaisemisesta yleisessä tietoverkossa.

Julkipanomenettely on vakiintunut tiedoksiantotapa erityisesti ympäristön käyttöön liittyvissä asioissa. Menettelyn keskeisenä tarkoituksena on varmistaa, että muutoksenhaku-aika alkaa kaikkien muutoksenhakijoiden osalta samalla hetkellä. Kuitenkaan julkisten kuulutusten ja yleistiedoksiantomenettelyn sähköistytessä julkipanomenettelyä koskeville erityissäännöksille

on vaikea nähdä enää tarvetta. Julkipanomenettelyssä viranomaisen saattaa käytännössä laittaa päätöksen antamisesta tiedon ilmoitustaululle vasta päätöksen antamista edeltävänä päivänä, ja päätöksen katsotaan tapahtuneen silloin, kun päätös annetaan. Muutoksenhakuajan alkamista jää tällaisessa menettelyssä melko näennäiseksi. Päätöksen tiedoksisaanti olisi toteutettavissa nykyaikaisemmalla tavalla, kun päätös annettaisiin tiedoksi julkaisemalla se ja sitä koskeva kuulutus yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivuilla. Vastaavasti kuin julkipanomenettelyssä, muutoksenhakuajan alkaisi kulua kaikkien muutoksenhakuun oikeutettujen tahojen osalta samanaikaisesti.

Henkilötietojen suoja

Sekä ympäristönsuojelulain että vesilain mukaisiin hakemusasioihin sisältyvien henkilötietojen määrä vaihtelee hankkeen tyypistä ja suuruusluokasta riippuen. Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 3 §:n mukaan lupahakemuksessa on oltava hakijan yksilöinti- ja yhteystietojen lisäksi selvitys toiminnan sijaintipaikan rajanaapureista sekä muista asianosaisista, joita toiminta ja sen vaikutukset erityisesti saattavat koskea. Vesitalousasioista annetun valtioneuvoston asetuksen (1560/2011) 2 §:n mukaan vesitaloushanketta koskevassa hakemuksessa on esitettävä hakijan nimen ja yhteystietojen lisäksi tarpeellisessa laajuudessa esitettävä muun muassa perusteltu arvio vesilain 3 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitetuista hankkeen aiheuttamista menetyksistä yleiselle edulle sekä yksityiselle edulle kiinteistö- ja henkilökohtaisesti eriteltyinä sekä tiedot asianosaisista osoitetietoineen, asianosaisuuden perusteena olevien kiinteistöjen nimet ja kiinteistötunnukset sekä tarkoituksenmukaiseen mittakaavaan laadittu kartta, johon kiinteistöjen sijainti on merkitty.

Valtion viranomaisen ympäristönsuojeluasiassa ja vesitalousasiassa antamat päätökset julkaitaan viranomaisen verkkosivuilla. Lisäksi kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset julkaisevat vaihtelevasti ympäristönsuojeluasiassa antamia päätöksiä. Ympäristönsuojelulain osalta päätösten julkaiseminen verkkosivuilla perustuu ympäristönsuojelulain 85 §:n 3 momenttiin. Mainitun säännöksen mukaan internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää tiedon toiminnan sijaintipaikasta. Vesilain osalta päätösten julkaisemisesta ei ole säädetty, vaan menettely perustuu lupaviranomaisten omaksumaan käytäntöön.

Johtojen sijoittaminen

Vesilakiin lisättiin muutoksella 587/2017 uusi 2 luvun 5 a §, jonka mukaan hankkeesta vastaavalla on oikeus sijoittaa joen tai puron alittava vesi-, viemäri- ja voimajohto, tietoliikennekaapeli sekä muu vaikutuksiltaan niihin rinnastuva johto toisenkin vesialueelle. Tällaisesta hankkeesta on tehtävä ilmoitus vesialueen omistajalle sekä valtion valvontaviranomaiselle. Tällä hetkellä käyttöoikeuden perustamista koskeva 2 luvun 5 a § ja viranomaiselle tehtävää ilmoitusta koskeva 15 § ei koske johdon sijoittamista salmeen tai kapeikkoon. Jos tarpeellinen käyttöoikeus voidaan hankkia sopimalla asiasta alueen omistajan kanssa, ei hankkeesta ole tarpeen tehdä edes ilmoitusta viranomaiselle. Jos taas käyttöoikeudesta ei voida sopia, on hankkeelle haettava vesilain mukainen lupa.

Vesilain ilmoitusmenettelyn tavoitteena on ollut keventää ennakkovalvonnan hallinnollista taakkaa siirtämällä vaikutuksiltaan vähäisempiä hankkeita lupamenettelystä ilmoitusmenettelyyn. Ilmoituksen toimittamisessa yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle noudatettavaa menettelyä on kuitenkin varsinkin toiminnanharjoittajan näkökulmasta pidetty il-

moitusmenettelyn piiriin kuuluvien hankkeiden vähäisyys huomioon ottaen tarpeettoman ras-
kaana menettelynä.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on muuttaa ympäristönsuojelulain ja vesilain menettelysäännöksiä vas-
taamaan paremmin sähköisen asioinnin tarpeita. Sähköistä asiointia edistävän sääntelyn pitkä-
aikaisena tavoitteena voidaan pitää sitä, että ympäristöhallinnossa voitaisiin ottaa käyttöön yh-
teentoimiva sähköinen asiointijärjestelmä. Jotta tämä tavoite saavutettaisiin, sähköisen käsitte-
lyn laaja käyttöönotto vaatisi sähköisten järjestelmien kehittymistä niin valtion viranomaisessa
kuin kunnissa. Sen vuoksi lainsäädäntömuutoksissa tulee edetä asteittain. Lisäksi laajamittai-
nen asiointijärjestelmien sähköistämistyö edellyttää, että digitalisaation kehittämiseen osoitet-
tisiin riittävät taloudelliset voimavarat.

Tässä esityksessä sähköinen asiointimuoto säädettäisiin ensisijaiseksi asiointimuodoksi ympä-
ristöviranomaisessa. Säännöksissä on otettu huomioon viranomaisissa nykyään noudatettavat
käytännöt sekä kuntalain voimaantulosta johtuvat velvoitteet. Valmistelun tavoitteena on ollut,
että valtiolla ja kunnissa käytössä olevat järjestelmät täyttävät sääntelyn vähimmäisvaatimuk-
set. Ehdotettujen muutosten voimaantulo ei edellyttäisi valtion ja kuntien ympäristöviran-
omaisia uudistamaan tai ottamaan käyttöön uusia järjestelmiä, vaan järjestelmien kehitystyötä
voidaan jatkaa viranomaisten ja kuntien asettamien lähtökohtien ja aikataulujen puitteissa.

Asiointipalvelujen järjestämisessä kuitenkin huomioitaisiin hyvän hallinnon perusteisiin kuu-
luvat hallinnon oikeusperiaatteet, kuten palveluperiaate, palvelun asianmukaisuusvaatimus se-
kä suhteellisuusperiaate. Hallinnossa asioivan ja viranomaisen kannalta on keskeistä, että asi-
ointi tapahtuu mahdollisimman joutuisasti, sujuvasti ja tehokkaasti. Kuitenkaan ei voida olet-
taa, että kaikilla hallinnossa asioivilla olisi mahdollisuus ja valmiudet käyttää ainoastaan säh-
köistä asiointikanavaa. Vaikka sähköinen asiointi olisikin ensisijaista, tulee myös paperiasi-
ointimuodon mahdollisuus varmistaa yksilön etujen ja oikeuksien turvaamiseksi.

Tiedonantojen julkaisemista kunnan ja valtion viranomaisen ilmoitustauluilla ei voida pitää
tehokkaana tiedonvälitystapana. Kuntalaissa on jo siirrytty kunnan ilmoitusten ja päätösten
tiedoksiannon osalta siihen, että ne julkaistaan kunnan ilmoitustaulun sijaan yleisessä tieto-
verkossa. Koska kuuluslainsäädännön ajantasaistamista koskevassa hallituksen esityksessä
ehdotetaan siirtymistä sähköiseen kuuluttamismenettelyyn, tulisi myös ympäristönsuojelulain
ja vesilain mukaisissa menettelyissä siirtyä hyödyntämään asian sähköisesti tapahtuvaa tie-
doksiantoa.

Sähköisen tiedottamisen rinnalla säilytettäisiin myös sanomalehdessä tiedottaminen laajan tie-
donsaantitarpeen turvaamiseksi ja eri tiedonsaantitapojen varmistamiseksi. Uudistus ei myös-
kään estäisi mahdollisuutta tiedottaa ympäristöasioista viranomaisen muulla päättämällä taval-
la. Edellytyksenä tällöin on, että sen pitää olla tiedonsaannin näkökulmasta tehokas tapa.

Kuulutettavien asiakirjojen sähköinen julkaisemistapa tehostaisi osaltaan tiedonsaantia ja me-
nettely vastaisi jo voimassaolevaa käytäntöä ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden osalta.
Julkista kuuluttamista koskevan säännöksen ajantasaistaminen mahdollistaisi myös päätöksen
antamiseen liittyvän julkipanomenettelyn korvaamisen ajanmukaisemmalla tiedoksiantome-
nettelyllä. Julkisia kuulutuksia koskeva hallintolain uusi 62 a § sisältäisi myös säännöksen sii-
tä, milloin kuulutuksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain menettelysäännösten tarkistaminen uutta kuulutussääntelyä vastaavaksi yhdenmukaistaisi menettelyjä. Tältä osin esitys toteuttaisi hallitusohjelman yleisempää tavoitetta tarpeettoman sääntelyn purkamisesta.

Sähköiseen viestintään siirtymisen on arvioitu kokonaisuutena parantavan asianosaisten ja muiden tahojen tiedonsaantia heidän oikeuspiiriinsä ja ympäristöön vaikuttavista hankkeista. Kirjallisessa muodossa olevien asiakirjojen nähtävillä pitoon tarkoitetuista ilmoitustauluista luopuminen ei kuitenkaan merkitse luopumista varsinaista tiedoksiantoa täydentävistä tiedottamisen muodoista. Sanomalehdessä tapahtuvan tiedottamisen sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, erikseen tapahtuvan tiedoksiantamisen on katsottava turvaavan sellais-tenkin tahojen tiedonsaantioikeuden, jotka eivät kykene hyödyntämään sähköisiä viestintävälineitä. Lisäksi viranomaisilla on velvollisuus mahdollistaa kansalaisten pääsy yleisessä käytössä olevien laitteiden avulla päästä tutustumaan sähköisesti nähtävillä oleviin asiakirjoihin sekä tarvittaessa avustaa niihin perehtymisessä.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Sähköinen asiointi

Ympäristönsuojelulain ja vesilain menettelysäännöksiä muutettaisiin siten, että sähköinen asiointi säädettäisiin ensisijaiseksi asiointimuodoksi paperiasiointiin nähden. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat olisi pantava vireille ensisijaisesti sähköisesti. Sähköisyydellä tarkoitettaisiin asiakirjojen toimittamista viranomaiseen joko sähköisen asiointijärjestelmän kautta tai sähköpostitse. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voisi toimittaa asiakirjat paperisina.

Hakemuksen tiedoksianto

Ympäristönsuojelulain lupamenettelyä koskevaan 5 lukuun, lupapäätöstä koskevaan 8 lukuun sekä muutoksenhakua koskevaan 19 lukuun tehtäisiin sisällöllisiä muutoksia poistamalla viitaukset vanhaan kuulutuslakiin ja julkipanomenettelyyn sekä tarkistettaisiin muu sääntely, joka olisi päällekkäistä uuden julkista kuuluttamista koskevan hallintolain yleissäännöksen (62 a §) kanssa. Vesilain 3, 5, 7, 8, 11, 14 ja 15 lukuun sisältyvät säännökset julkisesta kuuluttamisesta tarkistettaisiin niin ikään yhdenmukaisiksi hallintolakiin esitetyn uuden 62 a §:n kanssa.

Hallintolain 62 a §:n mukaan, jos asiankirja olisi annettava tiedoksi julkisella kuulutuksella, tiedoksianto toimitettaisiin julkaisemalla kuulutus ja kuulutettava asiakirja yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivuilla. Tarpeen vaatiessa kuulutus julkaistaisiin myös asian vaikutusalueen sanomalehdessä tai muulla viranomaisen päättämällä tavalla. Jos kuulutusta ei voitaisi tietoliikennehäiriöiden tai muun tähän rinnastettavan syyn vuoksi julkaista viranomaisen verkkosivuilla, olisi se julkaistava myös virallisessa lehdessä. Kuulutus ja kuulutettava asiakirja olisi pidettävä yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivuilla yleisesti nähtävillä 14 vuorokautta. Jos asiakirjan tiedoksisaannista alkaisi kulua muutoksenhakuaika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, kuulutus ja kuulutettava asiakirja olisi pidettävä yleisesti nähtävillä mainitun määräajan päättymiseen asti. Kuulutuksesta olisi käytävä ilmi, mitä asia koskee sekä maininta siitä, missä ja mihin ajankohtaan saakka asiakirja pidetään nähtävillä. Kuulutuksessa olisi lisäksi mainittava ajankohta, jona se on julkaistu viranomaisen verkkosivuilla ja todettava, että tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kyseisestä julkaisemisajankohdasta. Jos kuulutusta ei ole voitu julkaista viranomaisen verkkosivuilla, tiedoksisaannin olisi todettava tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisesta virallisessa lehdessä.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat annettaisiin tiedoksi julkisella kuulutuksella hallintolain 62 a §:n mukaisesti. Niiltä osin kuin voimassa oleva sääntely edellyttää kuulutusta koskevan tiedon julkaisemista toiminnan vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla, muutettaisiin ne viittauksiksi kuntalain 108 §:ään. Hakemusasiakirjoja ei lähtökohtaisesti toimitettaisi kuntiin enää paperisena, kun kuulutus ja kuulutettavat asiakirjat julkaistaisiin yleisessä tietoverkossa viranomaisten verkkosivuilla. Muutokset olisivat luonteeltaan teknisiä viittausten korjauksia niiden säännösten osalta, joissa on viitattu lupamenettelyä koskevien säännösten soveltamiseen.

Päätöksen tiedoksianto

Päätösten antamisesta julkipanomenettelyllä luovuttaisiin ympäristönsuojelulaissa ja vesilaisissa. Päätöksen tiedoksiantoa ja päätöksestä tiedottamista koskevat säännökset esitetään sijoitettavaksi ympäristönsuojelulain 85 §:ään ja ympäristönsuojelulain 84 § kumottavaksi tarpeettomana. Vesilaisissa päätöksen antamiseen liittyvät julkipanomenettelyä koskevat säännökset sisältyvät 11 luvun 22 §:ään. Julkipanomenettelyn sijaan esitetään otettavaksi käyttöön hallintolain 62 a §:n mukainen menettely, jossa päätös annetaan tiedoksi julkisilla kuulutuksella. Päätös ja sitä koskeva kuulutus julkaistaisiin yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivuilla. Valitukseen oikeutettujen tahojen katsottaisiin saaneen tiedon lupapäätöksestä seitsemäntenä päivänä kuulutuksen ja päätöksen julkaisemisesta. Muutoksenhakuaikaa laskettaessa tiedoksisääntöpäivää ei otettaisi lukuun. Näin ollen muutoksenhakuaika alkaisi kulua nykytilanteeseen verrattuna viikkoa myöhemmin.

Henkilötietojen suoja

Kuulutuslain kumoamista koskevassa hallituksen esityksessä hallintolakiin esitetään lisättäväksi uusi henkilötietojen suoja yleistiedoksiannossa ja julkisessa kuulutuksessa koskeva 62 b §. Ehdotetun pykälän mukaan asiakirjan nähtävillä asettamista koskevassa ilmoituksessa sekä julkisessa kuulutuksessa ja kuulutettavassa asiakirjassa julkaistaisiin ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Tiedot saataisiin julkaista, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu ja ne voidaan julkaista sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään. Asiakirjan nähtävillä asettamista koskevan ilmoituksen sekä julkisen kuulutuksen ja kuulutettavan asiakirjan sisältämät henkilötiedot olisi poistettava tietoverkosta edellä 62 §:n 2 momentissa ja 62 a §:n 2 momentissa tarkoitetun nähtävilläpitoajan kuluttua. Hallintolain 62 b § tulee yleissäännöksenä sovellettavaksi kaikessa hallintotoiminnassa, ellei toisin säädetä.

Ehdotettu hallintolain 62 b § vastaa asiallisesti ottaen ympäristönsuojelulain henkilötietojen käsittelyä lupaviranomaisessa koskevia säännöksiä aina muutoksenhakuajan päättymiseen saakka. Tästä huolimatta ympäristönsuojelulain 44 ja 85 §:ssä esitetään säilytettäväksi erilliset säännökset yleisessä tietoverkossa tapahtuvasta henkilötietojen julkaisemisesta lupamenettelyn aikana. Sääntely mahdollistaisi välttämättömien henkilötietojen julkaisemisen kuulutuksissa, hakemusasiakirjoissa sekä lupapäätöksessä julkisuuslain 16 §:n 3 momentin estämättä sen ajan, kun tietoja on tarpeellista pitää tietoverkossa nähtävillä. Ympäristönsuojelulain 44 ja 85 §:ssä säädettäisiin myös ajankohdasta, jolloin henkilötiedot olisi poistettava tietoverkosta. Välttämättöminä henkilötietoina pidettäisiin toiminnanharjoittajan nimeä ja toiminnan sijaintipaikkaa koskevia tietoja, jotta asia tulisi riittävän yksilöidyksi, ja jotta asianosaiset ja yleisö voisivat arvioida toiminnan ympäristövaikutuksia sen sijaintipaikan ympäristöön. Ehdotettu sääntely mahdollistaisi myös muihin ympäristönsuojelulain mukaisiin päätöksiin (kuten 95, 99, 122, 136 §) sisältyvien välttämättömien henkilötietojen julkaisemisen, sillä nämä päätökset tiedoksiannettaisiin ja niistä tiedotettaisiin noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. Tämän li-

säksi ympäristönsuojelulakiin esitetään lisättäväksi uusi 85 a §, jossa säädettäisiin ympäristölupa-asioita koskevasta tietopalvelusta. Muutoksenhakumenettelyvaiheessa tapahtuva henkilötietojen käsittely perustuisi kuitenkin yleislain säännöksiin.

Vesilain mukaisten asioiden henkilötietojen käsittely perustuisi yleislain säännöksiin aina muutoksenhakuajan päättymiseen saakka. Hallintolain 62 b § ei kuitenkaan koske tilannetta, jossa asiakirja pidettäisiin edelleen verkkosivuilla saatavilla muutoksenhauille tai muun vastaanottajan oikeuteen vaikuttavan määräajan päättymisen jälkeen. Vesilakiin esitetään lisättäväksi säännökset, jossa säädettäisiin tällaisiin päätöksiin sisältyvien henkilötietojen käsittelystä. Tämä tapahtuisi lisäämällä vesilain 18 lukuun uusi 19 § vesitalousasioista koskevasta tietopalvelusta.

Johtojen sijoittaminen

Vesilain johdon sijoittamista koskevaa ilmoitusmenettelyä koskevaa sääntelyä esitetään tarkistettavaksi siten, että vesilain 2 luvun 5 a §:n piiriin sisällytetään myös salmet ja kapeikot. Hankkeesta vastaavan ei olisi enää tarpeen pyytää käyttöoikeutta lupaviranomaiselta, vaan salmen tai kapeikon alittava johto olisi sijoitettavissa toisenkin vesialueelle mainitun lainkohdan perusteella. Tällaisesta hankkeesta olisi kuitenkin tehtävä ilmoitus vesialueen omistajalle sekä valvontaviranomaiselle. Ilmoituksen toimittamisessa yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle noudatettavaa menettelyä esitetään tarkistettavaksi siten että ilmoitus voitaisiin antaa tiedoksi viranomaiselle verkkosivuilla sijoitettavalla ilmoituksella.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisten vaikutusten näkökulmasta vaikutuksia on tarpeen tarkastella erityisesti valtion lupa- ja valvontaviranomaisen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen näkökulmasta sekä yritysten eli toiminnanharjoittajien näkökulmasta.

Vaikutukset julkiseen talouteen

Esityksellä ei arvioida olevan erityisiä valtiontaloudellisia vaikutuksia. Ehdotettavat muutokset sähköisen asioinnin edistämiseksi eivät edellytä viranomaisilta suuria taloudellisia investointeja, koska viranomaisilla on jo käytössään sähköiset asioiden käsittely- ja tiedottamiskanavat. Hyvä hallinto edellyttää, että viranomainen tiedottaa omasta toiminnastaan ja nykyisin tämä tapahtuu pitkälti verkkosivujen kautta. Työpanos, joka muuten menisi fyysisten ilmoitustaulujen ylläpitämiseen, kohdentuisi jatkossa verkkosivujen päivittämiseen.

Digitaalisen asioinnin ensisijaisuutta ja tiedoksiantomenettelyn sähköistämistä koskevat lausuehdotukset eivät aiheuttaisi lisäkustannuksia valtion lupa- ja valvontaviranomaiselle, koska menettelyt ovat jo nykyisin painottuneet sähköiseen asiointiin. Lisäksi luvanhakijoiden käytävissä on laajasisältöiset yleiset ympäristölupa- ja vesitalouslupahakemukset, jotka osaltaan edistävät sähköisen asioinnin käyttöä. Lisäksi valtion lupaviranomaisella on käytössään tietyillä pilottitoimialoilla sähköinen lupajärjestelmä, jonka käyttöä on jatkossa tarkoitus laajentaa muillekin toimialoille.

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten osalta tietoverkossa tiedottaminen ei myöskään toisi merkittäviä lisäkustannuksia, koska uuden kuntalain myötä kunnat ovat velvoitettuja julkaisemaan ilmoitukset ja päätökset verkkosivuillaan. Asioiden sähköinen vireillepano on kunnis-

sa puolestaan vaihtelevampaa. Paperiasiointi on valtaosassa kuntia edelleen pääasiallinen asiointimuoto. Sähköisen ympäristölupajärjestelmän käyttöönotto ei kuitenkaan olisi kunnille välttämätön edellytys sähköisen asioinnin järjestämiselle. Sähköisen asiointimuodon vaatimuksen täyttäisi myös sähköpostitse toimitettu hakemus tai ilmoitus, ja oletettavasti kaikilla kunnilla on käytössään toimivat sähköpostiosoitteet. Lähtökohtaisesti kuntien olemassa olevia järjestelmiä voidaan pitää riittävinä täyttämään ehdotuksen asettamat vaatimukset sähköiselle asiointille.

Kunnille aiheutuvia kustannuksia ei kateta uusilla määrärahoilla tai valtionosuuksien korotuksina, vaan valtionosuuksissa on otettu huomioon tavanomainen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen liittyvät kehittämiskustannukset, joiksi myös lakiehdotuksessa olevat vaatimukset voidaan katsoa kuuluvaksi. Pitkän aikavälin tavoitteena kuitenkin voidaan pitää sitä, että digitalisaatiota ja sähköisen asioinnin käyttöön ottoa edistettäisiin suunnitelmallisesti siten, että ympäristöhallinnossa (valtio ja kunnat) voitaisiin ottaa käyttöön yhteentoimiva sähköinen asiointijärjestelmä. Tämä kuitenkin edellyttäisi riittävien taloudellisten voimavarojen osoittamista kehittämistyöhön.

Esityksen myötä kunnat ja valtion viranomaiset voisivat luopua fyysistä ilmoitustauluistaan eivätkä viranomaiset joutuisi tulostamaan ympäristöasioihin liittyviä kuulutuksia, julki-panoilmoituksia tai päätöksiä, eivätkä postittamaan hakemusasiakirjoja toiminnan vaikutusalueen kuntiin nähtävillä pidettäväksi. Toisin kuin valtion lupa- ja valvontaviranomaisessa, kaikissa kunnissa ei ole käytössä sähköistä arkistointia, minkä vuoksi kuntien sisäiset järjestelmät eivät vastaa täysin sähköisen asioinnin tarpeita. Tämä aiheuttaa sen, että sähköisesti toimitetut asiakirjat saatetaan joutua tulostamaan asiakirjojen arkistointia varten ja tästä aiheutuu tulostuskustannuksia sekä mahdollisesti ylimääräisiä henkilöstökuluja.

Tarkkoja euromääräisiä arvioita nykyisistä postitus- ja tulostuskustannuksista ja ehdotuksen tuomista säästöistä ei ollut esitystä valmisteltaessa saatavilla, koska näitä kuluja ei valtion lupa- ja valvontaviranomaisessa eikä kunnissa eritellä vastuualueittain. Valtion lupa- ja valvontaviranomaisille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille tehdyn kyselyn mukaan kulujen arvioidaan olevan kuitenkin vähäisiä ja postitukseen ja tulostukseen käytettävien henkilötyöntuntien olevan muutamia vuodessa. Iso osa postituskuluista koostuu asianosaisille lähetettävistä kirjeistä (tiedoksiantokuulutus sekä kuulutus päätöksestä). Asianosaisten nykyisistä tiedoksiantotavoista ei ole tarkoitus luopua, joten asianosaisille lähetettävien kirjeiden postituskuluilla ei ole merkitystä ehdotettavien muutosten kannalta.

Sähköisen tiedoksiantamisen ja tiedottamisen lisäksi sanomalehdessä tapahtuvaa ilmoittamista pidetään edelleen tarpeellisenä tehokkaan tiedottamisen ja kansalaisten tiedonsaannin kannalta. Sanomalehti-ilmoitusten määriin ja niistä aiheutuviin kuluihin ei arvioida tulevan merkittäviä muutoksia nykytilanteeseen nähden, vaikka esityksessä ehdotetaan viranomaiselle mahdollisuutta harkita nykyistä laajemmin sanomalehtitiedottamisen tarpeellisuutta. Viranomaisen harkintavallan lisäämisellä pyritään poistamaan asian käsittelyn kannalta ilmeisen tarpeettomat ilmoittamiset sekä vähentämään niistä aiheutuvia kustannuksia. Vuonna 2017 aluehallintovirastoissa julkaistiin sanomalehti-ilmoituksia ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisista asioista seuraavasti:

Taulukko 1. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa asioissa julkaistut sanomalehti-ilmoitukset aluehallintovirastoittain vuonna 2017.

ESAVI	249 kpl	68 649,55 euroa
-------	---------	-----------------

HE 268/2018 vp

ISAVI	26 kpl	8 327,02 euroa
LSSAVI	214 kpl	48 670,96 euroa
PSAVI	148 kpl	36 868,19 euroa
Yhteensä	637 kpl	162 515,72 euroa

Etelä-Suomen aluehallintoviraston ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella sanomalehti-ilmoitusten määrät ja niistä aiheutuneet kulut ovat suuremmat, koska merkittävä osa asioista on kaksikielisellä alueella ja siten sanomalehti-ilmoitukset julkaistaan sekä suomen- että ruotsinkielisissä sanomalehdissä.

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten toimesta julkaistavat sanomalehti-ilmoitusten määrät vaihtelevat kunnittain. Tähän vaikuttavat esimerkiksi vuosittain käsiteltävien lupien määrä sekä se, julkaistaanko tieto kuulutuksesta ainoastaan suomenkielisessä lehdessä vai myös ruotsinkielisessä lehdessä. Esimerkiksi Kouvolassa vuonna 2017 sanomalehti-ilmoituksia julkaistiin 30 kappaletta, ja ilmoituksista aiheutuneet kulut olivat noin 7 100 euroa. Sipoossa lupamäärät ovat vaihdelleet vuosittain 0—8 luvan välillä, ja luvan laajuudesta riippuen kuulutus-kustannukset ovat vaihdelleet 1 200—2 000 euron välillä/lupa (hakemuksen sekä päätöksen kuuluttaminen ruotsin- ja suomenkielisessä lehdessä). Helsingissä ei puolestaan yleensä kuuluteta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvista luvista sanomalehdessä. Asiakaspalvelun parantamiseksi Helsingissä vireillä olevista ympäristölupahakemuksista ja päätöksistä tiedotetaan kunnan internetsivuilla. Samoin sivuilla julkaistaan lautakuntatason ja viranhaltijatason päätökset julkisine liitteineen.

Vesilain ilmoitusmenettelyä koskevien muutosten arvioidaan tuovan ilmoitusmenettelyn piiriin enintään kymmenkunta uutta hanketta vuodessa. Sellaisen toiminnanharjoittajan, jonka hanke olisi käyttöoikeuskysymyksen perusteella käsitelty lupamenettelyssä, osalta lainmuutos keventää menettelyä ja vähentää hankkeesta johtuvia hallinnollisia kustannuksia. Johdon sijoittamisesta koskevan vesitalousasian käsittelystä aluehallintovirastossa peritään tällä hetkellä 1 910 euron suuruinen maksu. Vesilain mukaisen ilmoitusasian käsittelystä ei tällä hetkellä peritä maksua. Jos käyttöoikeudesta olisi mahdollista sopia, lisää lainmuutos jonkin verran hallinnollista taakkaa. Viranomaisen verkkosivuilla tapahtuvaan tiedottamiseen siirtyminen keventää menettelyä ja alentaa siitä johtuvia kustannuksia nykytilaan verrattuna. Jos yhteis-aluelain 26 §:n 3 momentin mukaisesta tiedottamisesta aiheutuisi noin 500 euron suuruiset kustannukset ja ilmoituksen julkaisemisesta viranomaisen verkkosivulla perittäisiin esimerkiksi 100 euron suuruinen korvaus, merkitsisi tämä noin 400 euron säästöä yksittäisen hankkeen kohdalla.

Vaikutukset yrityksiin

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia yrityksiin. Sähköiset työvälineet ja asiointimuodot ovat jo nyt laajasti yritysten käytössä eikä ehdotettujen säännösten arvioida edellyttävän lisäresurssien ohjaamista tietoteknisiin järjestelmiin. Vaikka esityksessä ehdotetaankin sähköisiä menettelyitä ensisijaiseksi asiointimuodoksi ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten asioiden vireillepanossa ja käsittelyssä, säilyisi luonnollisen henkilön asemassa olevilla toiminnanharjoittajilla edelleen mahdollisuus myös paperiseen asiointiin. Erityisesti isot ympäristölupapalvelulliset yritykset asioivat jo nykyisin viranomaisessa pääasiassa sähköisesti. Sähköiseen asiointiin liittyvät menettelylliset muutokset saattaisivat kohdistua pieniin elinkeinoharjoittajiin, joilla ei välttämättä ole valmiuksia tai mahdollisuuksia

sia asioida sähköisesti viranomaisen kanssa. Asioinnin voidaan katsoa helpottuvan ehdotettavien muutosten myötä, kun menettelyt sujuvoituvat ja tiedoksisaanti tehostuu.

Välillisenä vaikutuksena yritysten taloudelliseen asemaan voi vaikuttaa päätösten antamisessa käytettävän julkipanomenettelyn korvaaminen uudella hallintolain 62 a §:n mukaisella tiedoksiantomenettelyllä, jossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen ja kuulutettavan asiakirjan (päätöksen) julkaisemisesta. Muutoksenhakuaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun. Uuden tiedoksisaantiajan määrittämisen johdosta asian kokonaiskäsittelyaika pitenee viikolla. Muutoksenhakuun liittyvän päätöksen tiedoksisaannin ajankohdan muuttuminen ei kuitenkaan vaikuttaisi toiminnanharjoittajalle ympäristönsuojelulain 199 §:n nojalla myönnettyyn oikeuteen aloittaa luvanvarainen toiminta tai vesilain 3 luvun 16 §:n nojalla myönnettyyn oikeuteen ryhtyä valmisteleviin toimiin muutoksenhausta riippumatta. Näissä tilanteissa toiminnanharjoittaja tai hankkeesta vastaava voisi ryhtyä päätöksessä yksilöityihin toimiin päätöksen antamisen jälkeen.

Kansantaloudelliset vaikutukset

Esitetyt menettelylliset muutokset tiedoksiantomenettelyyn ovat luonteeltaan sellaisia, ettei niillä olisi vaikutuksia esimerkiksi työllisyyteen. Viranomaisten työpanos kohdentuisi verkkosivujen päivittämiseen fyysisten ilmoitustaulujen ylläpitämisen sijaan. Esityksellä ei siten olisi suoria tai välillisiä taloudellisia vaikutuksia kansantalouteen.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Vaikutukset valtion lupa- ja valvontaviranomaiseen

Valtion lupa- ja valvontaviranomaisen valmiudet siirtyä sähköiseen tiedoksiantomenettelyyn ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa asioissa ovat erittäin hyvät. Uudistuksella saatettaisiin lainsäädäntö vastaamaan paremmin nykytilan tarpeita.

Siirtyminen sähköiseen tiedoksiantomenettelyyn ei olisi uusi tehtävä valtion lupa- ja valvontaviranomaisille, koska viranomaisilla on jo olemassa verkkosivut tiedottamista varten. Lisäksi voimassa olevassa ympäristönsuojelulaissa säädetään jo nykyisin valtion lupaviranomaisen osalta, että sen on tiedotettava internetissä lupahakemuksesta ja päätöksestä. Myös valtion valvontaviranomainen julkaisee omilla nettisivuillaan jo nykyisin muun muassa kuulutukset.

Sähköisen asioinnin ensisijaisuutta koskeva ehdotus ei myöskään aiheuttaisi merkittävää lisätyötä valtion lupa- ja valvontaviranomaiselle, koska suurin osa valtion lupa- tai valvontaviranomaisen toimivaltaan kuuluvista asioista pannaan jo nykyisin vireille ja käsitellään sähköisesti joko sähköisen asiointipalvelun tai sähköpostin välityksellä. Sähköistä vireillepanotapaa on lisännyt entisestään sähköisen lupajärjestelmän käyttöönotto tietyillä ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisilla toimialoilla.

Taulukko 2. Vuonna vireille tulleet ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat valtion lupaviranomaisessa aluehallintovirastoittain. Taulukossa on ilmoitettu myös prosenttiosuudet, kuinka suuri osa vireille tulleista asioista on toimitettu sähköisesti (sähköpostilla tai sähköisen lupajärjestelmän kautta).

Vuonna 2017 aluehallintovirastoissa vireille tulleet ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset asiat				
Sähköisesti (sähköpostitse tai sähköisen asiointin kautta) vireille tulleet asiat (%)				
	ESAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI
YSL	237 kpl 84 %	25 kpl 64 %	130 kpl 90 %	124 kpl 86 %
VL	143 kpl 65 %	59 kpl 61 %	94 kpl 65 %	56 kpl 57 %
Kaikki	380 kpl 76 %	84 kpl 62 %	224 kpl 77 %	180 kpl 74 %

Valtion valvontaviranomaisen nettisivuilla on löydettävissä yleinen Sähköinen asiointi -sivusto ja asiakkohtaisia sähköisiä lomakkeita, joita hallinnon asiakkaat voivat asiointissa hyödyntää. Lisäksi valtion lupa- ja valvontaviranomaiset käyttävät sähköistä arkistointia, joka velvoittaa viranomaisia skannaamaan sellaisen aineiston, jota ei ole toimitettu niille sähköisesti.

Edelleen esitettyjen muutosten myötä viranomaisilta poistuisi tarve pitää kuulutuksia varten edellytetyjä fyysisiä ilmoitustauluja. Jatkossa valtion viranomaisen ei tarvitsisi lähettää kuntaan asiakirjoja, vaan kunta voisi omilla verkkosivuillaan linkittää ilmoituksensa kuuluttavan viranomaisen kuulutukseen. Samoja tietoja ei siis olisi tarpeen julkaista erikseen kahdessa eri paikassa.

Viranomaisen tulisi huolehtia siitä, että hallinnon asiakkaille olisi käytettävissä julkisessa tilassa yhteislaite, josta asiakkaat pääsisivät halutessaan tutustumaan hakemus- ja päätössiakirjoihin. Samoin viranomaisen tulisi varmistaa hyvän hallinnon periaatteet huomioiden, että hallinnon asiakkaille tarjotaan apua ja heitä tarvittaessa opastetaan laitteen käytössä sekä asiakirjoihin tutustumisessa. Erityisesti muutosvaiheessa tämä edellyttää riittävien henkilöstövoimavarojen sitomista tehtävään.

Vesilain mukaisen johdon sijoittamista koskevan ilmoitusasian käsittelyn on (HE 262/2016 vp s. 22—23) arvioitu kestävän keskimäärin yhden henkilötyöpäivän ja vastaavan lupa-asian käsittelyn keskimäärin neljä henkilötyöpäivää. Jos uudistuksen myötä ilmoitusmenettelyn piiriin siirtyisi muutama lupamenettelyssä ratkaistava asia, merkitsisi muutos ympäristöhallinnon kannalta kokonaisuutena tarkasteltuna säästöä, vaikka ilmoitusmenettelyssä käsiteltävien asioiden määrä saattaisikin lisääntyä.

Vaikutukset kuntien ympäristönsuojeluviranomaiseen

Valmiudet siirtyä sähköiseen tiedoksiantamiseen ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa asioissa ovat myös kunnissa hyvät. Tehtävä ei olisi uusi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille, koska kunnilla on olemassa verkkosivut tiedottamista varten.

Kuulutuslain kumoamisen myötä kuntien velvollisuus ylläpitää fyysisiä ilmoitustauluja ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia asioita varten poistuisi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvissa asioissa kunnat voisivat hyödyntää verkkosivujaan kuulutuksen ja kuulutettavien asiakirjojen sähköisessä julkaisemisessa.

Tämän lisäksi ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa säädetään siitä, että kunta julkaisee tiedon toisen viranomaisen julkaisemasta kuulutuksesta. Kuntalain säännökset asettavat kunnille velvollisuuden mahdollistaa ilmoitusten julkaisemisen yleisessä tietoverkossa, jonka vuoksi tiedottaminen kuulutusten julkaisemisesta tapahtuisi yleisessä tietoverkossa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tämä ei vaatisi kunnilta ylimääräistä työtä nykytilaan verrattuna. Riittäisi esimerkiksi, että kunnan sivuilla julkaistaan linkki, joka ohjautuu asiaa käsittelevän viranomaisen verkkosivuille, jossa asiaa käsittelevä viranomainen on kuulutuksen julkaissut. Tämä aiheuttaisi nykytilaan verrattuna vähemmän työtä ja nopeuttaisi menettelyä, kun hakemusasiakirjojen postittaminen kuntiin loppuisi.

Kuntien digitaalisten palvelujen ja sähköisen asiointimahdollisuuden käytettävyydessä on kuitenkin kuntakohtaisia eroja. Vaikka sähköinen asiointi onkin yleistymässä, useissa kunnissa on edelleen pääsääntönä paperinen asiointi. Lähtökohtaisesti kuntien käytössä olevat järjestelmät ovat riittäviä eikä ehdotus suoraan velvoita kuntia ottamaan käyttöön sähköisiä asiointijärjestelmiä. Kunnat voivat kuitenkin halutessaan kehittää omista lähtökohdistaan järjestelmiään. Asioiden vireillepanossa on tarkoituksena säilyttää paperinen asiointimuoto sähköisen asiointimuodon rinnalla. Sähköisen asiointimuodon vaatimuksen täyttää myös esimerkiksi sähköpostitse toimitettu hakemusasiakirja. Sähköinen arkistointi ei myöskään ole kunnissa yleisesti käytössä, minkä johdosta arkistointi voi edellyttää asiakirjojen paperiversiota kunnissa.

Asioiden julkaiseminen internetissä voi aiheuttaa lisätyötä, jonka tekee kunnasta riippuen lähinnä joko hallinto(sihteri) tai ympäristönsuojeluviranhaltija itse. Lisätyötä saattaa aiheutua esimerkiksi siitä, että vireille tulevat asiakirjat on käytävä läpi julkisuuslain ja tietosuojasääntelyn kannalta ja asiakirjasta on poistettava sellaiset tiedot, joita ei voi julkaista internetissä. Toisaalta eräät kunnat (kuten Helsinki ja Tampere) julkaisevat jo nykyisin ympäristölupapäätöksensä internetissä noudattaen samoja, edellä mainittuja periaatteita.

Vaikutukset muutoksenhakuviranomaiseen

Ehdotettavalla muutoksella olisi vaikutusta myös muutoksenhakuviranomaisena toimivan Vaasan hallinto-oikeuden toimintaan. Hallintotuomioistuin kuuluttaisi fyysisen ilmoitustaulun sijaan vireillä olevista asioista ja annettavista päätöksistä sähköisesti verkkosivuillaan. Lisäksi hallintotuomioistuimelta poistuisi velvollisuus toimittaa paperisia asiakirjoja kuntiin nähtävillä pidettäväksi. Lisäksi tieto kuulutuksesta julkaistaisiin sähköisesti niissä kunnissa, joiden alueelle hankkeen vaikutukset ulottuvat. Tämä aiheuttaisi nykytilaan verrattuna vähemmän työtä ja menettely nopeutuisi, kun valitusasiakirjoja ei postitettaisi enää kuntiin.

4.3 Ympäristövaikutukset

Ehdotettavilla muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia ympäristöön, koska ehdotukset kohdistuvat hallinnolliseen menettelyyn, jossa huomioidaan digitalisaation edellyttämät muutokset sääntelyssä.

Vesilain mukaisen ilmoitusmenettelyn soveltamisalan muutoksella ei arvioida olevan sanottavia vaikutuksia ympäristöön. Johdon sijoittamista vesialueelle tarkoittavat hankkeet ovat pää-

sääntöisesti varsin pienimuotoisia ja vaikutuksiltaan ohimeneviä. Lisäksi ilmoitusmenettelyssä edellytettävä ympäristönsuojelun vaatimustaso vastaa olennaisilta osin lupamenettelyssä edellytettävää tasoa.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Tässä esityksessä ehdotettavat muutokset edistäisivät pääministeri Sipilän hallituksen tavoitteiden toteuttamista digitalisaation ja säädösten sujuvoittamisen osalta. Sähköisen asioinnin ensisijaisuutta koskevilla ehdotuksilla ei arvioida olevan merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia nykytilaan nähden. Ehdotus kuitenkin kannustaisi hallinnon asiakkaita hyödyntämään sähköistä asiointia ensisijaisena asiointimuotona.

Asiakirjojen sähköiseen saatavuuteen ja sähköiseen tiedoksiantomenettelyyn liittyvillä ehdotuksilla edistettäisiin avointa ja asiakaslähtöistä hallintoa, valmistelua sekä tiedottamista hallinnon asiakkaiden eli toiminnanharjoittajien ja yleisön näkökulmasta. Ehdotukset tukevat hallintokulttuurin muutosta avoimempaan suuntaan. Yksilöiden kannalta on tärkeää, että hallinto toimii tehokkaasti, ja että hallinnollisessa päätöksenteossa noudatettavat asioinnin ja viestinnän tavat ovat toimivia, joustavia sekä läpinäkyviä.

Vaikka voimassaolevassa ympäristönsuojelulaissa onkin huomioitu tarve tehokkaammalle tiedonvälitykselle, ja laissa säädetään kuulutuslain mukaista menettelyä täydentävästi esimerkiksi lupahakemuksesta ja -päätöksestä tiedottamisesta lupaviranomaisen verkkosivuilla, sähköisen asioinnin edistäminen ja sen käyttöönoton laajentaminen sujuvoittavat ympäristöasioiden käsittelyä sekä tehostavat yleisön osallisuutta sekä osallistumisoikeuksia entisestään. Lisäksi ehdotettavilla muutoksilla yhdenmukaistettaisiin eri ympäristöasioiden tiedoksiantomenettelyjä.

Tiedonsaantimahdollisuuksien voidaan katsoa yleisesti ottaen parantuvan, kun kuulutukset julkaistaisiin yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivuilla. Vaikka tiedottamisessa siirryttäisiinkin hyödyntämään entistä enemmän yleistä tietoverkkoa ja viranomaisten verkkosivuja, viranomaisella säilyisi mahdollisuus tiedottaa asioista edelleen myös sanomalehdessä sekä muilla tarpeelliseksi katsomillaan tavoilla. Tällä varmistettaisiin se, että kaikilla hallinnon asiakkailta on tosiasiallinen mahdollisuus saada tietoa ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisista asioista. Kuulutuslainsäädännön uudistamisen myötä hallinnon asiakas pääsisi tutustumaan myös kuulutettaviin asiakirjoihin sähköisesti. Kuulutukseen ja kuulutettaviin asiakirjoihin pääsisi tutustumaan myös virka-ajan ulkopuolella, kun tiedot olisivat saatavilla sähköisesti.

Ehdotus vaikuttaa myös hallinnon asiakkaiden mahdollisuuksiin asioida viranomaisten kanssa digitaalisia palveluja käyttämällä sekä saada itsenäisesti tietoa viranomaisten toiminnasta digitaalisten palvelujen avulla. Laadukkaat digitaaliset palvelut vähentävät tarvetta asioida viranomaisen kanssa puhelimitse tai toimipisteissä. Tämä puolestaan mahdollistaa resurssien uudelleenkohdentamisen.

Kuulutuslainsäädännön uudistamishankkeen myötä päätösten antaminen julkipanomenettelyllä korvattaisiin hallintolain 62 a §:n mukaisella sähköisellä tiedoksiantomenettelyllä. Tämän johdosta päätöksen tiedoksisaantijankohta määritettäisiin uudelleen ja kokonaiskäsittelyaika pitenisi viikolla. Valitusajaksi alkaisi kulua kaikkien muutoksenhakijoiden osalta samanaikaisesti vastaavalla tavalla kuin julkipanomenettelyssä. Tiedoksisaantijankohdan pitenemisellä voidaan katsoa olevan jopa positiivisia vaikutuksia muutoksenhakijoille, koska muutoksenhauille säädetty aika alkaa kulua vasta viikon kuluttua päätöksen antamisesta. Samankaltainen

tiedoksisaantiajankohdan määrittäminen on omaksuttu kuntalain 140 §:ssä. Lisäksi vastaava menettely on tarkoitus ottaa käyttöön muissakin ympäristöasioissa (kuten YVA-lain, sekä luonnonsuojelulain mukaisissa asioissa).

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet

Esitys on valmisteltu virkatyönä yhteistyössä ympäristöministeriössä ja oikeusministeriössä.

Esitys on käsitelty Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa 23.10.2018. Esitys on ollut myös oikeuskaslerinviraston ennakkotarkastuksessa.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioonottaminen

Lausunnonantajat

Luonnos hallituksen esitykseksi on ollut lausuntokierroksella 28.6.—15.8.2018. Lausunto-pyyntöön saatiin yhteensä 32 lausuntoa. Lausuntopalautteesta on laadittu lausuntokooste, joka on saatavissa osoitteessa: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM006:00/2018>.

Lausunnon antoivat aluehallintovirastot, Bioenergia ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Hämeen ELY-keskus, INFRA ry, Kemianteollisuus ry, korkein hallinto-oikeus, Lappeenrannan seudun ympäristötoimi, maa- ja metsätalousministeriö, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y., Metsäteollisuus ry, Oulun seudun ympäristötoimi, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Savon ELY-keskus, puolustusministeriö, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen Vesilaitosyhdistys ry, Suomen Ympäristöoikeustieteen Seura ry, Tietosuojavaltuutetun toimisto, työ- ja elinkeinoministeriö, Uudenmaan ELY-keskus, Vaasan hallinto-oikeus, valtiovarainministeriö, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry, Ympäristöteollisuus- ja palvelut YTP ry sekä yksi yksityishenkilö. Helsingin kaupunki, oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa esityksestä.

Sähköinen asiointi ja kuulutuslainsäädännön ajantasaistaminen

Valtaosa lausunnonantajista piti esitettyjä muutoksia ja siirtymistä sähköiseen asiointiin tarpeellisenä ja kannatettavana. Sähköisen hakemusmenettelyn katsottiin yksinkertaistavan lupahakemuksen käsittelyä. Lausunnonantajien näkemyksen mukaan esitys saattaa tehtäviä koskevan lainsäädännön ajan- ja asianmukaiselle tasolle. Ehdotettujen muutosten katsottiin nykykaistavan ympäristönsuojelu- ja vesilain tiedoksiantosäännökset ja siten pääsääntöisesti parantavan eri tahojen tiedonsaantia asian eri käsittelyvaiheissa.

Lähtökohtaisesti julkipanomenettelyn korvaamista sähköisellä tiedoksiantomenettelyllä ei vastustettu. Lausuntopalautteessa nousi kuitenkin esille tarve selkeyttää sääntelyä siltä osin, että muutoksenhakijoille olisi selvää, milloin päätös on katsottu tulleen tiedoksi ja milloin valitus-aika alkaa kulua. Tähän liittyen tunnistettiin esityksen tiivis kytkentä oikeusministeriön kuulutuslainsäädännön uudistamista koskevaan hallituksen esitykseen, jossa säädetään julkista kuuluttamista koskevasta yleissäännöksestä. Esityksen jatkovalmistelussa on pyritty selkeyttämään ja tarkentamaan sääntelyä tiedoksisaantiajan osalta.

Paperisen asioinnin säilyttämistä sähköisen asioinnin rinnalla pidettiin tarpeellisenä hallinnon asiakkaiden oikeusturvan varmistamiseksi. Lausunnonantajat katsoivat, ettei esityksessä ole riittävästi perusteltu sitä, mitkä ovat erityisiä syitä, jolloin viranomainen voisi hyväksyä asiakirjojen toimittamisen paperisena. Lisäksi eräät tahot kannattivat sitä, että viranomaisella olisi mahdollisuus pyytää hakemusasiakirjoista tarvittaessa paperisia tulosteita. Paperisten tulosteiden tarve ei kuitenkaan rajoittune pelkästään kuulutusten tai lausuntojen pyytämiseen, koska viranomainen voi tarvita paperisia tulosteita myös omaan käyttöönsä esimerkiksi suurikokoisista kartoista tai piirustuksista. Esitystä on täydennetty ja korjattu näiden huomautusten perusteella.

Laajan tiedonsaantitarpeen ja erilaisten tiedonsaantimuotojen varmistamiseksi ympäristönsuojelulaisissa ja vesilaisissa pidettiin tarpeellisenä säilyttää erityissäännökset sanomalehtitiedottamisesta. Lausunnolla olleessa esityksessä ehdotettiin viranomaisen harkintavallan lisäämistä sanomalehtitiedottamisen tarpeellisuudesta poistamalla sääntelystä ilmeisyys-vaatimus. Osa lausunnonantajista kannatti harkintavallan lisäämistä, koska sen katsottiin poistavan tarpeettoman ilmoittamisen ja vähentävän kustannuksia kuitenkin kansalaisten tiedonsaannin turvaamista unohtamatta. Eräät tahot puolestaan vastustivat harkintamahdollisuuden lisäämistä vedoten siihen, että tämä saattaa lisätä muun muassa sanomalehtitiedottamisen epäyhtenäisyyttä, satumanvaraisuutta sekä alueellisia eroja. Kansalaisten ja muiden intressitahojen tiedonsaannin osalta viranomaisen lisääntyvä harkintavallalta sanomalehtitiedottamisen osalta saattaa myös heikentää tiedonsaantia, jos sanomalehdessä tiedottamista merkittävästi vähennetään esimerkiksi kustannussyihin perustuen. Viranomaisen harkintavallan lisäämisellä pyritään poistamaan asian käsittelyn kannalta ilmeisen tarpeettomat sanomalehti-ilmoittamiset, vähentämään niistä aiheutuvia kustannuksia ja viranomaisen hallinnollista taakkaa, kuitenkin heikentämättä kansalaisten tiedonsaantia. Esitystä on tarkennettu lakiehdotuksen perusteluiden ja sitä koskevien tavoitteiden osalta.

Tiedonsaannin kannalta tärkeänä pidettiin myös erityistiedoksiantotapojen säilyttämistä voimassa olevan sääntelyn mukaisena.

Terminologian yhtenäistäminen

Useat tahot painottivat lausunnoissaan sitä, että sähköiseen asiointiin siirtymistä ja kuuluslainsäädännön uudistamista koskevassa työssä on kiinnitettävä erityistä huomiota uuden terminologian yhtenäisyyteen ja tarkkuuteen, jotta jatkossa lain muutostarpeilta välttyttäisiin virhetulkintojen vuoksi. Esityksen jatkovalmistelussa on kiinnitetty erityistä huomiota käytettävän terminologian yhtenäisyyteen ja tarkkuuteen sekä ympäristönsuojelulain että vesilain pykälämuotoilujen ja niitä koskevien perusteluiden osalta.

Henkilötietojen julkaiseminen

Lausunnolla olleessa esityksessä ehdotettiin, että henkilötietojen suojasta säädettäisiin erityislainsäädännön sijaan hallintolain 62 b §:ssä, jonka mukaan kuulutus ja kuulutettavat asiakirjat voisivat sisältää julkisuuslain 16 §:n 3 momentin estämättä tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Tällaisina tietoina voitaisiin pitää tietoja toiminnanharjoittajan nimestä ja toiminnan sijaintipaikasta. Ehdotettavan hallintolain uuden yleissäännöksen mukaan henkilötiedot tulisi poistaa tietoverkosta nähtävilläpitoajan kuluttua. Ehdotettavan yleislain sääntelyn myötä lausunnolla olleessa esityksessä ehdotettiin voimassa olevan ympäristönsuojelulain 85 §:n 3 momentin mukaisen erityissäännöksen kumoamista koskien henkilötietojen julkaisemista.

Eräät tahot kuitenkin pitivät ehdotettua sääntelyä ongelmallisena muun muassa ympäristötiedon jakamista koskevien velvoitteiden näkökulmasta sekä kokivat sen vaikeuttavan yleisön mahdollisuutta valvoa Århusin sopimuksen ja perustuslain mukaisesti ympäristöä pilaavia toimintoja alueellaan. Ehdotuksen mukaista sääntelyä olisi lausunnonantajien näkemyksen mukaan tarpeen selkeyttää, sillä sääntelyn tarkoitus jää ehdotuksen mukaisena liian epäselväksi. Myöskään ympäristönsuojelulain 85 §:n 3 momentissa olevan erityissäännöksen kumoamista henkilötietojen julkaisemisesta ei ole lausunnonantajien mukaan perusteltu riittävästi.

Aluehallintovirastot ylläpitävät sähköistä Lupa-Tietopalvelua, joka sisältää asiakirjat vireille tulleista ja tiedoksiannetuista vesi- ja ympäristölupa-asioista sekä niistä vesi- ja ympäristölupa-asioista, joista on annettu päätös. Palvelu mahdollistaa tiedonsaannin ilman, että sitä tarvitsee erikseen pyytää viranomaiselta. Sähköisessä tiedottamisessa ehdotuksen mukaisia käsitteilytapoja noudattaen mahdollisuus ylläpitää tällaista järjestelmää lakkaisi, sillä haku järjestelmästä edellyttää vähintään vastaavia tunnistetietoja kuin kuulutuksissa on tarpeen esittää, mutta niiden pitämiseen tietoverkossa ei olisi säädöserustetta.

Tästä syystä eräät lausunnonantajat katsoivat, että muutostyön yhteydessä tulisi tarkastella, täyttääkö lainsäädäntö ehdotettujen muutosten jälkeen ympäristötietodirektiivin vaatimukset ympäristötiedon jakamisesta ja ovatko viittaukset hallintolakiin lisättäviin säännöksiin (62 b §) julkisuuslaista poikkeamiseksi riittävät vai tulisiko ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin sisällyttää erilliset säännökset sen varmistamiseksi, että ympäristötietoa voidaan edelleen jakaa verkossa Lupa-Tietopalvelussa käyttökelpoisella tavalla.

Esityksen jatkovalmistelussa on tarkennettu ja täydennetty perusteluita esitettyjen huomioiden osalta ja päädytty ehdottamaan sääntelyn selkeyden vuoksi, että ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin sisällytettäisiin henkilötietojen julkaisemisesta koskevat erityissäännökset. Jatkovalmistelussa on kiinnitetty huomiota myös henkilötietojen käsittelyn ja tietosuojasääntelyn väliin suhteeseen.

Muita huomioita

Useat tahot esittivät lausuntopalautteessaan, että sähköiseen toimintaympäristöön siirryttäessä huomiota tulisi kiinnittää toimintaympäristön helppokäyttöisyyteen sekä päivittäjien (viranomaiset) että loppukäyttäjien (kansalaiset) näkökulmasta. Lausunnonantajat pitivät perusteltuna, että kuulutukset ja päätökset julkaistaisiin yhteisesti samalla verkkopalvelualustalla eikä hajautetusti kunkin viranomaisen omilla organisaatiokohtaisilla verkkosivuilla. Kaikille viranomaisille tarkoitettua yhtenäistä ja valtakunnallista verkkopalvelualustaa voidaan pitää kannattavana pidemmän aikavälin tavoitteena sähköisen tiedottamisen ja tehokkaan tiedoksisaannin varmistamiseksi. Tämä yhteistä verkkopalvelualustaa koskeva tarve ei kuitenkaan rajoitu pelkästään ympäristöministeriön ja oikeusministeriön hallinnonalalle, minkä vuoksi asiaa ei ole tarkoituksenmukaista ratkaista kyseessä olevassa hallituksen esityksessä vaan sitä tulisi kehittää laajempaan eri hallinnonalojen rajat ylittävänä hankkeena.

Lisäksi eräät tahot katsoivat, että lakiehdotukset sähköiseen asiointiin siirtymisestä luovat kunnille tosiasiallisen velvoitteen ottaa käyttöön sähköinen asiointijärjestelmä eikä esitettyä muutosta sähköisen asioinnin ensisijaisuudesta voida pitää tavanomaisena, lakisääteisenä tehtävien hoitamiseen liittyvänä tietojärjestelmäkehittämisenä. Tästä johtuen lausunnonantajat peräänkuuluttivat sitä, että kuntien uusista tehtävistä säädettäessä olisi rahoitusperiaatteen mukaisesti huolehdittava kuntien tosiasiallisesta edellytyksistä suoritua niistä ja osoitettava riittävät taloudelliset voimavarat tehtävän hoitamiseen.

Lakiehdotuksen tarkoituksena ei ole kuitenkaan luoda kunnille lakisääteistä velvoitetta sähköisten asiointijärjestelmien kehittämiseen, koska sähköisen asiointivelvoitteen vaatimuksen täyttää myös sähköpostitse toimitettu asiakirja. Esitystä valmisteltaessa on tunnistettu kuntien erilaiset valmiudet ja käytännöt sähköisten asiointijärjestelmien käytössä ja käyttöönotossa. Tästä syystä kunnille aiheutuvia kustannuksia ei kuitenkaan ole tarkoitus kattaa uusilla määrärahoilla tai valtionosuuksien korotuksilla, vaan valtionosuuksissa on otettu huomioon tavanomainen lakisääteisten tehtävien hoitamiseen liittyvät kehittämiskustannukset, joiksi myös lakiehdotuksessa olevat vaatimukset voidaan katsoa kuuluviksi. Esityksen jatkovalmistelussa on tarkennettu esityksen perusteluita ja vaikutusten arviointia koskevaa osuutta näiden huomioiden osalta.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Esityksellä on välitön yhteys hallituksen esitykseen laiksi hallintolain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 239/2018 vp).

Esityksellä on riippuvuussuhde myös hallituksen esitykseen laiksi eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta, laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettun lain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi.

Esityksellä on lisäksi riippuvuussuhde hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja rikoslain 48 luvun 3 §:n muuttamisesta (HE 94/2018 vp).

Esityksessä esitetään muutettavaksi osin samoja pykäläiä kuin maakuntauudistuksen II-vaihetta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 14/2018 vp). Mainittuun hallitukseen esitykseen sisältyvät ympäristönsuojelulain ja vesilain muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2021.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Ympäristönsuojelulaki

39 §. Lupahakemus. Lakiehdotuksen tavoitteena on edistää viranomaisen kanssa tapahtuvan asioinnin siirtymistä paperisista asiakirjoista sähköisiin. Voimassa olevan ympäristönsuojelulain 39 §:n mukaan lupahakemus on toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle kirjallisesti. Hakemus valtion ympäristölupaviranomaiselle on lisäksi toimitettava sähköisesti, jollei viranomainen ole muuta hyväksynyt.

Pykälää esitetään tarkistettavaksi siten, että hakemus tulisi toimittaa toimivaltaiselle lupaviranomaiselle lähtökohtaisesti sähköisesti. Sähköisen asiointivelvoitteen täyttäisi joko sähköisen lupajärjestelmän kautta tai sähköpostitse toimitettu hakemus. Samalla luovuttaisiin velvoitteesta, jonka mukaan lupahakemus olisi toimitettava valtion lupaviranomaiselle sekä paperisena että sähköisesti.

Toiminnanharjoittajan asemassa olevalla luonnollisella henkilöllä säilyisi edelleen mahdollisuus hakea lupaa myös muuten kuin sähköisesti. Tällä varmistettaisiin, että jokainen voisi saada ympäristölupaa koskevan hakemuksen vireille siitä riippumatta, millaiset tiedolliset ja taidolliset edellytykset tai tekniikka hakijalla olisi käytettävissä.

Lähtökohtana asiasta tiedottamisessa olisi menettely, jossa kaikki asiakirjat ovat sähköisesti tietoverkosta saatavilla. Asianosaisten näkökulmasta saattaa kuitenkin yksittäistapauksissa olla tarpeen päästä tutustumaan paperisiin asiakirjoihin lupaviranomaisessa. Lisäksi paperiset asiakirjat saattavat eräissä tilanteissa olla tarpeen asian käsittelyn vuoksi. Esimerkiksi lupaviranomainen voi tarvita paperisia tulosteita omaan käyttöönsä esimerkiksi suurikokoisista piirustuksista tai kartoista, sillä viranomaisella ei välttämättä ole niiden tulostukseen soveltuvia laitteita. Näiden tilanteiden varalta 1 momenttiin esitetään sisällytettäväksi säännös, jonka nojalla viranomainen voisi tarvittaessa pyytää toiminnanharjoittajalta asiakirjat paperitulosteina, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi.

Pykälän 2—4 momentit vastaisivat voimassa olevan lain sisältöä eikä niihin ehdoteta tehtävän muutoksia.

44 §. Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen. Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan paremmin pykälän asiasisältöä. Pykälässä säädettäisiin lupahakemuksen tiedoksiannosta ja lupahakemuksesta tiedottamisesta.

Pykälän 1 momenttiin esitetään tehtäväksi fyysisistä ilmoitustauluista luopumiseen ja verkkosivuilla tapahtuvaan tiedoksiantoon siirtymisestä johtuvat muutokset. Ehdotettavassa 1 momentissa viitattaisiin hallintolain uuteen 62 a §:ään, jossa säädettäisiin julkista kuuluttamista koskevasta yleisestä tiedoksiantomenettelystä. Toimivaltainen lupaviranomainen saattaisi lupahakemuksen tiedoksi julkaisemalla kuulutuksen ja kuulutettavat hakemusasiakirjat verkkosivuillaan. Ympäristölupahakemusta koskeva kuulutus pidettäisiin asiakirjoineen viranomaisen verkkosivuilla nähtävillä vähintään 30 päivän ajan.

Toimivaltaisen lupaviranomaisen tehtävänä olisi huolehtia, että lupa-asian hakemusasiakirjat ovat sähköisesti nähtävillä vähintään kuulutusajan. Lupaviranomainen olisi vastuussa myös

tietojen poistamisesta, mahdollisesta täydentämisestä tietoverkkoon sekä siitä, ettei tietoverkossa julkaista salassapidettäviä tietoja.

Lähtökohtaisesti nähtävillä oleminen tarkoittaisi mahdollisuutta tutustua asiakirjoihin vain sähköisesti. Esimerkiksi suuria kartta-asiakirjoja ei kuitenkaan tietoteknisesti välttämättä pystytä julkaisemaan verkkosivuilla, jolloin nämä voitaisiin pitää nähtävillä viranomaisen määräämässä paikassa. Hyvän hallinnon periaatteet huomioon ottaen viranomaisen olisi myös varattava hallinnon asiakkaille mahdollisuus saada opastusta ja apua sähköisiin hakemusasiakirjoihin tutustumisessa, jos asiakas ei osaisi tai pystyisi itsenäisesti perehtymään niihin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kuulutuksessa ja hakemusasiakirjoissa olevien elinkeinotoimintaa yksityishenkilönä harjoittavan toiminnanharjoittajan henkilötietojen julkaisemisesta yleisessä tietoverkossa. Tätä pidetään tarpeellisena asianosaisten ja yleisön tiedonsaannin turvaamiseksi siitä huolimatta, että kuulutuslainsäädäntöä uudistettaessa hallintolakiin ehdotetaan lisättäväksi henkilötietojen käsittelyä koskeva yleissäännös, joka koskisi henkilötietojen julkaisemista yleistiedoksiannossa ja julkisessa kuulutuksessa. Hallintolain uusi 62 b § mahdollistaisi tiedonsaannin kannalta välttämättömien henkilötietojen julkaisemisen julkisuuslain 16 §:n 3 momentin estämättä, mutta se velvoittaisi viranomaisen poistamaan henkilötiedot tietoverkosta hallintolain 62 §:n 2 momentissa ja 62 a §:n 2 momentissa tarkoitettun nähtävilläpitoajan jälkeen.

Ympäristöasioissa tiedottaminen edellyttää kuitenkin pidempää nähtävilläpitoaikaa kuin hallintolain 62 b §:ssä säädettäisiin muun muassa julkisella vallalla perustuslain mukaan olevan terveellisen ympäristön turvaamisvelvoitteen ja haitankärsijöiden aseman turvaamisen vuoksi sekä Euroopan unionin ympäristötietodirektiivin ja teollisuuspäästödirektiivin asettamien velvoitteiden täyttämiseksi. Edellä mainitut direktiivit edellyttävät viranomaisia aktiivisesti ja järjestelmällisesti levittämään yleisölle ympäristötietoa erityisesti tietoverkon ja/tai sähköisten välineiden avulla. Jos tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot jouduttaisiin poistamaan kuulutusajan päätyttyä, hankaloittaisi se merkittävästi tiedonjakamista ja esimerkiksi valtion lupaviranomaisen ylläpitämän sähköisen Lupa-Tietopalvelun käyttöä. Tietopalvelu sisältää asiakirjat vireille tulleista ja tiedoksiannetuista vesi- ja ympäristölupa-asioista sekä niistä vesi- ja ympäristölupa-asioista, joista on annettu päätös. Palvelu mahdollistaa yleisön tiedonsaannin suoraan verkosta ilman, että sitä tarvitsee erikseen pyytää. Järjestelmän ylläpitäminen edellyttää vähintään vastaavia tunnistetietoja kuin kuulutuksessa on tarpeen esittää. Tästä syystä henkilötietojen käsittelylle tulisi olla säädösperusta, joka mahdollistaisi henkilötietojen nähtävilläpidon pidemmän ajan. Lupa-Tietopalvelun sääntelyperustasta ehdotetaan säädettävän uudessa 85 a §:ssä, joka sisältäisi säännökset ympäristölupa-asioita koskevasta tietopalvelusta.

Tiedonsaannin kannalta välttämättöminä henkilötietoina voitaisiin pitää toiminnanharjoittajan nimeä ja toiminnan sijaintipaikan tietoja. Sähköisesti julkaistavissa hakemusasiakirjoissa ja kuulutuksessa olisi tarpeen ilmoittaa toiminnanharjoittajan nimi ja hankkeen sijainti, jotta asia tulisi riittävästi yksilöidyksi, ja jotta asianosaiset ja yleisö voisivat arvioida hankkeen ympäristövaikutuksia sen sijaintipaikan ympäristöön. Tietoja julkaistaessa viranomaisen olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, ettei yleisessä tietoverkossa julkaista salassapidettäviä tietoja.

Jos toiminnanharjoittaja on yksityishenkilö, on myös nimi henkilötieto. Toiminnan sijaintipaikka voi olla sama kuin henkilön asuinpaikka ja siten henkilöä koskeva tunnistetieto. Huomionarvoista kuitenkin on, että vaikka kyse olisikin luonnollista henkilöä koskevasta tunnistetiedoista, liittyisi tämä tieto aina elinkeinotoimintaan. Näiden henkilötietojen näkymisestä tie-

toverkossa julkaistavassa kuulutuksessa ehdotetaan sen sallivaa säännöstä ympäristönsuojelulakiin. Säännös olisi erityissäännös julkisuuslain 16 §:n 3 momenttiin nähden. Julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa säädetään viranomaisen henkilörekisterin henkilötietoja sisältävän tiedon luovuttamistavasta ja luovuttamisen edellytyksistä. Säännöksen mukaan tiedon saa luovuttaa, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Kun tieto luovutetaan internetin kautta, viranomaisen ei voi varmistua luovutuksensaajan oikeudesta henkilötiedon käyttämiseen, koska tieto on kenen tahansa internetin käyttäjän saatavissa. Jotta kuulutus ja hakemusasiakirjat voisivat sisältää tiedottamisen kannalta olennaisen tiedon, on asiasta tarpeen säätää julkisuuslain edellä mainitusta säännöksestä poikkeavalla tavalla.

Viranomaisen verkkosivuilla julkaistavat henkilötiedot olisi poistettava tietoverkosta viimeistään, kun lupapäätös on saanut lainvoiman, koska kuulutusta ja hakemusasiakirjoja ei ole tarpeen pitää tietoverkossa nähtävillä useita vuosia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lupahakemuksesta tiedottamisesta. Tiedonkulun tehostamiseksi tieto kuulutuksesta julkaistaisiin myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi linkittämällä lupaviranomaisen kuulutus kunnan verkkosivuille. Tieto kuulutuksen julkaisemisesta tulisi olla nähtävillä toiminnan vaikutusalueen kuntien verkkosivuilla lähtökohtaisesti saman ajan kuin se olisi toimivaltaisen lupaviranomaisen verkkosivuilla eli vähintään 30 päivän ajan. Tieto kuulutuksesta tulisi julkaista kunnissa viipymättä sen jälkeen, kun kuulutus on julkaistu lupaviranomaisen verkkosivulla. Ehdotettavan muutoksen myötä viranomaiselta poistuisi nimenomainen velvoite lähettää paperiset asiakirjat kuntiin nähtäväksi. Säännös ei kuitenkaan estäisi kuntia tiedottamasta kuulutuksen julkaisemisesta verkkosivujen lisäksi myös muulla tavalla, jos sen katsottaisiin olevan tarpeellista yleisön osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseksi.

Sanomalehdessä tapahtuvan tiedottamisen on katsottava tehostavan tiedonkulkua ja se esitetään säilytettäväksi. Viranomaisen harkintavaltaa kuulutuksen julkaisemisesta koskevaan tiedottamiseen esitetään kuitenkin laajennettavaksi. Voimassa olevan lain mukaan kuulutuksen julkaisemisesta on tullut ilmoittaa vähintään yhdessä toiminnan vaikutusalueella leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeellista. Laista esitetään poistettavaksi ilmeisyys-vaatimus, jolloin viranomaisen voisi harkita nykyistä laajemmin sanomalehtitiedottamisen tarpeellisuutta.

Sanomalehdessä tiedottamisen tarpeettomuutta voitaisiin harkita esimerkiksi tilanteissa, joissa luvan muuttamisen vaikutukset rajoittuvat ainoastaan laitosalueelle tai lupaa joudutaan muuttamaan EU-lainsäädännön vaatimusten takia ilman vaikutuksia ympäristöön taikka tilanteissa, jossa lupaa muutetaan käytettävien raaka-aineiden tai polttoaineiden vaihtuessa, mutta tästä ei seuraa vaikutuksia ympäristöön tai ne vähenevät tai jos vaikutusten voidaan arvioida olevan ilmeisen vähäisiä.

Kuulutus annettaisiin erikseen tiedoksi niille, joita asia erityisesti koskee. Jos asianosainen olisi ilmaissut halukkuutensa sähköiseen asiointiin, voitaisiin ilmoitus lähettää sähköisesti sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnasta annetun lain 19 §:n mukaisesti.

Pykälän 2 momentissa säilytettäisiin valtion lupaviranomaista koskeva vaatimus julkaista verkkosivuillaan yleisölle tarkoitettu, hakemusasiakirjoihin kuuluva, tiivistelmä, jonka luvan hakija on laatinut. Vaatimus perustuu teollisuuspäästödirektiiviin. Valtion lupaviranomaista ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaista koskeva velvoite tiedottaa verkkosivuillaan hakemuk-

sen keskeisestä sisällöstä poistettaisiin, koska sääntely olisi päällekkäistä hallintolain 62 a §:n kanssa.

Pykälän 3 ja 4 momentti vastaisivat voimassa olevan lain sisältöä.

47 §. *Vesilain mukaisen hakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittely.* Pykälän 3 momentista poistettaisiin erillinen maininta velvoitteesta jättää ympäristölupahakemus sähköisesti ja tiedottaa lupahakemuksesta ja päätöksestä internetissä siten kuin ympäristönsuojelulaissa säädetään. Erillinen maininta on tarpeeton, koska tällä esityksellä yhdenmukaistettaisiin vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaiset menettelyt sähköisen asioinnin sekä tiedoksiantomenettelyn ja tiedottamisen osalta.

84 §. *Lupapäätöksen antaminen.* Lain 84 § ehdotetaan kumottavaksi.

Voimassa olevassa 84 §:ssä säädetään päätösten antamisesta julkipanomenettelyllä. Lupapäätös annetaan julkipanon jälkeen ja sen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksen antamisesta ilmoitetaan ennen sen antamispäivää päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla. Usein viranomainen saattaa laittaa päätöksen antamisesta tiedon ilmoitustaululle vasta päätöksen antamista edeltävänä päivänä. Ilmoitus on pidettävä päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla. Päätöksen on oltava saatavana ilmoituksessa mainittuna antamispäivänä.

Julkisten kuulutusten sähköistyessä julkipanomenettelyä koskevalle erityisäännökselle on vaikea nähdä enää tarvetta, koska hallintolain 62 a § tehostaisi ja nopeuttaisi sähköisen kuuluttamisen myötä myös päätöksen tiedoksiantomenettelyä. Tästä syystä lain 84 § ehdotetaan kumottavaksi ja päätöksen tiedoksiantamisesta julkisella kuulutuksella säädettäisiin lain 85 §:ssä, joka sisältäisi viittaussäännöksen hallintolain uuteen julkista kuuluttamista koskevaan yleissäännökseen.

85 §. *Lupapäätöksen tiedoksianto ja lupapäätöksestä tiedottaminen.* Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi, jotta otsikko kuvaisi paremmin pykälän asiasisältöä. Pykälässä säädettäisiin lupapäätöksen tiedoksiannosta ja lupapäätöksestä tiedottamisesta. Pykälässä olisi kolme momenttia.

Päätöksen antamista koskevasta julkipanomenettelystä on tarkoitus luopua ja siirtyä noudattamaan menettelyä, jossa päätöksen antamisesta ei ilmoiteta ennakolta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin päätöksen tiedoksiantomenettelystä, jonka mukaan lupaviranomainen antaisi lupapäätöksen tiedoksi julkisesti kuuluttamalla noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Päätös ja sitä koskeva kuulutus olisi julkaistava viranomaisen verkkosivuilla viipymättä päätöksen antamisesta (HE 72/2002 vp, s. 109) ja asiakirjat olisi oltava yleisessä tietoverkossa viranomaisen verkkosivuilla yleisesti nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla. Tiedoksisaannin katsottaisiin tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta lupaviranomaisen verkkosivuilla, eli määräaika valituksen tekemisessä lähtisi kulumaan samanaikaisesti kaikkiin tahoihin nähden vastaavasti kuin julkipanomenettelyssä. Muutoksenhakuaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei laskettaisi lukuun.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin hallintolain 62 a §:n säännöksiä täydentävästi siitä, mitä tietoja lupapäätöstä koskevan kuulutuksen tulisi sisältää. Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan kuulutuksesta olisi käytävä ilmi, mitä asia koskee sekä maininta siitä, missä ja mihin

ajankohtaan saakka asiakirjat pidetään nähtävillä. Kuulutuksessa olisi lisäksi mainittava ajankohta, jona se on julkaistu viranomaisen verkkosivuilla ja todettava, että tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kyseisestä julkaisemisajankohdasta. Edellä mainittujen tietojen lisäksi lupapäätöstä koskevassa kuulutuksessa olisi mainittava myös päätöstä koskeva valitusaika.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kuulutuksessa ja päätöksessä olevien elinkeinotoimintaa harjoittavan toiminnanharjoittajan henkilötietojen julkaisemisesta yleisessä tietoverkossa. Tätä pidetään tarpeellisenä asianosaisten ja yleisön tiedonsaannin turvaamiseksi siitä huolimatta, että kuuluslainsäädäntöä uudistettaessa hallintolakiin ehdotetaan lisättäväksi henkilötietojen käsittelyä koskeva yleissäännös, joka koskisi henkilötietojen julkaisemista yleistiedoksiannossa ja julkisessa kuulutuksessa. Hallintolain 62 b § mahdollistaisi tiedonsaannin kannalta välttämättömien henkilötietojen julkaisemisen julkisuuslain 16 §:n 3 momentin estämättä, mutta se velvoittaisi viranomaisen poistamaan henkilötiedot tietoverkosta hallintolain 62 §:n 2 momentissa ja 62 a §:n 2 momentissa tarkoitetun nähtävilläpitoajan kuluttua.

Ympäristöasioissa tiedottaminen edellyttää kuitenkin pidempää nähtävilläpitoaikaa kuin hallintolain 62 b §:ssä säädettäisiin muun muassa julkisella vallalla perustuslain mukaan olevan terveellisen ympäristön turvaamisvelvoitteen ja haitankärsijöiden aseman turvaamisen vuoksi sekä Euroopan unionin ympäristötietodirektiivin ja teollisuuspäästädirektiivin asettamien velvoitteiden täyttämiseksi. Edellä mainitut direktiivit edellyttävät viranomaisia levittämään aktiivisesti ja järjestelmällisesti yleisölle ympäristötietoa erityisesti tietoverkon ja/tai sähköisten välineiden avulla. Jos tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot jouduttaisiin poistamaan kuulusajan päätyttyä, hankaloittaisi se merkittävästi tiedonjakamista ja esimerkiksi valtion lupaviranomaisen ylläpitämän sähköisen Lupa-Tietopalvelun käyttöä. Tietopalvelu sisältää asiakirjat vireille tulleista ja tiedoksiannetuista vesi- ja ympäristölupa-asioista sekä niistä vesi- ja ympäristölupa-asioista, joista on annettu päätös. Palvelu mahdollistaa yleisön tiedonsaannin suoraan tietoverkosta ilman, että sitä tarvitsee erikseen pyytää. Järjestelmän ylläpitäminen edellyttää vähintään vastaavia tunnistetietoja kuin kuulutuksessa on tarpeen esittää. Tästä syystä henkilötietojen käsittelylle tulisi olla säädösperusta, joka mahdollistaisi henkilötietojen nähtävilläpidon pidemmän ajan. Lupa-Tietopalvelun sääntelyperustasta ehdotetaan säädettävän uudessa 85 a §:ssä, joka sisältäisi säännökset ympäristölupa-asioita koskevasta tietopalvelusta.

Tiedonsaannin kannalta välttämättöminä henkilötietoina voitaisiin pitää toiminnanharjoittajan nimeä ja toiminnan sijaintipaikan tietoja. Sähköisesti julkaistavassa lupapäätöksessä ja sitä koskevassa kuulutuksessa voitaisiin ilmoittaa toiminnanharjoittajan nimi ja hankkeen sijainti, jotta asia tulisi riittävästi yksilöidyksi, ja jotta asianosaiset ja yleisö voisivat arvioida hankkeen ympäristövaikutuksia sen sijaintipaikan ympäristöön. Tämän lisäksi tietoja julkaistaessa viranomaisen olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, ettei yleisessä tietoverkossa julkaista salassapidettäviä tietoja.

Jos toiminnanharjoittaja on yksityishenkilö, on myös nimi henkilötieto. Toiminnan sijaintipaikka voi olla sama kuin henkilön asuinpaikka ja siten henkilöä koskeva tunnistetieto. Huomionarvoista kuitenkin on, että vaikka kyse olisikin luonnollista henkilöä koskevasta tunnistetiedoista, liittyisi tämä tieto aina elinkeinotoimintaan. Näiden henkilötietojen näkymisestä verkossa julkaistavassa kuulutuksessa ehdotetaan sen sallivaa säännöstä ympäristönsuojelulakiin. Säännös olisi erityissäännös julkisuuslain 16 §:n 3 momenttiin nähden. Julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa säädetään viranomaisen henkilörekisterin henkilötietoja sisältävän tiedon luovuttamistavasta ja luovuttamisen edellytyksistä. Säännöksen mukaan tiedon saa luovuttaa, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallet-

taa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Kun tieto luovutetaan internetin kautta, viranomainen ei voi varmistua luovutuksensaajan oikeudesta henkilötiedon käyttämiseen, koska tieto on kenen tahansa internetin käyttäjän saatavissa. Jotta lupapäätös ja sitä koskeva kuulutus voisivat sisältää tiedottamisen kannalta olennaisen tiedon, on asiasta tarpeen säätää julkisuuslain edellä mainitusta kohdasta poikkeavalla tavalla.

Ehdotettava sääntely olisi voimassa olevaan 85 §:ään nähden poikkeava siltä osin, että säännös mahdollistaisi myös toiminnanharjoittajan nimen julkaisemisen myös siinä tapauksessa, että toiminnanharjoittaja olisi luonnollinen henkilö. Tämän katsottaisiin olevan kuitenkin tarpeen, koska päätösten antamisesta julkipanolla luovuttaessa päätöksen tiedoksianto siirtyisi ainoastaan sähköiseen julkaisemistapaan eikä viranomaisella olisi enää velvollisuutta pitää päätöstä nähtävillä fyysisellä ilmoitustaululla. Lisäksi viranomaiselle aiheutuisi hallinnollista taakkaa, jos se joutuisi poistamaan tietoverkossa julkaistavasta päätöksestä toiminnanharjoittajan nimen muutoksenhakuajan päätyttyä. Riittävän tiedonsaannin varmistamiseksi toiminnanharjoittajan nimitiedon nähtävilläpitoa voitaisiin näin ollen pitää asianmukaisena ja tarpeellisenä tarkoitukseensa nähden eikä sen katsottaisi olevan ristiriidassa tietosuojasääntelyn kanssa.

Viranomaisen verkkosivuilla julkaistavat henkilötiedot olisi poistettava tietoverkosta viimeistään, kun luvanvarainen toiminta on päättynyt ja 94 §:n mukaiset toiminnan lopettamista koskevat toimenpiteet on suoritettu.

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (jäljempänä *tietosuoja-asetus*) toteuttamiseksi viranomaisten on aktiivisesti seurattava henkilötietojen ajankohtaisuutta verkkosivuillaan ja ryhdyttävä viivytyksettä toimiin niiden poistamiseksi, kun peruste verkossa pitämislle poistuu. Lupaviranomaiset ja valvontaviranomaiset, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen mukaan lukien, tarvitsevat tehokkaat ja toimivat käytännöt sen varmistamiseksi, ettei tietoja jää verkkoon sen jälkeen, kun verkossa pitämisen peruste on poistunut.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lupapäätöksestä tiedottamisesta. Tiedonkulun tehostamiseksi tieto kuulutuksesta julkaistaisiin myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi linkittämällä lupaviranomaisen kuulutus kunnan verkkosivuille. Tieto kuulutuksen julkaisemisesta tulisi olla nähtävillä toiminnan vaikutusalueen kuntien verkkosivuilla lähtökohtaisesti saman ajan kuin se olisi toimivaltaisen lupaviranomaisen verkkosivuilla eli vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla. Tieto kuulutuksesta tulisi julkaista kunnissa viipymättä sen jälkeen, kun kuulutus on julkaistu lupaviranomaisen verkkosivuilla.

Sanomalehdessä tapahtuvan ilmoittamisen on katsottava tehostavan tiedonkulkua ja se esitetään säilytettäväksi. Viranomaisen harkintavaltaa kuulutuksen julkaisemista koskevaan tiedottamiseen esitetään kuitenkin laajennettavaksi. Voimassa olevan lain mukaan kuulutuksen julkaisemisesta on tullut ilmoittaa vähintään yhdessä toiminnan vaikutusalueella leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. Laista esitetään poistettavaksi ilmeisyys-vaatimus, jolloin viranomainen voisi harkita nykyistä laajemmin sanomalehtitiedottamisen tarpeellisuutta. Kuitenkin, jos lupahakemukselta olisi ilmoitettu sanomalehdessä, tulisi päätöksestä tiedottaa vastaavalla tavalla (kuten HE 84/1999 vp, s. 75).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin päätöksen lähettamisestä ja päätöksestä ilmoittamisesta. Säännös vastaisi voimassaolevan 85 §:n 1 momenttia.

85 a §. *Ympäristölupa-asioita koskeva tietopalvelu.* Valtion lupaviranomainen on julkaissut verkkosivuillaan olevassa Lupa-Tietopalvelussa aluehallintovirastoihin vireille tulleet vesi- ja ympäristölupa-asiat, tiedoksiannettut vesi- ja ympäristölupa-asiat sekä niiden kuulutusasiakirjat sekä vesi- ja ympäristölupa-asiat, joista on annettu päätökset sekä niiden päätöisasiakirjat 19 päivä kesäkuuta 2014 lähtien. Asiakirjojen julkaiseminen internetin kautta toimivassa kaikille avoimessa tietopalvelussa on parantanut kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamisoikeuksien toteutumisen kannalta merkittävää ympäristötietojen saatavuutta. Menettelyn oikeusperusta on kuitenkin ollut puutteellinen henkilötietojen suojaamisen näkökulmasta, minkä vuoksi pykälään esitetään lisättäväksi valtion lupaviranomaisen ylläpitämää tietopalvelua koskevat säännökset.

Pykälässä säädettäisiin lupaviranomaisen velvollisuudesta julkaista verkkosivuillaan (tietopalvelussa) tieto vireille tulleesta ympäristölupa-asiasta, tiedoksiannetusta ympäristölupa-asiasta ja sen kuulutusasiakirjoista sekä ympäristölupa-asiassa annetusta päätöksestä. Nämä tiedot vastaavat nykyisin Lupa-Tietopalvelussa julkaistavia tietoja. Tiedot sisältyvät ympäristönsuojelulain 222 §:n mukaiseen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettaviin tietoihin. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään talletettavista tiedoista säädetään lain 223 §:ssä.

Ympäristönsuojelulain mukaisiin ympäristölupa-asioihin, erityisesti luparatkaisuihin, sisältyy monesti paitsi toiminnanharjoittajan, myös toiminnan vaikutuspiiriin kuuluvien asianosaisten henkilötietoja. Toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikkaa yksilöivää kiinteistötunnusta ja kiinteistön nimeä on pidettävä luonnollisten henkilöiden osalta sellaisina henkilötietoina, jotka voisivat ilmetä tietopalvelussa (Lupa-Tietopalvelussa) julkaistavista asiakirjoista. Nämä tiedot voitaisiin julkaista ympäristönsuojelulain 44 §:n 1 momentin ja 85 §:n 1 momentin nojalla sen estämättä, mitä JulKL 16 §:n 3 momentissa säädetään (ks. 44 ja 85 §:n yksityiskohtaiset perustelut henkilötietojen julkaisemisesta). Pykäliin sisältyisi säännökset myös ajankohdasta, jolloin henkilötiedot olisi viimeistään poistettava tietoverkosta. Sen sijaan asianosaisten nimien ja heidän omistamiensa kiinteistöjen tunnusten ja nimien sisällyttämistä tietopalvelussa (Lupa-Tietopalvelussa) saatavilla oleviin asiakirjoihin ei ole pidettävä välttämättömänä.

Pykälässä säädettäisiin myös tietopalvelun hakukriteereistä. Ehdotuksen mukaan tietopalvelusta (Lupa-Tietopalvelusta) voitaisiin hakea tietoja rajattuina hakuina. Yleisön ja asianosaisten tarve saada tietoa ympäristönsuojelulain mukaisista lupa-asioista voi koskea joko yksittäistä hanketta tai yleisemmin tietyntyyppisiä hankkeita. Tietopalvelupyynnön lähettävällä taholla ei välttämättä ole tietoa siitä, kuka toimii toiminnanharjoittajana, millaisesta hankkeesta on kysymys tai esimerkiksi, milloin asia on ratkaistu. Jälkimmäisessä tilanteessa hakua puolestaan ei ole mielekäästä rajata jollekin tietylle alueelle. Tämän vuoksi esitetään säädettäväksi, että tietopalvelusta (Lupa-Tietopalvelusta) voitaisiin hakea tietoja rajattuina hakuina käyttäen hakuperusteena toiminnanharjoittajan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa taikka tiettyä aikaväliä. Tietojen hakeminen asianosaisten nimien tai heidän omistamiensa kiinteistöjen tunnusten tai nimien perusteella ei olisi mahdollista.

95 §. *Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä.* Pykälän 1 momenttiin tehtävä muutos olisi luonteeltaan tekninen. Pykälän 1 momentista poistettaisiin maininta 95 §:n mukaisen päätöksen antamisesta julkipanomenettelyllä ja menettelyssä noudatettavaa viittaussäännöstä korjattaisiin. Toimivaltaisen valvontaviranomaisen olisi annettava päätös tiedoksi ja siitä olisi tiedotettava noudattaen mitä 85 §:ssä säädetään.

96 §. *Hallintomenettely eräissä asioissa.* Pykälässä säädetään eräistä ympäristölupaa koskevista hallintomenettelyistä. Pykälän viittaussäännöksiä on tarpeen tarkistaa tiedoksiantomenettelyn ajantasaistamisesta johtuvien muutoksien vuoksi. Samoin 1 momentin alakohtien käsittelyjärjestys muuttuisi hieman voimassa olevan pykälän numerointiin nähden.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan sanamuotoja tarkistettaisiin siten, että säännöksessä mainittaisiin 44 §:n otsikoinnin mukaisesti sekä lupahakemuksen tiedoksianto että lupahakemuksesta tiedottaminen. Muilta osin säännös vastaisi voimassa olevaan säännöksen sisältöä.

Pykälän 1 momentin 6 kohtaa tarkistettaisiin siten, että viittaus kumottavaan 84 §:ään korvattaisiin viittauksella 85 §:n 1 momenttiin, jossa säädetäisiin päätöksen tiedoksiantamisesta. Julkipanomenettelystä luovuttaessa päätös olisi aina tiedoksiannettava sähköisesti noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, riippumatta päätöksen sisällöstä.

Pykälän 1 momentin 7 kohdassa säädetäisiin päätöksestä tiedottamisesta 85 §:n 2 momentin mukaisesti sekä tiedottamiseen liittyvistä joustomahdollisuuksista. Jos asian laatu sen sallisi ja jos tieto asianosaisille voitaisiin antaa muulla sopivalla tavalla, tiedottamisesta kunnissa kuntalain 108 §:n mukaisesti ja sanomalehdessä tiedottamisesta voitaisiin tarvittaessa joustaa.

Pykälän 1 momentin 8 kohta sisältäisi viittaussäännöksen 85 §:n 3 momenttiin, jossa säädetäisiin päätöksen lähettamisestä ja päätöksestä ilmoittamisesta. Säännös vastaisi voimassa olevan pykälän 1 momentin alakohdan 7 sisältöä.

Pykälän 2 momentin ensimmäisen virkkeen sanamuotoa tarkistettaisiin siten, että muotoilu vastaisi ajantasaistettua tiedoksiantomenettelyn sisältöä. Ehdotuksen mukaan asia olisi aina tiedoksiannettava ja asian vireilletulosta ja päätöksestä tiedotettava 44 ja 85 §:n mukaisesti, jos asia koskisi päästötasoja lievempien raja-arvojen määrittämistä 78 §:n nojalla tai direktiivilaitoksen luvan muuttamista 89 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan lain sisältöä.

99 §. *Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa.* Pykälän 4 momenttiin ehdotettava muutos olisi luonteeltaan tekninen. Menettelyssä noudatettavia viittaussäännöksiä korjattaisiin. Valtion valvontaviranomaisen olisi annettava tässä momentissa tarkoitettu päätös tiedoksi ja siitä olisi tiedotettava noudattaen mitä 85 §:ssä säädetään. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevan lain sisältöä.

118 §. *Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta.* Lakiehdotuksen tavoitteena on edistää viranomaisen kanssa tapahtuvan asioinnin siirtymistä paperisista asiakirjoista sähköisiin. Pykälän 1 momenttia esitetään sen vuoksi tarkistettavaksi siten, että ilmoitus tulisi toimittaa viranomaiselle sähköisesti. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voisi kuitenkin tehdä ilmoituksen paperisena.

119 §. *Koeluonteinen toiminta.* Lakiehdotuksen tavoitteena on edistää viranomaisen kanssa tapahtuvan asioinnin siirtymistä paperisista asiakirjoista sähköisiin. Pykälää esitetään sen vuoksi muutettavaksi siten, että koeluonteista toimintaa koskeva ilmoitus tulisi toimittaa viranomaiselle sähköisesti vähintään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voisi kuitenkin tehdä ilmoituksen paperisena.

122 §. *Ilmoituksen käsittely.* Pykälä koskee 118—120 §:n mukaisen ilmoituksen käsittelyä. Pykälän 2 momenttiin ehdotettava muutos olisi luonteeltaan tekninen. Pykälän 2 momentista

poistettaisiin maininta 122 §:n mukaisen päätöksen antamisesta julkipanomenettelyllä ja menettelyssä noudatettavaa viittaussäännöstä korjattaisiin. Toimivaltaisen viranomaisen olisi annettava päätös tiedoksi ja siitä olisi tiedotettava noudattaen mitä 85 §:ssä säädetään. Muilta osin pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevan lain sisältöä.

136 §. *Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta.* Pykälän 2 momenttiin ehdotettava muutos olisi luonteeltaan tekninen. Pykälän 2 momentista poistettaisiin maininta 136 §:n mukaisen päätöksen antamisesta julkipanomenettelyllä ja menettelyssä noudatettavaa viittaussäännöstä korjattaisiin. Toimivaltaisen viranomaisen olisi annettava päätös tiedoksi ja siitä olisi tiedotettava noudattaen mitä 85 §:ssä säädetään. Muilta osin pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevan lain sisältöä.

192 §. *Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevista päätöksistä.* Ehdotettavat muutokset olisivat luonteeltaan teknisiä. Tiedoksiantosääntelyn ajantasaistamisen vuoksi pykälässä muutettaisiin ajankohtaa, jolloin hakija voisi hakea oikaisua 64 ja 65 §:n mukaiseen päätökseen. Päätökseen saisi hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Lisäksi pykälästä ehdotetaan poistettavaksi maininta oikaisuvaatimuksen johdosta tehtävän päätöksen antamisesta julkipanomenettelyllä ja menettelyssä noudatettavia viittaussäännöksiä korjattaisiin. Lupaviranomainen olisi annettava päätös tiedoksi ja siitä olisi tiedotettava noudattaen mitä 85 §:ssä säädetään. Pykälään lisättäisiin myös selvennys siitä, että tarkkailupäätöksestä perittävään maksuun haettaisiin oikaisua samassa järjestyksessä kuin päätöksestä. Muilta osin pykälä vastaisi voimassa olevan lain sisältöä.

196 §. *Kuuleminen ympäristölupapäätöstä koskevan valituksen johdosta.* Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että fyysisillä ilmoitustauluilla kuuluttamisesta luovuttaisiin ja siirryttäisiin viranomaisen verkkosivuilla tapahtuvaan tiedoksiantoon. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että kumottavan kuulutuslain sijaan viitattaisiin hallintolain uuteen 62 a §:ään. Vaasan hallinto-oikeus saattaisi ympäristölupaa koskevan valituksen tiedoksi julkaisemalla kuulutuksen ja valitusasiakirjat verkkosivuillaan, jollei se olisi ilmeisen tarpeetonta. Kuulutus pidettäisiin asiakirjoineen Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla nähtävillä vähintään 14 päivän ajan.

Valituksessa esitettyjen henkilötietojen suojasta säädettäisiin hallintolain 62 b §:ssä. Tällaisina tietoina voitaisiin pitää tietoja toiminnanharjoittajan nimen lisäksi toiminnan sijaintipaikan tietoja. Vaasan hallinto-oikeuden toiminnan näkökulmasta kuulutusta ja valitusasiakirjoja ei olisi tarpeen pitää verkkosivuilla nähtävillä pidempään kuin muutoksenhakuajan päättymiseen saakka.

Paperisia valitusasiakirjoja ei toimitettaisi enää vaikutusalueen kuntiin nähtäväksi. Hallinto-oikeus olisi vastuussa tietojen poistamisesta, mahdollisesta täydentämisestä tietoverkkoon sekä siitä, ettei tietoverkossa julkaista salassapidettäviä tietoja.

Tiedonkulun tehostamiseksi tieto kuulutuksesta julkaistaisiin myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi linkittämällä hallinto-oikeuden kuulutus kunnan verkkosivuille. Tieto kuulutuksen julkaisemisesta tulisi olla nähtävillä toiminnan vaikutusalueen kuntien verkkosivuilla lähtökohtaisesti saman ajan kuin se olisi hallinto-oikeuden verkkosivuilla eli vähintään 14 päivän ajan. Tieto kuulutuksesta tulisi julkaista kunnissa viipymättä sen jälkeen, kun kuulutus on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla.

197 §. *Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa.* Päätöksen antamisesta julkipanomenettelyllä on tarkoitus luopua myös muutoksenhakuvaiheesta ja siirtyä noudattamaan menettelyä, jossa päätöksen antamisesta ei ilmoiteta ennakolta. Pykälän 2 momenttiin esitetään tehtäväksi tästä johtuvat muutokset.

Pykälän 2 momentin mukaan Vaasan hallinto-oikeus antaisi päätöksensä tiedoksi julkisesti kuuluttamalla noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Päätös ja sitä koskeva kuulutus olisi julkaistava hallinto-oikeuden verkkosivuilla viipymättä päätöksen antamisesta (kuten HE 72/2002 vp, s. 109) ja asiakirjat olisi oltava verkkosivuilla yleisesti nähtävillä vähintään sen ajan, kun päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla. Tiedoksisaannin katsottaisiin tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla, eli määräaika valituksen tekemisessä lähtisi kulumaan samanaikaisesti kaikkiin tahoihin nähden vastaavasti kuin julkipanomenettelyssä. Muutoksenhakuaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei laskettaisi lukuun.

Verkkosivuilla julkaistavan päätöksen henkilötietojen suojasta säädettäisiin hallintolain 62 b §:ssä. Tällaisina tietoina voitaisiin pitää toiminnanharjoittajan nimeä ja toiminnan sijaintipaikan tietoja. Vaasan hallinto-oikeuden toiminnan näkökulmasta kuulutusta ja päätöstä ei olisi tarpeen pitää verkkosivuilla nähtävillä pidempään kuin muutoksenhakuajan päättymiseen saakka.

Tieto kuulutuksesta julkaistaisiin lisäksi hankkeen vaikutusalueen kunnissa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi linkittämällä Vaasan hallinto-oikeuden kuulutus kunnan verkkosivuille. Tieto kuulutuksen julkaisemisesta tulisi olla nähtävillä toiminnan vaikutusalueen kuntien verkkosivuilla lähtökohtaisesti saman ajan kuin se olisi hallinto-oikeuden verkkosivuilla eli vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voitaisiin hakea muutosta valittamalla. Tieto kuulutuksesta tulisi julkaista kunnissa viipymättä sen jälkeen, kun kuulutus on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla.

200 §. *Päätöksen täytäntöönpano oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin ehdotettavan sisällön mukaiseksi. Pykälää tarkistettaisiin siten, että päätöksen tehnyt viranomais voisi määrätä, että 62, 64, 65, 99, 122, 123, 136, 137, 171, 175, 176, 180, 181 ja 183 §:ssä tarkoitettua määräystä tai päätöstä olisi noudatettava muutoksenhaun lisäksi myös oikaisuvaatimuksesta huolimatta.

214 §. *Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta.* Pykälän 2 momenttia tarkistettaisiin siten, että säännös sisältäisi viittauksen hallintolain 62 a §:n mukaiseen tiedoksiantoon. Yhteistoteutusta koskeva hakemus annettaisiin tiedoksi julkisesti kuuluttamalla noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta olisi julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi linkittämällä ympäristöministeriön kuulutus kuntien verkkosivuille.

1.2 Vesilaki

2 luku Yleiset oikeudet, velvollisuudet ja rajoitukset

5 a §. *Johdon sijoittaminen toisen vesialueelle.* Pykälän 1 momentissa säädetään hankkeesta vastaavan oikeudesta sijoittaa joen tai puron alittava vesi-, viemäri- ja voimajohto, tietoliikennekaapeli sekä muu vaikutuksiltaan niihin rinnastuva johto toisenkin vesialueelle. Säännös ei koske valtavyöläsäätelyn piirissä olevia salmia ja kapeikkoja, minkä vuoksi johdon sijoittaminen tällaiselle alueelle edellyttää joko sopimusta alueen omistajan kanssa tai oikeuden

hankkimista viranomaisen päätöksellä. Säännöksen soveltamisalaa esitetään tarkistettavaksi valtavylysääntelyä vastaavaksi, eli pykälässä tarkoitettu johto voitaisiin sijoittaa puron ja joen lisäksi myös salmeen ja kapeikkoon.

Pykälän 2 momentissa säädetään ilmoituksen tekemisestä johdon sijoituspaikan omistajalle. Säännökseen esitetään tehtäväksi tekninen tarkistus sen selventämiseksi, että velvollisuus ilmoittaa johdon sijoittamisesta kuuluu hankkeesta vastaavalle. Lisäksi säännöstä esitetään tarkistettavaksi siltä osin kuin siinä on kyse toimenpiteestä ilmoittamisesta yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle. Tällä hetkellä ilmoitus voidaan toimittaa yhteisaluelain 26 §:n 3 momentin mukaisesti tai toimittamalla ilmoitus kaikille tiedossa oleville osakkaille. Menettely on osoittautunut työlääksi ja kustannuksia aiheuttavaksi, jota ei ilmoitusmenettelyn keventämistavoite huomioon ottaen voida pitää asianmukaisena. Sääntelyä esitetään tämän vuoksi tarkistettavaksi siten, että tieto yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle voitaisiin toimittaa yhteisaluelain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla hallintolain 62 §:n mukaisesti.

Vaikka valtion valvontaviranomaisen verkkosivusto on saavutettavissa vastaavasti kuin kuntien verkkosivustot, alueen omistajien voidaan olettaa saavan paremmin tiedon kuntien verkkosivustoilta. Tämän vuoksi pykälässä esitetään säädettäväksi, että tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava kuntalain 108 §:n mukaisesti siinä kunnassa, jonka alueelle johto sijoitetaan.

6 §. *Haitan poistaminen ja ruoppausmassan sijoittaminen.* Pykälässä säädetään lietteestä, matalikosta tai muusta niihin verrattavasta vesistön käyttöä koskevasta haittaa kärsivän oikeudesta poistaa haitta ilman vesialueen omistajan suostumusta. Toimenpiteestä on ilmoitettava valvontaviranomaiselle ja vesialueen omistajalle. Hankkeesta on ilmoitettava vesialueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle vastaavasti kuin 5 a §:ssä eli toimittamalla ilmoitus yhteisaluelain 26 §:n 3 momentin mukaisesti tai kaikille tiedossa oleville osakkaille. Pykälän 3 momenttiin esitetään tehtäväksi vastaavat tarkistukset kuin 5 a §:n 2 momenttiin.

15 §. *Ilmoittamisvelvollisuus.* Pykälässä säädetään vähäisistä hankkeista valtion valvontaviranomaiselle tehtävästä ilmoituksesta. Voimassaolevan lain mukaan ilmoitus voidaan antaa viranomaiselle joko sähköisenä tai kirjallisena asiakirjana. Tavoitteena on, että jatkossa ilmoitukset annettaisiin, mikäli mahdollista, sähköisesti. Pykälän 2 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, tulisi antaa ilmoitus sähköisessä muodossa. Kaikissa tilanteissa tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, minkä vuoksi lakiin esitetään jätettäväksi viranomaiselle mahdollisuus sallia tapauskohtaisesti ilmoituksen jättäminen kirjallisessa muodossa. Kirjallisen muodon käyttäminen voisi olla perusteltua esimerkiksi tilanteissa, että ilmoitukseen liittyvää aineistoa ei voida vaikeuksitta saattaa sähköiseen muotoon. Luonnollinen henkilö voisi edelleen ilman erityisiä perusteita tehdä ilmoituksen kirjallisessa muodossa.

Johdon sijoittamista toisen vesialueelle koskevan ilmoitusmenettelyn soveltamisala määräytyy 2 luvun 5 a §:n käyttöoikeussääntelyn soveltamisalan perusteella. Ilmoitusmenettely laajenisi kattamaan johdon sijoittamisen myös salmiin ja kapeikkoihin.

3 luku Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

12 §. *Tarkkailuvelvoitteen määrääminen.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi julkipanomenettelystä luopumisen ja hallintolain kuulutusmenettelyyn siirtymisen edellyttämät muutokset. Tarkkailuvelvoitteen määräämistä koskevan päätöksen tiedoksiannossa ja siitä tiedottamisessa noudatettaisiin vesilain 11 luvun 22 §:n säännöksiä.

15 §. *Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi julkipanomenettelystä luopumisen ja hallintolain kuulutusmenettelyyn siirtymisen edellyttämät muutokset. Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymistä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamista koskevan päätöksen tiedoksiannossa ja siitä tiedottamisessa noudatettaisiin vesilain 11 luvun 22 §:n säännöksiä.

5 luku Ojitus

6 §. *Ojituksesta ilmoittaminen.* Pykälässä säädetään ojitusta koskevan ilmoituksen tekemisestä valtion valvontaviranomaiselle. Voimassaolevan lain mukaan ilmoitus voidaan antaa viranomaiselle joko sähköisenä tai kirjallisena asiakirjana. Tavoitteena on lisätä sähköistä asiointia. Pykälän 1 momentin mukaan sellaisen hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, tulisi tehdä ilmoitus sähköisessä muodossa. Kaikissa tilanteissa tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, minkä vuoksi lakiin esitetään jätettäväksi viranomaiselle mahdollisuus sallia tapauskohtaisesti ilmoituksen jättäminen kirjallisessa muodossa. Luonnollinen henkilö voisi edelleen ilman erityisiä perusteita tehdä ilmoituksen kirjallisessa muodossa.

31 §. *Ojitustoimituksen vireilletulo.* Voimassaolevan lain mukaan ojitustoimituksen vireillepanoa koskeva hakemus voidaan jättää viranomaiselle joko sähköisesti tai kirjallisesti. Pykälään tehtäisiin vastaavat muutokset kuin 6 §:ään. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, tulisi jättää hakemus lähtökohtaisesti sähköisessä muodossa. Kaikissa tilanteissa tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, minkä vuoksi lakiin esitetään jätettäväksi viranomaiselle mahdollisuus sallia tapauskohtaisesti hakemuksen jättäminen kirjallisena asiakirjana. Lisäksi eräissä tilanteissa saattaa kuitenkin edelleen olla tarpeen, että valvontaviranomainen saisi hakemusasiakirjat kirjallisessa muodossa. Lakiin esitetään sisällytettäväksi tätä koskeva säännös. Luonnollinen henkilö voisi edelleen ilman erityisiä perusteita jättää hakemuksen kirjallisessa muodossa.

35 §. *Kokouksesta ilmoittaminen.* Voimassaolevan pykälän 1 momentin mukaan ojitustoimituksen toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on julkisesti kuulutettava vähintään neljätoista päivää ennen kokousta niissä kunnissa, joiden alueelle ojituksen vaikutukset ulottuvat. Jos hakemus koskee YVA-laissa tarkoitettua hanketta, kuulutus on lisäksi julkaistava kuntien internetsivuilla.

Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että fyysisillä ilmoitustauluilla kuuluttamisesta luovutaan ja siirrytään sähköisesti viranomaisen verkkosivuilla tapahtuvaan tiedoksiantoon ja tiedottamiseen. Ehdotetun säännöksen mukaan tieto toimituskokouksesta ja loppukokouksesta annettaisiin tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus julkaistaisiin valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla hallintolain 62 a §:n mukaisesti vähintään neljätoista päivää ennen kokousta. Vaikka valtion valvontaviranomaisen verkkosivusto on saavutettavissa vastaavasti kuin kuntien verkkosivustot, alueen omistajien voidaan olettaa saavan paremmin tiedon kuntien verkkosivustoilta. Tämän vuoksi pykälässä esitetään säädettäväksi, että tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava kuntalain 108 §:n mukaisesti niissä kunnissa, joiden alueelle ojituksen vaikutukset ulottuvat. Tarkoituksena ei ole julkaista samoja tietoja kahdessa eri paikassa. Tehokkaan tiedottamisen kannalta riittävää olisi, että kunnan verkkosivustolla oleva tieto kuulutuksesta sisältäisi edelleenohjauksen valtion valvontaviranomaisen verkkosivustolle, josta kuulutus ja hanketta koskevat tiedot löytyvät.

Kuulutettavaan asiakirjaan sisältyvien henkilötietojen käsittelyssä noudatettaisiin hallintolain 62 b §:n säännöksiä. Mainitun pykälän mukaan julkisessa kuulutuksessa ja kuulutettavassa asiakirjassa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Tie-

dot voidaan julkaista sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään. Tällaisina tietoina on ojitussuunnitelman osalta pidettävä hankkeen vaikutuspiirissä olevia kiinteistöjen tietoja ja niiden omistajien nimiä sekä sellaisten rakennelman haltijoiden, joita ojitus koskee, nimiä ja kiinteistöjen tietoja. Muilta osin hankkeesta tiedottamista koskevaan sääntelyyn ei esitetä muutoksia. Toimituskokouksesta ja lopukokouksesta olisi lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella lähetetyssä kirjeessä muun muassa niille maanomistajille, joita ojitus koskee. Näissäkin tilanteissa ilmoitus voidaan antaa asianomaisen suostumuksella tiedoksi myös sähköisenä viestinä.

37 §. Ojitustoimituksen päätöksen antaminen. Voimassaolevan lain mukaan ojitustoimituksen päätöksen antamisessa noudatetaan julkipanomenettelyä. Sääntelyä esitetään tarkistettavaksi siten, että julkipanomenettelystä luovutaan ja siirrytään noudattamaan ehdotetun hallintolain 62 a §:n mukaista menettelyä. Päätöksen antamisesta ei jatkossa ilmoitettaisi etukäteen, vaan päätös julkaistaisiin sen antamispäivänä valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla. Valitukseen oikeutettujen katsottaisiin saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta. Määräaika valitukseen tekemisessä lähtisi kulumaan samanaikaisesti kaikkiin tahoihin nähden vastaavasti kuin julkipanomenettelyssä.

7 luku Säännöstely

4 §. Esitys säännöstelyyn osallistumisesta. Pykälässä säädetään säännöstelyyn osallistumisesta ja siihen liittyvästä menettelystä. Pykälässä ja hallintolaissa käytetty käsitteistö ei vastaa kaikilta osin toisiaan, minkä vuoksi pykälään esitetään tehtäväksi useita muutoksia. Itse osallistumistarjousmenettely on tarkoitus säilyttää nykyisellään.

Kuulutushakemuksessa on asiallisesti ottaen kyse osallistumisesityksestä sekä viranomaiselle osoitetusta pyynnöstä antaa sanottu esitys hyödynsaajille tiedoksi. Pykälän nykyinen otsikko ”Kuulutushakemus” esitetään korvattavaksi uudella otsikolla ”Esitys säännöstelyyn osallistumisesta”, joka kuvaa paremmin pykälän asiasisältöä. Kuulutushakemus-käsitteestä luovutettiin myös pykälässä. Julkipanomenettelystä siirryttäisiin hallintolain 62 a §:n mukaiseen tiedoksiantomenettelyyn, eli esitys säännöstelyyn osallistumisesta annettaisiin jatkossa tiedoksi julkisella kuulutuksella viranomaisen verkkosivuilla.

8 luku Vesivoiman hyödyntäminen

8 §. Osallistumistarjous. Vesivoiman rakentamishankkeen vireillepanijan on tarjottava vesivoiman omistajille mahdollisuutta osallistua hankkeeseen. Osallistumismahdollisuus annetaan vesivoiman omistajille tiedoksi kuulutusmenettelyllä. Kuulutushakemuksessa on kyse osallistumisesityksestä sekä viranomaiselle osoitetusta pyynnöstä antaa sanottu esitys hyödynsaajille tiedoksi. Pykälässä ja hallintolaissa käytetty käsitteistö ei vastaa kaikilta toisiaan, minkä vuoksi pykälässä käytetty käsite kuulutushakemus esitetään korvattavaksi käsitteellä esitys. Hankkeeseen osallistumisen edellytyksiin sekä tarjouksen yhteydessä esitettäviin asiakirjoihin ei esitetä tehtäväksi muutoksia.

9 §. Julkinen kuulutus osallistumisesta voimalaitoksen rakentamiseen. Pykälässä säädetään osallistumistarjouksen antamisesta tiedoksi osallistumaan oikeutetuille. Esitys annettaisiin tiedoksi hallintolain 62 a §:n mukaisesti julkisella kuulutuksella. Esitystä ei kuitenkaan olisi tarpeen kuuluttaa, jos viranomaiselle toimitetun selvityksen perusteella on ilmeistä, että hankkeelle ei voida myöntää lupaa. Pykälän 2 momentista poistettaisiin vaatimus asiakirjojen pitämisestä asianomaisten nähtävänä lupaviranomaisen virkahuoneistossa tai kuulutuksessa ilmoitetussa muussa paikassa. Jatkossa asiakirjat löytyisivät viranomaisen verkkosivuilta.

Kuulutettavaan asiakirjaan sisältyvien henkilötietojen käsittelyssä noudatettaisiin hallintolain 62 b §:n säännöksiä. Mainitun pykälän mukaan julkisessa kuulutuksessa ja kuulutettavassa asiakirjassa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Tällaisina tietoina voimallituksen rakentamista koskevaan hankkeeseen osallistumisesta koskevan esityksen osalta on pidettävä hankkeesta vastaavan lisäksi sellaisten kiinteistöjen tietoja, joihin kuuluvaa vesivoimaa on tarkoitus ottaa käyttöön.

Pykälän 3 momenttiin ei esitetä tehtäväksi muutoksia.

11 luku Hakemusmenettely

2 §. *Hakemusasian vireillepano.* Vesilain 11 luvun 2 §:n mukaan asia pannaan vireille lupaviranomaisessa kirjallisella hakemuksella. Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 9 §:n mukaan vireillepanossa ja asian muussa käsittelyssä vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja.

Lakiehdotuksen tavoitteena on edistää viranomaisen kanssa tapahtuvan asioinnin siirtymistä kirjallisista asiakirjoista sähköisiin. Oikeushenkilö hankkeesta vastaavana olisi jatkossa velvollinen jättämään hakemuksen sähköisessä muodossa. Kaikissa tilanteissa tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, minkä vuoksi lakiin esitetään jätettäväksi viranomaiselle mahdollisuus sallia tapauskohtaisesti hakemuksen jättäminen kirjallisena asiakirjana. Luonnollinen henkilö voisi edelleen ilman erityisiä perusteita jättää hakemuksen kirjallisessa muodossa.

Eräissä tilanteissa asian käsittelyn kannalta olisi edullista, että lupaviranomaiselle olisi käytössään hakemusasiantai yksittäinen asiakirja kirjallisessa muodossa. Pykälässä esitetään sen vuoksi säädettäväksi, että hankkeesta vastaavan tulisi viranomaisen pyynnöstä toimittaa sähköisenä viranomaiselle jätetty asiakirja myös paperisena. Tätä mahdollisuutta tulisi kuitenkin käyttää lähinnä niissä tilanteissa, joissa asian käsittely vaatii paperista asiakirjaa, ja jossa asiakirjan tulostaminen viranomaisen itsensä toimesta ei ole mahdollista.

10 §. *Hakemuksen tiedoksianto ja hakemuksesta tiedottaminen.* Pykälän 1 momenttiin esitetään tehtäväksi fyysistä ilmoitustauluista luopumisesta ja verkkosivuilla tapahtuvaan tiedottamiseen siirtymisestä johtuvat muutokset. Hakemus annettaisiin tiedoksi julkisella kuulutuksella hallintolain 62 a §:n mukaisesti, eli hakemusasiantai kirjat julkaistaisiin viranomaisen verkkosivuilla ilmoitustaululle sijoittamisen sijasta. Vaikka valtion lupaviranomaisen verkkosivusto ja asiakirjat ovat saavutettavissa vastaavasti kuin kuntien verkkosivustot, kuntien verkkosivuilla tapahtuvaa ilmoittamista hankkeesta voidaan pitää edelleen asianmukaisena tiedonkulun tehostamiseksi. Tämän vuoksi tieto kuulutuksesta tulisi lisäksi julkaista kuntalain 108 §:n mukaisesti niissä kunnissa, joiden alueelle hankkeen vaikutukset ulottuvat. Kuulutusta siihen liittyvine asiakirjoineen ei olisi tarpeen julkaista kunnan verkkosivuilla.

Kuulutettavaan asiakirjaan sisältyvien henkilötietojen käsittelyssä noudatettaisiin hallintolain 62 b §:n säännöksiä. Välttämättöminä henkilötietoina olisi pidettävä hankkeesta vastaavan nimen ja yhteystietojen lisäksi sellaisten hankkeen vaikutuspiirissä olevien kiinteistöjen tietoja, joihin on pyydetty käyttöoikeutta.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin säännökset velvollisuudesta toimittaa hakemus liitteineen kuntaan nähtäväksi pitämistä varten. Nähtävillä pitämistä koskeviin aikoihin ei esitetä muutoksia. Kuulutuksen ja hakemusasiantai kirjojen tulee olla verkkosivuilla 30 päivän ajan, ellei lupaviranomainen asian laatu huomioon ottaen päättää pidemmästä ajasta. Nähtävilläoloajan pituus ei saa kuitenkaan ylittää 45 päivää.

Pykälän 3 momentissa säädetään asian varsinaista tiedoksiantoa täydentävästä, sanomalehdessä julkaistavasta ilmoituksesta. Sanomalehdessä tapahtuvaa ilmoittamista on edelleen pidettävä tarpeellisenä tehokkaan tiedottamisen kannalta. Laista esitetään kuitenkin poistettavaksi ilmeisyys-vaatimus, jolloin viranomaisen voisi harkita nykyistä laajemmin sanomalehtikuulutuksen tarpeellisuutta.

Talousvyöhykkeelle sijoituvia hankkeita koskevaa 4 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että tieto kuulutuksesta olisi julkaistava ilmoitustaulun sijaan verkkosivuilla niissä kunnissa, joiden alueen kohdalla hanke toteutetaan. Momentista esitetään lisäksi poistettavaksi vaatimus kuulutuksen julkaisemisesta Virallisessa lehdessä. Kuulutuksen julkaiseminen Virallisessa lehdessä on tehostanut fyysisillä ilmoitustauluilla tapahtuvaa tiedottamista, mutta tiedonvälityksen sähköistymisen myötä sen merkitys jäisi vähäiseksi.

Vähäisiä hakemusasioita koskevaan pykälän 5 momenttiin ei esitetä tehtäväksi muutoksia.

11 §. Tiedon antaminen erikseen. Pykälän 2 momentissa säädetään kuulutusta koskevan tiedon antamisesta yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle. Mainitun lainkohdan mukaan tieto voidaan antaa yhteisalueen 26 §:n estämättä julkisella kuulutuksella kunnan ilmoitustaululla. Koska 11 luvun 10 §:n mukaista menettelyä ehdotetussa muodossaan on pidettävä riittävänä myös yhteisalueen järjestäytymättömän osakaskunnan suhteen, esitetään asiaa koskevasta erityissääntelystä luovuttavaksi ja siirryttäväksi tältä osin 10 §:n mukaiseen menettelyyn.

22 §. Päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen. Voimassaolevan pykälän mukaan päätös vesitalousasiassa annetaan julkipanon jälkeen. Pykälää esitetään tarkistettavaksi siten, että julkipanomenettelystä luovuttaisiin, ja että päätös annettaisiin jatkossa tiedoksi hallintolain 62 a §:n mukaisesti julkisella kuulutuksella. Päätöksen antamisesta ei siis jatkossa enää ilmoitettaisi ennakolta. Lupaviranomaisen tulisi julkaista päätös verkkosivuillaan, jossa se on pidettävä vähintään muutoksenhauulle säädetyn ajan. Valitukseen oikeutettujen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta.

Verkkosivuilla julkaistavan päätöksen henkilötietojen suojasta säädettäisiin hallintolain 62 b §:ssä, jonka mukaan kuulutus ja päätös voisivat sisältää julkisuuslain 16 §:n 3 momentin estämättä tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Tällaisina tietoina olisi pidettävä hankkeesta vastaavan nimen lisäksi hankkeen sijaintipaikan kiinteistötietoja sekä sellaisten kiinteistöjen tietoja, joihin viranomaisen päätöksellä on perustettu käyttöoikeus. Nämä tiedot olisivat tarpeellisia, jotta asianosaiset ja yleisö voisivat arvioida päätöksen sisältöä sekä muutoksenhaun tarpeellisuutta. Päätöksen sisältämät henkilötiedot olisi kuitenkin poistettava tietoverkosta nähtävilläpitoajan päätyttyä.

Pykälän 2 momentissa säädetään päätöksen toimittamisesta erikseen lainkohdassa yksilöidyille tahoille sekä päätöksen antamisesta ilmoittamista. Päätös voidaan antaa joko sähköisesti tai kirjallisesti. Ilmoitus päätöksen antamisesta voitaisiin lähettää sähköisesti tiedossa olevalla osoitteella 11 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille, 9 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaisemiseksi.

Pykälän 3 momentissa esitetään säädettäväksi, että tieto päätöksen antamisesta olisi julkaistava ilmoitustaulun sijasta vesitaloushankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kuntien verkkosivuilla. Sanomalehdessä tapahtuvan ilmoittamisen on katsottava tehostavan tiedonkulkua ja se esitetään säilytettäväksi. Viranomaisen harkintavaltaa ilmoituksen julkaisemisen suhteen esitetään kuitenkin laajennettavaksi. Voimassaolevan lain mukaan kuulutus on tullut julkaista,

jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Laista esitetään poistavaksi ilmeisyys-vaatimus, jolloin viranomainen voisi harkita nykyistä laajemmin sanomalehtikuuluttamisen tarpeellisuutta.

14 luku Valvonta ja hallintopakko

13 §. Toimenpiteet valmistumisilmoituksen johdosta. Voimassaolevan 13 §:n 1 momentin mukaan valtion valvontaviranomaisen on tiedotettava saamastaan valmistumisilmoituksesta kuuluttamalla siitä julkisella kuulutuksella hankkeen vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla, jos kyseessä olevasta hankkeesta aiheutuu merkittäviä tai laajalle ulottuvia ympäristövaikutuksia. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että valtion valvontaviranomainen antaisi sille toimitetun valmistumisilmoituksen tiedoksi julkisella kuulutuksella omilla verkkosivullaan. Valmistumisilmoituksesta tiedottamista kuntien verkkosivulla on edelleen pidettävä tiedottamisen tehokkuuden kannalta asianmukaisena, minkä vuoksi tieto kuulutuksesta tulisi julkaista myös kuntien verkkosivulla.

Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Viranomaisella ei ole ilmoituksen julkaisemisen suhteen harkintavaltaa, vaan ilmoitus on julkaistava aina. Pykälää esitetään tältä osin tarkistettavaksi siten, että viranomainen voisi harkintansa perusteella jättää ilmoituksen julkaisematta sanomalehdessä, jos kyse olisi vähämerkityksellisestä asiasta tai ilmoittaminen harkittaisiin muutoin tarpeettomaksi.

15 luku Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

1 §. Muutoksenhaku. Pykälän 3 momentissa säädetään oikaisuvaatimuksen tekemisestä yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä tai muuttamista koskevaan päätökseen sekä kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymistä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamista koskevaan päätökseen. Julkipanomenettelystä esitetään luovuttavaksi, minkä vuoksi pykälässä tulisi säätää oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan alkamisesta. Ehdotuksen mukaan oikaisuvaatimus tulisi tehdä lupaviranomaiselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

3 §. Kuuleminen valituksen johdosta. Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että julkipanomenettelystä luovuttaisiin, ja että valitus annettaisiin jatkossa tiedoksi hallintolain 62 a §:n mukaisesti julkisella kuulutuksella. Vaikka Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivusto on saavutettavissa vastaavasti kuin kuntien verkkosivustot, alueen omistajien voidaan olettaa saavan paremmin tiedon kuntien verkkosivustoilta. Tämän vuoksi pykälässä esitetään säädettäväksi, että tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava kuntalain 108 §:n mukaisesti niissä kunnissa, joiden alueelle hankkeen vaikutukset ulottuvat.

Valituksessa esitettyjen henkilötietojen suojasta säädettäisiin hallintolain 62 b §:ssä. Tällaisina tietoina voitaisiin pitää tietoja hankkeesta vastaavan nimen lisäksi hankkeen sijaintipaikan kiinteistötietoja sekä sellaisten kiinteistöjen tietoja, joita päätös koskee.

Pykälän 2—4 momenttiin ei esitetä tehtäväksi muutoksia.

5 §. Päätöksen antaminen. Päätöksen julkipanomenettelystä on tarkoitus luopua myös muutoksenhakuvaiheessa. Pykälän 1 momenttia esitetään tarkistettavaksi siten, että Vaasan hallinto-oikeuden tulisi antaa vesiasiaa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella. Lisäksi tietopäätöksen antamisesta tulisi julkaista vesitaloushankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kuntien verkkosivuilla. Valituksen oikeutettujen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla, eli määräaika valitukseen tekemisessä lähtisi kulumaan samanaikaisesti kaikkiin tahoihin nähden vastaavasti kuin julkipanomenettelyssä.

Verkkosivuilla julkaistavan päätöksen henkilötietojen suojasta säädettäisiin hallintolain 62 b §:ssä. Tällaisina tietoina voitaisiin pitää tietoja hankkeesta vastaavan nimen lisäksi hankkeen sijaintipaikan kiinteistötietoja sekä sellaisten kiinteistöjen tietoja, joita päätös koskee.

Pykälän 2 ja 3 momenttiin ei esitetä tehtäväksi muutoksia.

18 luku Erinäisiä säännöksiä

19 §. Vesitalousasioita koskeva tietopalvelu. Voimassa oleva vesilaki ei sisällä säännöksiä vesitalousasioissa annettujen päätösten saattamisesta yleisön saataville sähköisessä muodossa. Aluehallintovirastot ovat kuitenkin julkaisseet verkkosivuillaan olevassa Lupa-Tietopalvelussa ympäristönsuojelulain mukaisten päätösten ohella vesilain nojalla annettuja päätöksiä. Päätösten julkaiseminen on parantanut kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamisoikeuksien toteutumisen kannalta merkittävää ympäristötietojen saatavuutta. Menettelyn oikeusperusta on kuitenkin puutteellinen henkilötietojen suojaamisen näkökulmasta, minkä vuoksi lakiin esitetään sisällytettäväksi tietopalvelua koskevat säännökset.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lupaviranomaisen velvollisuudesta julkaista vesitalousasiassa antamansa päätös verkkosivuillaan. Vesitalousasiat ovat hyvin vaihtelevia, eikä kaikkien vesitalousasioiden julkaisemista verkkosivuilla voida pitää tarpeellisena ympäristötiedon saatavuuden näkökulmasta. Viranomaiselle tulisikin jättää harkintavaltaa sen suhteen, onko kyse senkaltaisesta asiasta, että päätöksellä voisi olla yleisempää merkitystä ja se tulisi tämän vuoksi julkaista tietopalvelussa. Päätös tulisi julkaista tietopalvelussa sen jälkeen, kun päätöksen muutoksenhauille säädetty määräaika ja päätöksen nähtävillä pitoaika on päättynyt.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tietopalveluun sisällytettävien päätösten sisältämien henkilötietojen käsittelystä. Vesilain mukaisiin luparatkaisuihin sisältyy monesti paitsi hankkeesta vastaavan, myös hankkeen vaikutuspiiriin kuuluvien asianosaisten henkilötietoja. Hankkeesta vastaavan nimeä ja hankkeen sijainnin yksilöivää kiinteistötunnusta ja kiinteistön nimeä on pidettävä sellaisina henkilötietoina, joiden tulisi ilmetä Lupa-Tietopalveluun sisältyvästä päätöksestä. Nämä tiedot voitaisiin julkaista sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään. Sen sijaan asianosaisten nimien ja heidän omistamiensa kiinteistöjen tunnusten ja nimien sisällyttämistä lupatietopalvelussa saatavilla oleviin päätöksiin ei ole pidettävä välttämättömänä.

Pykälän 2 momentin mukaan päätökseen sisältyvät henkilötiedot tulisi poistaa verkkosivuilta hankkeen päättymisen jälkeen. Säännöksessä tarkoitettu tilanne olisi kyseessä esimerkiksi määräaikaisen luvan voimassaoloajan umpeuduttua tai kun toiminnanharjoittaja lopettaa toiminnan (esimerkiksi vedenotto tai vedenjohtaminen). Hankkeen päättymisellä ei tarkoiteta hankkeeseen liittyvien rakennustöiden loppuunsaattamista, vaikka hankkeeseen ei tuon ajankohdan jälkeen enää liittyisikään aktiivista toimintaa. Näin ollen esimerkiksi johdon sijoitta-

mista vesialueelle, vesialueen täyttämistä tai keskivedenkorkeuden nostamista tarkoittavan hankkeen valmistuminen ei olisi tässä lainkohdassa tarkoitettua hankkeen päättymistä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Lupa-Tietopalvelun hakukriteereistä. Ehdotuksen mukaan Lupa-Tietopalvelusta voitaisiin hakea päätöksiä rajattuina hakuina. Yleisön ja asianosaisten tarve saada tietoa vesitalousasioissa annetuista päätöksistä voi koskea joko yksittäistä hanketta tai yleisemmin tietyn tyyppisiä hankkeita. Tietopalvelupyynnön lähettävällä taholla ei välttämättä ole tietoa siitä, kuka toimii hankkeessa vastaavana, millaisesta hankkeesta on kysymys tai milloin asia on ratkaistu. Jälkimmäisessä tilanteessa hakua puolestaan ei ole mielekäästä rajata jollekin tietylle alueelle. Tämän vuoksi esitetään säädettäväksi, että lupatietopalvelusta voitaisiin hakea tietoja ainoastaan rajattuina hakuina käyttäen hakuperusteena hankkeesta vastaavan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa tai päätöksen tekoajankohtaa. Tietojen hakeminen asianosaisten nimien tai heidän omistamiensa kiinteistöjen tunnusten tai nimien perusteella ei olisi mahdollista.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ympäristönsuojelulain 44 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutuksesta ja sen julkaisemisesta sekä muusta lupahakemusta koskevasta tiedottamisesta. Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 11 § on tarpeen ajantasaistaa hallintolain 62 a §:n mukaista kuulutusmenettelyä vastaavaksi.

Vastaavasti vesitalousasioista annettuun valtioneuvoston asetuksen (1560/2011) 19 ja 20 §:ään on tarpeen tehdä vesilain muutoksista johtuvat tarkistukset.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020. Lait nojautuvat asian tiedoksiantoa koskevien säännösten osalta eduskunnassa vireillä olevan hallintolain muuttamista koskevan lain säännöksiin, joiden on ehdotettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020. Vesitalousasioiden tietopalvelua koskeva vesilain 18 luvun 19 §:n sekä ympäristölupaasioiden tietopalvelua koskevan 85 a §:n ehdotetaan tulevan voimaan mahdollisimman pian tietopalvelujen oikeusperustan täsmentämiseksi.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamista koskeviin lakeihin ei esitetä sisällytettäväksi siirtymäsäännöksiä, minkä vuoksi lakien voimaan tullessa valtion ja kuntien viranomaisissa sekä Vaasan hallinto-oikeudessa vireilläoleviin asioihin sovellettavat menettelysäännökset muuttuisivat niiden käsittelyn aikana. Uusien lakien voimaantulo ei kuitenkaan vaikuttaisi menettelyssä jo suoritettujen vaiheiden ja ratkaisujen pätevyYTEEN.

Vesilain ilmoitusmenettelyä koskevat 2 luvun 5 a § ja 15 §:n muutokset eivät myöskään vaikuttaisi vireillä oleviin hankkeisiin. Jos johdon sijoittaminen ei voimassaolevan lain mukaan vaadi ilmoituksen tekemistä ja hankkeen toteuttamiseen on ryhdytty ennen uuden lain voimaantuloa, ei tällaisesta olisi tarpeen tehdä valvontaviranomaiselle ilmoitusta. Jos johdon sijoittamiselle on haettu vesilain mukaista lupaa, on asia käsiteltävä lupamenettelyssä, vaikka uuden lain mukaan hankkeesta olisi tehtävä valvontaviranomaiselle ilmoitus.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Hallituksen esitykseen liittyvät keskeiset perusoikeudet ovat yhdenvertaisuutta koskeva perustuslain 6 §, yksityiselämän suoja koskeva 10 §:n 1 momentti, viranomaisten asiakirjojen jul-

kisuutta koskeva 12 §:n 2 momentti, vastuuta ympäristöstä koskeva 20 §:n 1 momentti, kansalaisten osallistumista koskeva 20 §:n 2 momentti sekä oikeusturvaa koskeva 21 §. Lisäksi esitystä on arvioitava kunnallista itsehallintoa koskevan perustuslain 121 §:n kannalta. Vesilain 2 luvun 5 a §:n soveltamisalan laajennus on lisäksi merkityksellinen omaisuudensuojaa koskevan perustuslain 15 §:n kannalta.

Perustuslakivaliokunta on (PeVM 25/1994 vp) asettanut seuraavat edellytykset perusoikeuksien rajoittamiselle: rajoitusten tulee perustua laintasoiseen säädökseen, rajoitusten on oltava tarkkarajaisia ja riittävän täsmällisesti määriteltyjä, rajoitusperusteiden tulee olla perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä, painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia, lailla ei voida säätää perusoikeuden ytimeen kuuluvaa rajoitusta, rajoitusten tulee olla välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi sekä laajuudeltaan oikeassa suhteessa perusoikeuksien suojaamaan oikeushyvään ja rajoituksen taustalla olevaan yhteiskunnallisen intressin painoarvoon, perusoikeutta rajoitettaessa on huolehdittava riittävästä oikeusturvajärjestelyistä eivätkä rajoitukset saa olla ristiriidassa Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Yhdenvertaisuus

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Pykälän 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Säännöksessä lueteltuja erotteluperusteita voidaan pitää syrjintäkiellon ydinalueena. Luetteloa ei ole kuitenkaan tarkoitettu tyhjentäväksi, vaan eri asemaan asettaminen on kielletty myös muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Henkilön tiedollisia ja taidollisia sekä tosiasiallisia edellytyksiä sähköiseen asiointiin voidaan myös pitää tällaisena henkilöön liittyvänä syynä.

Ehdotuksen mukaan ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset lupahakemukset toimitettaisiin lupaviranomaiselle ensisijaisesti sähköisesti. Sääntely eriytettäisiin siten, että luonnolliset henkilöt voisivat asioida sekä ympäristönsuojelulain että vesilain mukaisissa asioissa edelleen kirjallisesti ilman erityisiä perusteita. Sen sijaan oikeushenkilöiden tulisi hyödyntää sähköisiä asiointijärjestelmiä, ellei viranomainen tapauskohtaisesti hyväksyisi kirjallisten asiakirjojen toimittamista. Laissa säädetty sähköinen asiointivelvoite koskee luvan hakijaa. Toiminnanharjoittajan asemassa olevalla luonnollisella henkilöllä säilyisi mahdollisuus edelleen hakea lakien soveltamisalaaan kuuluvia lupia myös muuten kuin sähköisesti. Luvanhakijoiden valmiudet sähköiseen asiointiin ovat vaihtelevat eikä yksinomaan sähköisesti tapahtuvaa asiointia voida edellyttää. Osa lupaa hakevista toiminnanharjoittajista on luonnollisia henkilöitä.

Ympäristönsuojelulain 44 §:ssä säädetään lupahakemuksen tiedoksiannosta ja lupapäätöksestä tiedottamisesta sekä 85 §:ssä lupapäätöksen tiedoksiannosta ja lupapäätöksestä tiedottamisesta. Vesilain puolella vastaavat säännökset sisältyvät 11 luvun 10 ja 22 §:ään. Molempien lakien mukaan lupahakemus ja päätös tiedoksiannettaisiin sähköisesti julkaistavalla kuulutuksella hallintolain 62 a §:n mukaisesti. Lisäksi tieto kuulutuksesta olisi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Viranomaisen olisi myös tiedotettava vireillä olevasta asiasta sekä antamastaan päätöksestä vähintään yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei viranomainen pidä tiedottamista tarpeettomana. Lupahakemuksesta olisi mahdollisuus antaa muistutus tai mielipide myös muuten kuin sähköisesti.

Ehdotuksen mukaan asiakirjat olisivat lähtökohtaisesti nähtävillä ainoastaan sähköisesti, pois lukien sellaiset asiakirjat, joita ei tietoteknisesti pystytä julkaisemaan verkkosivuilla. Viran-

omaisella olisi kuitenkin velvollisuus huolehtia siitä, että hallinnon asiakkailla olisi yhdenvertainen ja tosiasiallinen mahdollisuus perehtyä sähköisiin asiakirjoihin ja antaa tarvittaessa opastusta ja apua sähköisiin hakemusasiakirjoihin tutustumisessa.

Asiakirjojen sähköistä tiedoksiantoa ja sähköistä asiointia korostavien säännösehdotusten on katsottava olevan sopusoinnussa perustuslain yhdenvertaisuutta koskevan 6 §:n kanssa.

Yksityiselämän ja henkilötietojen suoja sekä julkisuusperiaate

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Pykälän 2 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Perustuslakivaliokunta on tuonut esille, että yksityiselämän ja henkilötietojen suoja tulee suhteuttaa toisiinsa perus- ja ihmisoikeuksiin sekä muihin painaviin yhteiskunnallisiin intresseihin. Lainsäätäjän tulee turvata yksityiselämän ja henkilötietojen suoja tavalla, jota voidaan pitää hyväksyttävänä perusoikeusjärjestelmän kokonaisuudessa. Perustuslakivaliokunta on painottanut, että yksityiselämän ja henkilötietojen suojalla ei ole etusijaa muihin perusoikeuksiin nähden. Arvioinnissa on kyse kahden tai useamman perusoikeussäännöksen yhteensovittamisesta ja punninnasta (PeVL 54/2014 vp ja PeVL 10/2014 vp). Perustuslakivaliokunta on korostanut erityisesti asiakirjajulkisuuden ja henkilötietojen suojan välistä tasapainoa (PeVL 22/2008 vp).

Henkilötietojen suoja koskevaa kansallista sääntelyä arvioitaessa huomioon tulee ottaa myös tietosuoja-asetus. Tietosuoja-asetus on Euroopan Unionin asetuksena suoraan sovellettavaa oikeutta jäsenvaltioissa. Myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklan mukaan jokaisella on oikeus siihen, että hänen yksityis- ja perhe-elämänsä, kotiaan ja viestejään kunnioitetaan.

Tietosuoja-asetuksessa on tunnistettu, että viranomaisten on voitava luovuttaa hallussaan olevien asiakirjojen sisältämiä henkilötietoja, mikäli tästä säädetään erikseen laissa. Lainsäädännössä on tällöin yhteensovittettava asiakirjojen julkisuus sekä oikeus henkilötietojen suojaan. Yleisessä tietosuoja-asetuksessa vahvistetaan henkilötietojen suoja koskevat yleiset periaatteet (esimerkiksi tietojen minimoinnin periaate henkilötietojen käsittelyn tarkoitukseen nähden), jotka tulisi mahdollisimman tehokkaasti huomioida myös asiakirjajulkisuuden ja henkilötietojen suojan yhteensovittavassa lainsäädännössä.

Suomessa tietosuoja-asetuksen mukaiset muutokset toteutetaan säätämällä uusi tietosuoja laki, joka täydentäisi ja täsmentäisi tietosuoja-asetusta. Tietosuoja laki toimisi henkilötietojen käsittelyä koskevana yleislakina. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n yleistä tietosuoja-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 9/2018 vp) on edelleen eduskunnan käsiteltävänä. Tietosujalain voimaantulon myötä nykyinen henkilötietolaki (523/1999) sekä laki tietosujalautakunnasta ja tietosujavaltuutetusta (389/1994) kumottaisiin.

Hallituksen esityksen mukaan ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset menettelyt sähköistettäisiin. Lähtökohtaisesti lakiehdotukset koskevat yritysten toimintaan liittyviä menettelyitä eikä luonnollisia henkilöitä, ellei toiminnanharjoittaja toimi omalla nimellään. Lupamenettelyihin sisältyy pääsääntöisesti kuulemisvaihe, jossa lupahakemuksesta kuullaan niitä, joita asia

voi koskea. Nämä tahot voivat olla yksityishenkilöitä, jotka omistavat kiinteistön hakemuksen mukaisen toiminnan sijaintipaikan naapurissa tai toiminnan vaikutusalueella.

Ympäristönsuojelulain 44 §:ssä säädettäisiin lupahakemuksen tiedoksiannosta ja lupahakemuksista tiedottamisesta ja lain 85 §:ssä puolestaan lupapäätöksen tiedoksiannosta ja lupapäätöksestä tiedottamisesta. Vesilain puolella vastaavat yleiset säännökset sisältyisivät 11 luvun 10 ja 22 §:ään. Molempien lakien mukaan lupahakemus ja asiassa annettu päätös annettaisiin tiedoksi sähköisesti julkaistavalla kuulutuksella hallintolain 62 a §:n mukaisesti. Hallintolain 62 a §:n tarkoittamasta kuulutuksesta ja kuulutettavista asiakirjoista saattaa ilmetä henkilötietoja tai muita yksityiselämän suojan piiriin kuuluvia tietoja tai tietoja yksityisestä liike- tai ammattisalaisuudesta. Säännökset noudattelevat kuntalain ja maakuntalakiehdotuksen (HE 15/2017 vp) vastaavia säännöksiä. Molempia esityksiä on käsitelty perustuslakivaliokunnassa. Perustuslakivaliokunta arvioi kuntalakia koskevassa lausunnossaan yleisessä tietoverkossa julkaisemista koskevia säännöksiä (PeVL 63/2014 vp).

Jos tietoverkossa julkaistavat asiakirjat sisältävät henkilötietoja, julkaistavat henkilötiedot saattavat olla osa viranomaisen henkilökisteriä. Perustuslakivaliokunta on käytännössään pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittua käyttötarkoitusta mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaikaa henkilökisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa. Näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista (PeVL 14/2002 vp, s. 2, PeVL 27/2006, s. 2/I, PeVL 2/2008 vp, s. 2/II). Lailla säättämisen vaatimus ulottuu myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla (PeVL 12/2002 vp, s. 5).

Henkilötietojen sekä yksityiselämän suojan kannalta on tärkeää, että tietoverkossa julkaistavissa asiakirjoissa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot (kuten PeVL 63/2014 vp). Tästä säädettäisiin hallintolain yleisäännöksessä (62 b §), johon vesilain perusteluissa (5 luvun 35 §, 8 luvun 9 §, 11 luvun 10 ja 22 §, 15 luvun 3 ja 5 §) viitattaisiin. Ympäristönsuojelulakiin sisältyisi voimassa olevan sääntelyn mukaisesti henkilötietojen julkaisemista koskevat erityissäännökset (44 ja 85 §), jotka mahdollistaisivat lupamenettelyssä tiedonsaannin kannalta välttämättömien henkilötietojen julkaisemisen tietoverkossa sen ajan, kun tietoja olisi tarpeellista pitää tietoverkossa nähtävillä. Muutoksenhakuvaiheessa julkaistavien henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin kuitenkin hallintolain yleisäännöstä, johon ympäristönsuojelulain 196 ja 197 §:n perusteluissa viitattaisiin. Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa asioissa välttämättöminä henkilötietoina voitaisiin pitää toiminnanharjoittajan nimeä sekä hankkeen sijaintipaikan kiinteistöt yksilöiviä tietoja. Kuulutuksessa ja kuulutettavissa asiakirjoissa on tarpeen ilmoittaa nämä tiedot, jotta asia tulisi riittävästi yksilöidyksi, ja jotta asianomaiset ja yleisö voisivat arvioida toiminnan ympäristövaikutuksia sen sijaintipaikan ympäristöön.

Henkilötietojen käsittelyn tulee olla asiallisesti perusteltua viranomaisen toiminnan kannalta. Ilman asianomaisen henkilön suostumusta henkilötietoja saa käsitellä vain, jos käsittelystä säädetään laissa tai käsittely johtuu rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tai sen nojalla määrätystä tehtävästä tai velvoitteesta. Kaiken henkilötietojen käsittelyn on myös oltava oikeutettua ja tarpeellista koko sen ajan, jolloin tietoja käsitellään.

Hallintolain 62 b §:n yleisäännöksen mukaan julkisen kuulutuksen ja kuulutettavan asiakirjan sisältämät henkilötiedot olisi poistettava 62 a §:n 2 momentissa tarkoitetun nähtävilläpitoajan kuluttua. Vesilain mukaisten asioiden henkilötietojen käsittely perustuisi yleislain säännöksiin aina muutoksenhakuajan päättymiseen saakka. Hallintolain yleisäännös ei kuitenkaan koskisi

tilanteita, jossa asiakirja pidettäisiin edelleen tietoverkossa saatavilla päätöksen vastaanottajan oikeuteen vaikuttavan määräajan päättymisen jälkeen. Tästä syystä vesilakiin lisättäisiin erikseen säännökset (18 luvun 19 §), jossa säädettäisiin pidempiaikaisesti tietoverkossa saatavilla pidettäviin päätöksiin sisältyvien henkilötietojen käsittelystä.

Ympäristönsuojelulain säännökset (44 ja 85 §) mahdollistaisivat toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikkaa koskevien tietojen nähtävilläpidon tietoverkossa sen ajan, kun viranomaisen arvioi nähtävilläpidon olevan tiedonsaannin kannalta tarpeellista. Ympäristönsuojelulakiin sisältyisi kuitenkin säännökset (44 §:n 1 momentti ja 85 §:n 1 momentti) siitä, milloin viranomaisen verkkosivuilla julkaistavat henkilötiedot olisi viimeistään poistettava tietoverkosta.

Ympäristöasioissa tiedottaminen edellyttää pidempää nähtävilläpitoa muun muassa julkisella vallalla perustuslain mukaan olevan terveellisen ympäristön turvaamisvelvoitteen ja haitankärsijöiden aseman turvaamisen vuoksi sekä Euroopan unionin ympäristötiedodirektiivin ja teollisuuspäästödirektiivin asettamien velvoitteiden täyttämiseksi. Edellä mainitut direktiivit velvoittavat viranomaisia aktiivisesti ja järjestelmällisesti levittämään yleisölle ympäristötietoa erityisesti tietoverkon sekä sähköisten välineiden avulla. Jos tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot jouduttaisiin poistamaan kuulutusajan päätyttyä, hankaloittaisi se merkittävästi tiedonjakamista.

Julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa säädetään viranomaisen henkilörekisterin henkilötietoja sisältävän tiedon luovuttamistavasta ja luovuttamisen edellytyksistä. Säännöksen mukaan tiedon saa luovuttaa sähköisessä muodossa, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suojaa koskevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Kun tieto luovutetaan yleisen tietoverkon kautta, viranomaisen ei voi varmistua luovutuksensaajan oikeudesta henkilötiedon käyttämiseen, koska tieto on kenen tahansa yleisen tietoverkon käyttäjän saatavissa. Jotta sähköisesti julkaistavat asiakirjat voisivat sisältää tiedottamisen kannalta olennaisen tiedon, on säännös julkisuuslain 16 §:n 3 momentista poikkeamiseksi tarpeen. Ilman julkisuuslain 16 §:n 3 momentista poikkeavaa säännöstä, yleisessä tietoverkossa ei myöskään ole mahdollista julkaista sellaista tietoa, joka kuuluu henkilörekisteriin. Poikkeamissäännöksestä säädettäisiin hallintolain henkilötietojen käsittelyä koskevan yleissäännöksen (62 b §) lisäksi erikseen ympäristönsuojelulaissa (44 ja 85 §) sekä vesilaissa sellaisten tilanteiden osalta, jossa vesitalousasiaa koskeva päätös pidettäisiin tietoverkossa pitkäaikaisesti nähtävillä (18 luvun 19 §).

Yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta on lisäksi olennaista, että tiedot saatetaan julkisiksi yleisessä tietoverkossa vain, jollei salassapitoa koskevaista säännöksistä muuta johdu (PeVL 63/2014 vp). Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia asioita tiedoksiannettaessa hallintolain 62 a §:n mukaisesti voidaan siten julkaista ainoastaan julkiset tiedot. Sama velvoite koskee myös asiakirjojen pidempiaikaista nähtävilläpitoa.

Perustuslakivaliokunta on lisäksi tarkastellut henkilötietojen suojaa julkiseen tietopalveluun liittyvässä sääntelyssä lausunnoissaan PeVL 32/2008 vp sekä PeVL 65/2014 vp. Tarkastelun kohteena ovat olleet terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattipätevyyden varmistamiseen liittyvät julkiset tietopalvelut, joissa kaikille avoimen internet-verkon välityksellä julkaistaan jopa useita tuhansia henkilötietoja. Näiden tietopalveluiden tarkoituksena on parantaa kansalaisten tiedonsaantia kyseisten ammattihenkilöiden ammattipätevyydestä. Valiokunta on todennut tällaisen tarkoituksen liittyvän terveydenhuollon ja sosiaalihuollon asiakkaiden oikeusturvan parantamiseen ja viime kädessä perustuslain 7 §:n 1 momentissa turvattun oikeuden edistämiseen, ja pitänyt tällaista tarkoitusta sinänsä

perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävänsä. Lisäksi valiokunta on pitänyt tärkeänä, että julkista tietopalvelua koskevassa sääntelyssä avoimen internet-verkon välityksellä julkaistavat tiedot ovat keskeisiä ammattihenkilöiden pätevyuden arvioinnin ja ammattihenkilöiden tunnistettavuuden kannalta, ja että kyseiset tiedot on sääntelyssä tarkasti määritelty. Valiokunta on pitänyt yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta olennaisena, sitä, että laajasta internetiin sijoitettavasta henkilörekisteristä tietoja ei voi hakea massahakuina vaan ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena joko rekisteröidyn nimeä tai rekisteröintinumeroa. Asia ei valiokunnan lausunnoista täsmällisesti ilmene, mutta massahauilla tarkoitettaneen tuossa yhteydessä tietohaun suorittamista tavalla, joka tuottaa tuloksena välittömästi joukon henkilötietoja.

Valtion lupaviranomaisena toimivat aluehallintovirastot julkaisevat jo tällä hetkellä yleisölle avoimessa palvelussa (Lupa-Tietopalvelu) asiakirjat vireille tulleista ja tiedoksiannetuista vesi- ja ympäristölupa-asioista sekä ympäristönsuojelulain ja vesilain nojalla annetuista päätöksistä, mutta oikeusperustaa voidaan pitää osin puutteellisena henkilötietojen käsittelyn näkökulmasta ottaen huomioon perustuslakivaliokunnan edellä mainittu lausuntokäytäntö (PeVL 32/2008 vp sekä PeVL 65/2014 vp). Ympäristönsuojelulain osalta menettely on perustunut ympäristönsuojelulain 44 §:n 1 ja 2 momenttiin sekä 85 §:n 3 momenttiin. Vesilain nojalla annettujen päätösten julkaisemisesta ei ole erikseen säädetty, joten tältä osin henkilötietojen käsittelyssä sovellettavaksi tulevat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain yleissäännökset.

Oikeustilan selventämiseksi vesilain 18 lukuun esitetään lisättäväksi uusi 19 §, jossa säädettäisiin vesitalousasiassa annetun päätöksen julkaisemisesta viranomaisen verkkosivustolla ja päätökseen sisältyvien henkilötietojen käsittelystä. Säännöksen mukaan verkkosivuille sijoitettava päätös voisi sisältää hankkeesta vastaavan nimen lisäksi hankkeen vaikutuspiiriin kuuluvien kiinteistöjen nimet ja kiinteistötunnukset. Tiedot saataisiin julkaista, jollei salassapittoa koskevista säännöksistä muuta johdu ja ne voitaisiin julkaista sen estämättä, mitä julkisuuslain 16 §:n 3 momentissa säädetään. Sanottuja tietoja on pidettävä välttämättöminä hankkeesta vastaavan yksilöimiseksi sekä hankkeen ulottuvuuden selvittämiseksi. Päätökseen sisältyvät henkilötiedot olisi poistettava verkkosivuilta sen jälkeen, kun hanke on päättynyt. Säännös on yhdenmukainen henkilötietojen suojaa koskevan periaatteen kanssa, jonka mukaan tietoverkossa julkaistaviin asiakirjoihin saa sisältyä ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömiä tietoja. Ympäristönsuojelulakiin esitetään lisättäväksi uusi 85 a §, jossa säädettäisiin ympäristölupa-asioita koskevasta tietopalvelusta. Säännöksessä yksilöitäisiin tiedot, jotka tietopalvelussa olisi julkaistava sekä määritettäisiin hakukriteerit, joilla tietoja voisi hakea palvelusta.

Ympäristönsuojelulain ja vesilain nojalla annettuja päätöksiä ja muita asian käsittelyn kannalta olennaisia asiakirjoja koskevat tiedontarpeet voivat olla siten vaihtelevat, että hakukriteereiden rajaaminen toiminnanharjoittajan tai hankkeesta vastaavan nimeen ei vastaa täysimääräisesti asianosaisten ja yleisön tiedonsaantitarpeisiin. Tiedonhakijan tiedot esimerkiksi toiminnanharjoittajasta saattavat olla siten puutteelliset, että tietoa hankkeista tulisi voida hakea yleisemmällä kriteereillä. Tällainen haku tuottaa tuloksena luettelon päätöksistä ja muista asian käsittelyn kannalta keskeisistä asiakirjoista sekä näissä asioissa hakijoina toimineista. Henkilötietojen suojaamiseksi laeissa esitetään säädettäväksi, että tietopalvelusta voitaisiin hakea tietoja rajattuina hakuina. Hakuperusteena voitaisiin käyttää toiminnanharjoittajan tai hankkeesta vastaavan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa, päätöksen tekoajankohtaa tai tiettyä aikaväliä. Sen sijaan tietojen hakeminen asianosaisten nimien tai heidän omistamiensa kiinteistöjen tunnusten tai nimien perusteella ei olisi mahdollista.

Edellä esitetyin perustein säännösehdotusten voidaan katsoa huomioivan yksityiselämää ja henkilötietojen suojaa koskevat velvoitteet sekä tietosuojasääntelyn asettamat vaatimukset.

Vastuu ympäristöstä ja osallistuminen

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Säännöksen mukainen vastuu ympäristöstä toteutuu aineellisen lainsäädännön kautta. Säännöksen piiriin kuuluvat ympäristön tuhoutumisen tai pilaantumisen estäminen sekä aktiiviset luonnolle suotuisat toimet. Perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Asianosaisilla ja muilla tahoilla on ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisissa menettelyissä varsin laajat oikeudet saada hakemusasiakirjat nähdäkseen sekä lausua käsityksensä hankkeesta viranomaiselle. Näihin oikeuksiin ei olla esittämässä muutoksia. Sähköistä asiointia sekä tiedottamista koskevilla säännösehdoituksilla ei ole vaikutuksia toimintojen luvanvaraisuuteen tai luvan myöntämisedellytyksiin. Ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin tehtävillä muutoksilla ei näin ollen arvioida olevan merkitystä perustuslain 20 §:n 1 momentin toteutumisen kannalta.

Esitykseen sisältyy ehdotuksia, joilla on merkitystä arvioitaessa perustuslain 20 §:n 2 momentissa säädettyä velvoitetta turvata kansalaisten vaikutusmahdollisuudet elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Ympäristönsuojelulain 44 § §:ssä säädettäisiin lupahakemuksen tiedoksiantamisesta ja lupahakemuksesta tiedottamisesta ja 85 §:ssä lupapäätöksen tiedoksiantamisesta ja lupapäätöksestä tiedottamisesta. Vesilain puolella vastaavat säännökset sisältyvät 11 luvun 10 ja 22 §:ään. Moilempien lakien mukaan tiedoksianto toteutettaisiin kuuluttamalla hakemuksesta ja päätöksestä sähköisesti viranomaisen verkkosivuilla hallintolain 62 a §:n mukaisesti. Tieto kuulutuksesta julkaistaisiin myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tämän lisäksi viranomaisen huolehtisi kuulutuksen tiedoksiantamisesta asianosaisille. Sähköinen menettely tiedottamisessa vahvistaa osaltaan vaikuttamismahdollisuuksia, kun tieto on helpommin saatavilla. Osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet turvattaisiin sähköisen tiedottamisen lisäksi myös sanomalehdessä tiedottamisella, jollei viranomaisen pitäisi sitä asian käsittelyn kannalta tarpeettomana.

Hallintovaliokunta on korostanut kuntalain uudistamista koskevassa mietinnössään (HaVM 55/2014 vp), miten sähköisen toimintaympäristön hyödyntäminen kunnan päätöksenteossa ja viestinnässä tehostaa toimintaa ja lisää päätöksenteon valmistelun avoimuutta hyvän tiedonhallintatavan ja hyvän tietojenkäsittelytavan vaatimukset huomioon ottaen. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi hallintovaliokunta piti tärkeänä sitä, että kunnan ilmoitukset ovat tarpeen vaatiessa mahdollista julkaista verkkosivujen lisäksi myös kunnan päättämällä tavalla, esimerkiksi perinteiseen tapaan kunnan ilmoitustaululla. Hallintovaliokunnan kyseiset linjaukset on huomioitu myös ympäristönsuojelulain ja vesilain säännösehdoituksissa, minkä vuoksi lakiehdotus ei ole ongelmallinen perustuslain 20 §:n 2 momentin kannalta.

Ehdotettu vesilain 2 luvun 5 a §:n soveltamisalan laajennus siirtäisi eräitä tällä hetkellä lupamenettelyssä käsiteltäviä hankkeita sekä eräitä kokonaan ennakoivalvonnan ulkopuolella olevia hankkeita ilmoitusmenettelyyn piiriin. Koska kyse on vaikutuksiltaan vähäisistä hankkeista, ei hankkeiden ohjaamista ilmoitusmenettelyyn voida pitää ongelmallisena perustuslain 20 §:n

kansalaisten osallistumisoikeuksien näkökulmasta. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon lisäksi se, että tällainen hanke voidaan vesilain 3 luvun 2 §:n nojalla käsitellä lupamenettelyssä viranomaisen tapauskohtaiseen arvioon perustuen. Koska alueen omistajalle on annettava tieto ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvasta hankkeesta, voidaan säännösehdotuksen katsoa olevan positiivisissa perustuslain 20 §:n vaatimusten kanssa.

Oikeusturva ja hyvän hallinnon takeet

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Ehdotetut muutokset eivät vaikuta asianosaisten ja muiden mahdollisuuteen lausua käsityksensä ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa tarkoitetuista hankkeista asioiden ollessa vireillä toimivaltaisissa viranomaisissa. Sähköinen asiointivelvoite ei koskisi asianosaisia eikä yleisöä, joten mielipide tai muistutus olisi mahdollista toimittaa viranomaiselle myös paperisena. Muutokset eivät myöskään rajoita perustuslain 21 §:n 1 momentissa jokaiselle turvattua oikeutta saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa tai oikeutta saada oikeuksia ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Tiedoksiannoilla on suuri merkitys oikeusturvan toteuttamisen kannalta. Perustuslakivaliokunnan mukaan tiedoksiannolla on olennainen vaikutus siihen, miten asianosaisten oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin toteutuu (PeVL 9/2010 vp). Tiedoksianto on tehtävä siten, että vastaanottaja saa oikeuksiensa käyttämiseksi tarvitsemansa tiedot selkeästi, hänelle ymmärrettävinä ja riittävän ajoissa (PeVL 5/2016 vp).

Laillisuusvalvonnassa on kiinnitetty huomiota viranomaisten asiointipalvelujen saatavuuteen ja niiden asianmukaiseen järjestämiseen, kun viranomaiset ovat ohjanneet asiakkaitaan käyttämään sähköisiä asiointipalveluja. Lainvastaisena on pidetty sitä, että viranomaisen omilla päätöksillään rajoittaa asiointimahdollisuuksia viranomaiseseen. Apulaisoikeusasiamiehen ratkaisun (4653/4/14, 31.12.2015) mukaan Verohallinnon päätökseen perustuva hallinnon asiakkaan tiedonantovelvollisuuden rajoittaminen vain sähköiseen ilmoitusmenettelyyn ei täytä hallintolain hyvän hallinnon takeina kaikille hallinnon asiakkaille turvattuja oikeuksia. Apulaisoikeusasiamiehen näkemyksen mukaan Verohallinnon päätöksessä ei myöskään riittävästi otettu huomioon asiakasnäkökulmaa, erityisesti pienten yritysten ja yrittäjien sekä maan eri alueilla itsenäisinä elinkeinonharjoittajina toimivien henkilöiden mahdollisuuksia toteuttaa ilmoitusvelvollisuuttaan eikä tiedonantovelvollisten yhdenvertaista kohtelua. Hallinnolliseen tarkoituksenmukaisuuteen liittyvät syyt eivät ole riittäviä peruste rajoittaa asiointimahdollisuudet pelkästään sähköiseen menettelyyn. Vaikka sähköinen ilmoittaminen palvelee Verohallinnon tehokkuutta ja vähentää sen omaa työvoiman tarvetta, eivät nämä esitetyt perusteet täytä apulaisoikeusasiamiehen arvion mukaan hallinnon oikeusperiaatteiden, erityisesti suhteellisuus- ja yhdenvertaisuusperiaatteen eivätkä palveluperiaatteen vaatimuksia.

Hallintolain 2 luvussa säädettyihin hyvän hallinnon perusteisiin kuuluu viranomaisen velvollisuus kohdella hallinnossa asioivia tasapuolisesti. Viranomaisen on pyrittävä turvaamaan hallinnon asiakkaiden yhdenvertaiset mahdollisuudet asioidensa hoitamiseen. Asioinnin järjestä-

misen keinoja ja laajuutta on arvioitava erityisesti palvelujen käyttäjinä olevien henkilöiden ja yhteisöjen tarpeiden kannalta. Kaikille palveluja tarvitseville on pyrittävä turvaamaan yhtäläinen mahdollisuus asiansa hoitamiseen palvelun laadusta riippumatta. Hallintolain hyvän hallinnon perusteisiin kuuluu myös palveluperiaate ja palvelun asianmukaisuuden vaatimus. Säännös korostaa asiakasnäkökulmaa. Palveluja järjestettäessä on kiinnitettävä huomiota muun ohella palvelujen saatavuuteen ja hallinnossa asioivien valinnanvapauteen. Asiointi on järjestettävä myös alueellisesti yhtäläisellä tavalla.

Ilmoitustaululla ilmoittamista tai kuuluttamista ei voida pitää nykyaikaisessa hallinnossa tiedonsaannin kannalta tehokkaana tiedoksiantamisen tapana. Yleisen tietoverkon käyttö ilmoitusten ja päätösten tiedoksiantamisessa on yleistynyt eikä kyse ole täysin uudesta sääntelystä, koska sähköisiä menettelyitä ja sähköistä asiointia hyödynnetään jo nykyisin myös ympäristöasioissa. Sitä voidaan pitää tiedoksiannosta vastaavan viranomaisen sekä tiedoksiannon vastaanottajien kannalta vaivattomana ja tiedonvälityksen näkökulmasta varsin tehokkaana ilmoittamistapana. Vastaavan kaltainen sääntely on otettu myös esimerkiksi kuntalakiin (HaVM 55/2014 vp ja PeVL 63/2014vp) ja hallituksen esitykseen maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 14/2018 vp).

Ehdotuksen mukaan ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset lupahakemukset toimitettaisiin lupaviranomaiselle ensisijaisesti sähköisesti. Laissa säädetty sähköinen asiointivelvoite koskisi luvan hakijana toimivia toiminnanharjoittajia, joista osa voi olla luonnollisia henkilöitä. Toiminnanharjoittajan asemassa olevalla luonnollisella henkilöllä säilyisi mahdollisuus edelleen hakea lakien soveltamisalaan kuuluvia lupia myös muuten kuin sähköisesti toimittamalla viranomaiselle paperinen hakemus. Luvanhakijoiden valmiudet sähköiseen asiointiin ovat vaihtelevat eikä yksinomaan sähköisesti tapahtuvaa asiointia voida edellyttää.

Lisäksi viranomaisten tulee varmistaa hallinnon asiakkaiden oikeusturvan ja hyvän hallinnon perusteiden mukaisesti, että hallinnon asiakkaat saavat tiedot niistä tavoista, joilla he voivat asioida julkisessa hallinnossa.

Edellä esitetyin perustein säännösehdotusten voidaan katsoa olevan sopusoinnussa perustuslain 21 §:n mukaisen oikeusturvan kannalta. Esityksessä on myös huomioitu hyvän hallinnon periaatteet.

Kunnallinen itsehallinto

Perustuslain 121 §:n 1 momentin mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua kunnan asukkaiden itsehallintoon. Pykälän 2 momentin mukaan kuntien hallinnon yleisistä perusteista ja kunnille annettavista tehtävistä säädetään lailla.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneessa käytännössään korostanut, että kuntien tehtävistä säädettyä on samalla huolehdittava siitä, että kunnilla on tosiasialliset edellytykset suorittaa velvoitteissaan (esimerkiksi PeVL 12/2011 vp, s. 2/I, PeVL 29/2009 vp, s. 2/II, PeVL 50/2005 vp, s. 2/I ja PeVL 41/2002 vp, s.3/II).

Perustuslain 121 §:ssä turvatus kunnallisen itsehallinnon keskeisenä sisältönä on kunnan asukkaiden oikeus päättää kuntansa hallinnosta ja taloudesta. Tavallisella lailla ei voida puuttua itsehallinnon keskeisiin ominaispiirteisiin tavalla, joka asiallisesti ottaen tekisi itsehallinnon merkityksettömäksi (esimerkiksi PeVL 67/2014 vp, s. 5, PeVL 20/2013 vp, s. 6, PeVL 22/2006 vp, s. 2/II, PeVL 65/2002 vp, s. 2—3, PeVL 31/1996 vp, s. 1/I). Yhtenä perustuslain

suojaamana kunnallisen itsehallinnon keskeisenä ominaispiirteenä voidaan pitää kunnan ja valtionhallinnon erillisyyttä siten, että kunnan toimielimillä on tietty riippumattomuus valtios- ta, mihin liittyy oikeus hallinnon ja tehtävien hoidon järjestämiseen. Valiokunta on myös kat- sonut, että kunnille osoitettavat tehtävät eivät itsehallinnon perustuslain suojan takia saa suu- ruutensa puolesta heikentää kuntien toimintaedellytyksiä tavalla, joka vaarantaisi kuntien mahdollisuuksia päättää itsenäisesti taloudestaan ja siten myös omasta hallinnostaan (esimer- kiksi PeVL 41/2014 vp, s. 3/II ja PeVL 50/2005 vp, s. 2).

Kuntalain uudistamisen myötä kunnat ovat velvollisia tiedottamaan omilla verkkosivuillaan vireillä olevista asioista ja tekemistään päätöksistä. Ympäristönsuojelulakiin ja vesilakiin eh- dotettavilla muutoksilla siirryttäisiin vastaavasti sähköiseen tiedoksiantoon ja tiedottamiseen, jota kunnissa tehdään jo nykyisin. Samoin voimassa oleva lainsäädäntö mahdollistaa jo nykyi- sin sähköisen asiointin kunnissa, joten kyse ei olisi myöskään tämän osalta uudesta tehtävä- tä. Valmistelun tavoitteena on ollut, että valtiolla ja kunnissa käytössä olevat järjestelmät täyt- tävät sääntelyn vähimmäisvaatimukset. Ehdotettujen muutosten voimaantulo ei edellyttäisi kuntien ympäristöviranomaisia uudistamaan tai ottamaan käyttöön uusia järjestelmiä, vaan jär- jestelmien kehitystyötä voidaan jatkaa viranomaisten ja kuntien asettamien lähtökohtien ja ai- kataulujen puitteissa. Sähköisen asiointin ensisijaisuutta koskevat ehdotukset kuitenkin kan- nustavat käyttämään ensisijaisesti sähköistä asiointimuotoa.

Kuntiin kohdistuvat muutokset eivät heikentäisi kuntien toimintaedellytyksiä, koska ehdotet- tavissa muutoksissa olisi kyse jo käytössä olevien, sähköisten toimintatapojen vakiinnuttami- sesta kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen toimintaan. Ehdotuksen ei näin ollen katsota vaarantavan perustuslain 121 §:n mukaista kunnallista itsehallintoa.

Omaisuuksensuoja

Ehdotettu vesilain 2 luvun 5 a §:n muutos merkitsee välittömästi lakiin perustuvan käyttöoi- keuden soveltamisalan laajentamista. Säännös on merkityksellinen erityisesti omaisuuden- suojaa koskevan perustuslain 15 §:n näkökulmasta. Johdon sijoittamisessa toisen vesialueelle salmeen tai kapeikkoon on kyse vastaavasta tilanteesta kuin johdon sijoittamisessa jokeen toi- sen alueella. Viimemainittua tilannetta on arvioitu seikkaperäisesti vesilainsäädännön käyttö- oikeussääntelyn yhteydessä (HE 262/2016 vp s. 43—44), eikä perustuslakivaliokunta (PeVL 8/2017 vp) katsonut ehdotuksen antavan aiheita huomautuksiin. Ehdotettua johdon sijoittamis- ta koskevaa säännöstä on pidettävä perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaisena sallittuna käy- tönrajoituksena.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotus laeiksi ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamisesta voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 84 §,
muutetaan 39 ja 44 §, 47 §:n 3 momentti, 85 §, 95 §:n 1 momentti, 96 §, 99 §:n 4 momentti, 118 §:n 1 momentti, 119 §, 122 §:n 2 momentti, 136 §:n 2 momentti, 192 §, 196 §:n 1 momentti, 197 §:n 2 momentti, 200 § ja 214 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 39 § laissa 256/2017 sekä 96 § osaksi laissa 423/2015 ja *lisätään* lakiin uusi 85 a § seuraavasti:

39 §

Lupahakemus

Lupahakemus on toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle sähköisesti. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi jättää lupahakemuksen ja sen liitteet paperisina. Viranomaisen pyynnöstä on toimitettava paperitulosteena olevia kappaleita hakemusasiakirjoista, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi.

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017) tarkoitettua toimintaa, hakemukseen on liitettävä mainitun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ennen päätöksentekoa. Hakemukseen on lisäksi tarvittaessa liitettävä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:ssä tarkoitettu arviointi.

Hakemuksen laatijalla on oltava riittävä asiantuntemus. Hakemuksesta on käytävä tarvittaessa ilmi, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat.

Tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä sekä hakemukseen liitettävistä lupaharkinnan kannalta tarpeellisista selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

44 §

Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen

Toimivaltaisen lupaviranomaisen on annettava ympäristölupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Kuulutus ja hakemusasiakirjat on kuitenkin oltava nähtävillä vähintään 30 päivän ajan. Kuulutus ja hakemusasiakirjat voivat sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Vi-

ranomaisen verkkosivuilla julkaistavat henkilötiedot on poistettava tietoverkosta viimeistään päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Valtion lupaviranomaisen on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta.

Tiedoksiantoon yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle sovelletaan, mitä vesilain 11 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutuksesta ja sen julkaisemisesta sekä muusta lupahakemusta koskevasta tiedottamisesta.

47 §

Vesilain mukaisen hakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittely

Edellä 1 momentissa tarkoitetut asiat käsitellään vesilain mukaisessa menettelyssä ottaen huomioon, mitä lupahakemuksen ja päätöksen sisällöstä säädetään tässä laissa tai tämän lain nojalla.

85 §

Lupapäätöksen tiedoksianto ja lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupaviranomaisen on annettava lupapäätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Sen lisäksi, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään kuulutuksen sisällöstä, lupapäätöstä koskevassa kuulutuksessa on mainittava myös päätöstä koskeva valitusaika. Kuulutus ja lupapäätös on oltava nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla. Kuulutus ja lupapäätös voivat sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Viranomaisen verkkosivuilla julkaistavat henkilötiedot on poistettava tietoverkosta viimeistään, kun luvanvarainen toiminta on päättynyt ja 94 §:n mukaiset toiminnan lopettamista koskevat toimenpiteet on suoritettu.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta.

Lupapäätös on lähetettävä hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi lähetettävä tiedoksi niille viranomaisille, joilta on pyydetty lausunto hakemuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriölle on lähetettävä päätös, jolla sähköntuotantolaitoksen lupahakemus on hylätty. Päätöksen antamisesta on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai esittäneet mielipiteen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille, joille on 44 §:n 2 momentin mukaan annettu lupahakemusta koskevasta kuulutuksesta erikseen tieto. Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, voidaan päätöksen antamisesta ilmoittaa vain muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

HE 268/2018 vp

85 a §

Ympäristölupa-asioita koskeva tietopalvelu

Valtion lupaviranomaisen on julkaistava verkkosivuillaan ympäristötiedon saatavuuden varmistamiseksi tieto vireille tulleesta ympäristölupa-asiasta, tiedoksiannetusta ympäristölupa-asiasta ja sen kuulutusasiakirjoista sekä ympäristölupa-asiassa annetusta päätöksestä (*ympäristölupa-asioiden tietopalvelu*). Ympäristölupa-asioiden tietopalvelusta, jossa julkaistaan 222 §:ssä tarkoitettuja tietoja, voidaan hakea tietoja rajattuna hakuna käyttäen hakuperusteena toiminnanharjoittajan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa taikka tiettyä aikaväliä.

95 §

Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä

Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitettun toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimituksista. Arvio on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevissa asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viranomainen tekee arvion johdosta päätöksen, jossa on annettava määräykset perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimituksista, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta. Toimien tekninen toteutettavuus voidaan tällöin ottaa huomioon. Määräykset voivat koskea esimerkiksi pilaavien aineiden poistamista, vähentämistä, leviämisen estämistä tai hallitsemista sekä maa-aineksen hyödyntämistä. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

96 §

Hallintomenettely eräissä asioissa

Jos tässä laissa säädetään asian käsittelyssä noudatettavaksi tämän pykälän säännöksiä, asian käsittelyssä on sovellettava, mitä:

- 1) 40 §:ssä säädetään hakemuksen täydentämisestä;
- 2) 42 §:ssä säädetään lausunnon pyytämisestä valvontaviranomaiselta ja muilta 42 §:n mukaisilta tahoilta, jos se on tarpeen asian riittäväksi selvittämiseksi tai lausunnonantajan edustaman yleisen edun valvomiseksi;
- 3) 43 §:ssä säädetään asianosaisten kuulemisesta;
- 4) 44 §:ssä säädetään hakemuksen tiedoksiantamisesta ja hakemuksesta tiedottamisesta, jollei asia ole merkitykseltään niin vähäinen tai asian laatu sellainen, että tieto hakemuksesta voidaan antaa asianosaisille muulla tavoin; jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedoksiantamista ja tiedottamista ei tarvita;
- 5) 83 §:ssä säädetään päätöksen sisällöstä;
- 6) 85 §:n 1 momentissa säädetään päätöksen tiedoksiantamisesta;
- 7) 85 §:n 2 momentissa säädetään päätöksestä tiedottamisesta jollei asia ole merkitykseltään niin vähäinen tai asian laatu sellainen, että tieto päätöksestä voidaan antaa asianosaisille muulla tavoin; jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedottamista ei tarvita;
- 8) 85 §:n 3 momentissa säädetään päätöksen lähettämisestä ja päätöksestä ilmoittamisesta.

HE 268/2018 vp

Asia on kuitenkin aina annettava tiedoksi ja asian vireilletulosta ja päätöksestä on tiedotettava 44 ja 85 §:n mukaisesti, jos asia koskee:

- 1) päästötasoja lievempien raja-arvojen määrittämistä 78 §:n nojalla;
- 2) direktiivilaitoksen luvan muuttamista 89 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla.

Jollei asian luonne huomioon ottaen asianosaisen oikeutta tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja yleisön oikeutta osallistua elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon voida riittävästi turvata 1 ja 2 momentin säännöksiä soveltamalla, asian käsittelyssä on kuitenkin noudatettava, mitä 5 luvussa säädetään lupamenettelystä ja 8 luvussa lupapäätöksestä.

99 §

Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa

Valtion valvontaviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, taikka kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Valtion valvontaviranomaisen tässä momentissa tarkoitettu päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sähköisesti ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään sille valtion valvontaviranomaiselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiallisesti ilmenee. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi tehdä ilmoituksen paperisena.

119 §

Koeluonteinen toiminta

Edellä 31 §:ssä tarkoitetusta koeluonteisesta toiminnasta on tehtävä ilmoitus sähköisesti lupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi jättää ilmoituksen paperisena.

122 §

Ilmoituksen käsittely

Viranomaisen voi kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos yleiselle tai yksityiselle edulle aiheuttavia huomattavia haittoja ei voida määräyksillä riittävästi vähentää. Päätös on annettava tie-

doksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. Määräykset voidaan antaa tai toiminta kieltää, vaikka ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

136 §

Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.

192 §

Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevasta päätöksestä

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 64 ja 65 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään valtion ympäristölupaviranomaiselle, jos yhteistarkkailuun kuuluvan jonkin toiminnan tarkkailuvelvoite on perustunut sen antamaan päätökseen. Oikaisuvaatimuksena voidaan käsitellä myös yhteistarkkailun kustannuksien jakamista koskeva erimielisyys. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtävä päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin 190 §:ssä säädetään. Tarkkailupäätöksestä perittävään maksuun haetaan oikaisua samassa järjestyksessä kuin päätöksestä. Oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan muutoin hallintolakia.

196 §

Kuuleminen ympäristölupapäätöstä koskevan valituksen johdosta

Vaasan hallinto-oikeuden on annettava ympäristölupapäätöstä koskeva luvan hakijan valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Kuulutus ja valitusasiakirjat on pidettävä verkkosivuilla vähintään 14 päivän ajan. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

197 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Vaasan hallinto-oikeuden on annettava ympäristölupaa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Kuulutus ja päätös on

pidettävä nähtävillä vähintään muutoksenhauulle säädetyn ajan. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

200 §

Päätöksen täytäntöönpano oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta

Päätöksen tehnyt viranomainen voi määrätä, että 62, 64, 65, 99, 122, 123, 136, 137, 171, 175, 176, 180, 181 ja 183 §:ssä tarkoitettua määräystä tai päätöstä on oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

214 §

Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta

Ympäristöministeriön on annettava hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 85 a § tulee kuitenkin voimaan jo päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

vesilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vesilain (587/2011) 2 luvun 5 a §, 6 §:n 3 momentti ja 15 §:n 2 momentti, 3 luvun 12 § ja 15 §:n 3 momentti, 5 luvun 6 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 35 §:n 1 momentti ja 37 §:n otsikko ja 1 momentti, 7 luvun 4 §, 8 luvun 8 ja 9 §, 11 luvun 2, 10, 11 ja 22 §, 14 luvun 13 §:n 1 momentti sekä 15 luvun 1 §:n 3 momentti, 3 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 5 a § ja 15 §:n 2 momentti laissa 611/2017, 5 luvun 35 §:n 1 momentti ja 11 luvun 10 § laissa 257/2017 sekä 15 luvun 1 §:n 3 momentti ja 3 §:n 1 momentti laissa 975/2017, ja

lisätään 18 lukuun uusi 19 § seuraavasti:

2 luku

Yleiset oikeudet, velvollisuudet ja rajoitukset

5 a §

Johdon sijoittaminen toisen vesialueelle

Hankkeesta vastaavalla on oikeus sijoittaa valtaväylän tai puron alittava vesi-, viemäri- ja voimajohto, tietoliikennekaapeli sekä muu vaikutuksiltaan niihin rinnastuva johto toisenkin vesialueelle, jos sen:

- 1) sijoittaminen ei edellytä lupaa 3 luvun 2 §:n nojalla;
- 2) sijoittamisesta ei määrätä ympäristönsuojelulain nojalla;
- 3) sijoittamisesta ei aiheudu vähäistä suurempaa haittaa alueen omistajalle.

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettusta toimenpiteestä vesialueen omistajalle vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisalueen 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle johto sijoitetaan, verkkosivuilla noudattaen mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta valtion valvontaviranomaiselle säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

HE 268/2018 vp

6 §

Haitan poistaminen ja ruoppausmassan sijoittaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteestä ja työn suorittamistavasta on ilmoitettava vesialueen omistajalle vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisluelain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle hanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta valtion valvontaviranomaiselle säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

15 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Ilmoitus on tehtävä vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Edellä 5 a §:ssä tarkoitettua hankkeesta ilmoitus on kuitenkin tehtävä vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä ilmoitus sähköisesti. Valvontaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen antamisen paperisena.

3 luku

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

12 §

Tarkkailuvelvoitteen määrääminen

Yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä taikka näiden muuttamista koskeva päätös on tehtävä noudattaen soveltuvin osin, mitä hallintolaissa säädetään, jollei päätöstä tehdä lupaa myönnettäessä tai muutettaessa. Päätös annetaan tiedoksi ja siitä tiedotetaan noudattaen, mitä 11 luvun 22 §:ssä säädetään. Päätöksestä tehtävästä oikaisuvaatimuksesta säädetään 15 luvun 1 §:n 3 momentissa.

15 §

Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma

Päätös kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymisestä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamisesta on tehtävä noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Päätös annetaan tiedoksi ja siitä tiedotetaan noudattaen, mitä 11 luvun 22 §:ssä säädetään hake-
musasiaa koskevan päätöksen antamisesta ja tiedottamisesta. Päätöksestä tehtävästä oikaisuvaatimuksesta säädetään 15 luvun 1 §:n 3 momentissa. Päätöstä voidaan muuttaa viran

puolesta taikka hankkeesta vastaavan, valvontaviranomaisen, asiassa yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta.

5 luku

Ojitus

6 §

Ojituksesta ilmoittaminen

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava muusta kuin vähäisestä ojituksesta valtion valvontaviranomaiselle vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä ilmoitus sähköisesti. Valvontaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen toimittamisen paperisena. Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos ojituksesta on määrätty 3—5 §:ssä tarkoitettussa päätöksessä, maantielaisissa (503/2005) tarkoitettussa tiesuunnitelmassa tai ratalaisissa (110/2007) tarkoitettussa ratasuunnitelmassa. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot hankkeesta vastaavasta, kuvaus hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä hankkeen vaikutusalueesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

31 §

Ojitusoimituksen vireilletulo

Ojitusoimitusta on haettava asianomaiselta valtion valvontaviranomaiselta. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. Valvontaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen toimittamisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on valvontaviranomaisen pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi. Valtion valvontaviranomaisen on annettava määräys ojitusoimituksen pitämiseen ympäristöhallinnon palveluksessa virkavastuulla toimivalle henkilölle, jolla on riittävä asiantuntemus (*toimitusmies*). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimitusmiehen pätevyysvaatimuksista.

35 §

Kokouksesta ilmoittaminen

Ojitusoimituksen toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on vähintään neljätoista päivää ennen kokousta julkisesti kuulutettava valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava niiden kuntien, joiden alueelle ojituksen vaikutukset ulottuvat, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ojitussuunnitelma on samassa ajassa toimitettava 33 §:n 2 momentissa mainituille viranomaisille ja asetettava yleisesti nähtäville valtion valvontaviranomaisen verkkosivuille. Toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella lähetetyssä kirjeessä niille maanomistajille, joita ojitus koskee. Jos ojitus koskee toisen maalla olevaa puroa, jossa on voimalaitos tai muu rakennelma, on toimituskokouksesta ja loppukokouksesta ilmoitettava myös laitoksen tai rakennelman omistajalle.

37 §

Ojitusoimituksen päätöksen tiedoksianto

Ojitusoimituksen päätös on annettava tiedoksi julkisella kuulutuksella valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Päätös on annettava 30 päivän kuluessa toimituskokouksesta tai loppukokouksesta, jollei valtion valvontaviranomainen erityisistä syistä pidennä tätä aikaa.

7 luku

Säännöstely

4 §

Esitys säännöstelyyn osallistumisesta

Jos säännöstelystä ilmeisesti aiheutuu hyötyä muille, luvanhakijan on tarjottava hyödynsääjille osallistumista säännöstelyyn toimittamalla asiaa koskevan esityksen lupaviranomaiselle. Kun hakijana on valtion viranomainen, esitystä säännöstelyyn osallistumisesta ei ole tarpeen tehdä.

Esitykseen on liitettävä hankkeen suunnitelma, selvitys hyödynsääjistä ja heidän saamansa hyödyn arvioidusta suuruudesta sekä hankkeen kustannusarvio.

Lupaviranomaisen on annettava esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on kehotettava hyödynsääjia ilmoittamaan lupaviranomaiselle osallistumisestaan hankkeeseen. Esitystä ei kuuluteta, jos esitykseen liitetyn suunnitelman perusteella on ilmeistä, ettei lupaa sen mukaiseen hankkeeseen voida antaa.

Jos esitys säännöstelyyn osallistumisesta on tehty muulloin kuin lupahakemuksen yhteydessä, hanketta koskeva lupahakemus on tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei lupaviranomainen hakemuksesta ole pidentänyt määräaikaa.

8 luku

Vesivoiman hyödyntäminen

8 §

Osallistumistarjous

Aloitteentekijän on tarjottava muille 5 §:n mukaan osallistumaan oikeutetuille osallistumista voimalaitoksen rakentamiseen. Asiaa koskeva esitys on toimitettava lupaviranomaiselle.

Esitykseen on liitettävä hankkeen suunnitelma, selvitys, josta käy ilmi, kenelle käyttöön otettava vesivoima kuuluu, sekä hankkeen kustannusarvio ilmoituksineen siitä, mikä osa kustannuksista on tarkoitettu hankkeeseen osallistuvien rahoitettavaksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä esityksen sisällöstä ja siihen liitettävistä selvityksistä.

HE 268/2018 vp

9 §

Julkinen kuulutus osallistumisesta voimalaitoksen rakentamiseen

Lupaviranomaisen on annettava 8 §:ssä tarkoitettu esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on kehoitettava osallistumaan oikeutettuja ilmoittamaan kirjallisesti lupaviranomaiselle osallistumisestaan hankkeeseen sekä esittämään tarvittava selvitys osallistumisoikeudestaan viimeistään kuulutuksessa määrättyinä päivinä. Esitystä ei kuuluteta, jos siihen liitetyn selvityksen perusteella on ilmeistä, ettei lupaa hankkeeseen voida antaa.

Aloitteentekijän on viivytyksettä kuulutuksen julkaisemisen jälkeen todistettavasti toimitettava tieto kuulutuksesta muille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, joille kuuluu vähintään sadasosa käyttöön otettavasta vesivoimasta.

Vesivoiman osakas, joka ei määräajassa tee 1 momentin mukaista ilmoitusta, menettää oikeutensa osallistua hankkeeseen. Sama koskee ilmoituksen määräajassa tehnyttä osakasta, joka ei 60 päivässä todisteellisen kehoituksen saamisesta allekirjoita yhtiösopimusta siihen liittyvine yhtiöjärjestyksineen tai tee 7 §:n 3 momentin mukaista pyyntöä.

11 luku

Hakemusmenettely

2 §

Hakemusasian vireillepano

Asia pannaan vireille lupaviranomaisessa hakemuksella. Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. Lupaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen jättämisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on lupaviranomaisen pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi.

10 §

Hakemuksen tiedoksianto ja hakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on annettava hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä muistutuksia tehtäessä ja mielipiteitä ilmaistaessa on noudatettava. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kuulutuksen sisällöstä ja sen julkaisemisesta.

Kuulutus ja hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä 30 päivän ajan lupaviranomaisen verkkosivuilla. Lupaviranomainen voi kuitenkin asian laatu huomioon ottaen päättää, että kuulutus ja hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä tätä pitempään, kuitenkin enintään 45 päivän ajan.

Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai tiedottaminen on muutoin tarpeetonta.

Jos hakemus koskee Suomen talousvyöhykkeellä toteutettavaa hanketta, tieto 1 momentissa tarkoitettusta kuulutuksesta on julkaistava kuntalain 108 §:n mukaisesti kunnan verkkosivuilla niissä kunnissa, joiden alueen kohdalla hanke toteutetaan.

HE 268/2018 vp

Merkitykseltään vähäisissä hakemusasioissa ja hakemusasioissa, joissa 1 momentin tai 11 §:n mukainen tiedoksianto ei asian laadun vuoksi ole tarpeen, tieto hakemuksesta voidaan antaa muulla tavoin. Jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedoksiantamista ei tarvita.

11 §

Tiedon antaminen erikseen

Kuulutuksesta on annettava erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle voidaan antaa hakemus tiedoksi yhteisalueen 26 §:n estämättä julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä 10 §:ssä säädetään. Jos hakemus koskee osakkaiden oikeutta muutoin kuin vähäisessä määrin, kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

22 §

Päätöksen tiedoksianto ja päätöksestä tiedottaminen

Lupaviranomaisen on annettava hakemusiaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella, noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään.

Päätös on toimitettava hakijalle. Päätöksestä on toimitettava jäljennös niille, jotka ovat sitä pyytäneet, valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Tieto päätöksen antamisesta on lähetettävä sähköisesti tiedossa olevalla osoitteella 11 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille, 9 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaiseille.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai tiedottaminen on muutoin tarpeetonta.

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

13 §

Toimenpiteet valmistusilmoituksen johdosta

Valtion valvontaviranomaisen on annettava sille toimitettu valmistusilmoitus julkisella kuulutuksella tiedoksi noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, jos kyseessä olevasta hankkeesta aiheutuu merkittäviä tai laajalle ulottuvia ympäristövaikutuksia. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai tiedottaminen on muutoin tarpeetonta.

HE 268/2018 vp

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

1 §

Muutoksenhaku

Valvontaviranomaisen 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä tai muuttamista koskevaan päätökseen sekä kalatalousviranomaisen 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuun kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymistä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamista koskevaan päätökseen ja näistä perittävää maksua koskevaan päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Lupaviranomaisen on annettava oikaisuvaatimukseen annettu päätös tiedoksi ja tiedotettava siitä noudattaen, mitä 11 luvun 22 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta noudattaen mitä, 1 momentissa säädetään.

3 §

Kuuleminen valituksen johdosta

Vaasan hallinto-oikeuden on annettava 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

5 §

Päätöksen antaminen

Vaasan hallinto-oikeuden on annettava hakemusasiasa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava vesitaloushankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

19 §

Vesitalousasioita koskeva tietopalvelu

Lupaviranomaisen on julkaistava vesitalousasiassa antamansa päätös muutoksenhauille säädetyn ajan päättymisen jälkeen verkkosivuillaan, jollei sitä asian merkitys huomioon ottaen ole pidettävä tarpeettomana (*vesitalousasioiden tietopalvelu*). Päätöksessä saadaan julkaista hankkeesta vastaavan nimi sekä hankkeen vaikutuspiiriin kuuluvien kiinteistöjen nimet ja kiinteistötunnukset.

HE 268/2018 vp

Tiedot saadaan julkaista, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu ja ne voidaan julkaista sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään. Päätökseen sisältyvät henkilötiedot on poistettava verkkosivuilta sen jälkeen, kun hanke on päättynyt.

Vesitalousasioiden tietopalvelusta voidaan hakea tietoja rajattuina hakuina käyttäen hakupereusteena hankkeesta vastaavan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa taikka päätöksen tekoajankohtaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 18 luvun 19 § tulee kuitenkin voimaan jo päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2018

Pääministeri

Juha Sipilä

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

1.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 84 §,
muutetaan 39 ja 44 §, 47 §:n 3 momentti, 85 §, 95 §:n 1 momentti, 96 §, 99 §:n 4 momentti,
118 §:n 1 momentti, 119 §, 122 §:n 2 momentti, 136 §:n 2 momentti, 192 §, 196 §:n 1 mo-
mentti, 197 §:n 2 momentti, 200 § ja 214 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 39 § laissa 256/2017 sekä 96 § osaksi laissa 423/2015 ja
lisätään lakiin uusi 85 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

39 §

39 §

Lupahakemus

Lupahakemus

Lupahakemus on toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle kirjallisesti. Viranomaisen pyynnöstä on toimitettava lisäkappaleita hakemusasiakirjoista, jos se on tarpeen asian kuuluttamisen tai lausuntojen pyytämisen vuoksi. Hakemus valtion ympäristölupaviranomaiselle on lisäksi toimitettava sähköisesti, jollei viranomainen ole muuta hyväksynyt.

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointinnettelystä annetussa laissa (252/2017) tarkoitettua toimintaa, hakemukseen on liitettävä mainitun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ennen päätöksentekoa. Hakemukseen on lisäksi tarvittaessa liitettävä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:ssä tarkoitettu arviointi.

Hakemuksen laatijalla on oltava riittävä asiantuntemus. Hakemuksesta on käytävä tarvittaessa ilmi, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat.

Lupahakemus on toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle sähköisesti. Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi jättää lupahakemuksen ja sen liitteet paperisina. Viranomaisen pyynnöstä on toimitettava paperitulosteena olevia kappaleita hakemusasiakirjoista, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi.

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointinnettelystä annetussa laissa (252/2017) tarkoitettua toimintaa, hakemukseen on liitettävä mainitun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ennen päätöksentekoa. Hakemukseen on lisäksi tarvittaessa liitettävä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:ssä tarkoitettu arviointi.

Hakemuksen laatijalla on oltava riittävä asiantuntemus. Hakemuksesta on käytävä tarvittaessa ilmi, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat.

Voimassa oleva laki

Tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä sekä hakemukseen liitettävistä lupaharkinnan kanalta tarpeellisista selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

44 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on tiedotettava lupahakemuksesta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan toiminnan vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Kuulutus on julkaistava myös lupaviranomaisen internetsivuilla, jolloin kuulutus voi sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä vähintään kuulutusajan toiminnan vaikutusalueen kunnissa. Lisäksi valtion ympäristölupaviranomaisen on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta ja mahdollisuuksien mukaan hakemuksen muu keskeinen sisältö. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tiedotettava hakemuksen sisällöstä internetsivuillaan mahdollisuuksien mukaan. Hakemus voi sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot, jos hakemus pidetään tietoverkossa vain tehokkaan tiedottamisen vaatiman tarpeellisen ajan.

Tiedoksiantoon yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle sovelletaan, mitä vesilain 11 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutuksesta ja sen julkaisemisesta sekä muusta lupahakemuksesta koskevasta tiedottamisesta.

Ehdotus

Tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä sekä hakemukseen liitettävistä lupaharkinnan kanalta tarpeellisista selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

44 §

Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen

Toimivaltaisen lupaviranomaisen on annettava ympäristölupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Kuulutus ja hakemusasiakirjat on kuitenkin ol-tava nähtävillä vähintään 30 päivän ajan. Kuulutus ja hakemusasiakirjat voivat sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Viranomaisen verkkosivuilla julkaistavat henkilötiedot on poistettava tietoverkosta viimeistään päätöksen tultua lainvoimaiseksi.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta. Kuulutus on annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Valtion lupaviranomaisen on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta.

Tiedoksiantoon yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle sovelletaan, mitä vesilain 11 luvun 11 §:n 2 momentissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutuksesta ja sen julkaisemisesta sekä muusta lupahakemuksesta koskevasta tiedottamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

47 §

47 §

Vesilain mukaisen hakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittely

Vesilain mukaisen hakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittely

Edellä 1 momentissa tarkoitetut asiat käsitellään vesilain mukaisessa menettelyssä ottaen huomioon, mitä lupahakemuksen ja päätöksen sisällöstä säädetään tässä laissa tai tämän lain nojalla. *Ympäristölupahakemus on kuitenkin jätettävä sähköisesti ja lupahakemuksesta ja päätöksestä on tiedotettava viranomaisen internetsivuilla siten kuin tässä laissa säädetään.*

Edellä 1 momentissa tarkoitetut asiat käsitellään vesilain mukaisessa menettelyssä ottaen huomioon, mitä lupahakemuksen ja päätöksen sisällöstä säädetään tässä laissa tai tämän lain nojalla.

85 §

85 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätöksen tiedoksianto ja lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupaviranomaisen on annettava lupapäätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Sen lisäksi, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään kuulutuksen sisällöstä, lupapäätöstä koskevassa kuulutuksessa on mainittava myös päätöstä koskeva valitusaika. Kuulutus ja lupapäätös on oltava nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla. Kuulutus ja lupapäätös voivat sisältää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä toiminnanharjoittajan nimen ja toiminnan sijaintipaikan tiedot. Viranomaisen verkkosivuilla julkaistavat henkilötiedot on poistettava tietoverkosta viimeistään, kun luvanvarainen toiminta on päättynyt ja 94 §:n mukaiset toiminnan lopettamista koskevat toimenpiteet on suoritettu.

Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Lisäksi kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin tarpeetonta.

Lupapäätös on lähetettävä hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleis-

Lupapäätös on lähetettävä hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet,

Voimassa oleva laki

tä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi lähetettävä tiedoksi niille viranomaisille, joilta on pyydetty lausunto hakemuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriölle on lähetettävä päätös, jos sähköntuotantolaitoksen lupahakemus on hylätty. Päätöksen antamisesta on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai esittäneet mielipiteen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille, joille on 44 §:n 1 momentin mukaan annettu lupahakemuksesta erikseen tieto. Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, voidaan päätös toimittaa tai tieto päätöksen antamisesta ilmoittaa vain muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Tieto päätöksestä on viipymättä julkaistava toiminnan sijaintikunnassa ja muussa kunnassa, jossa toiminnan vaikutukset saattavat ilmetä. Tieto päätöksestä on lisäksi julkaistava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen ole muutoin ilmeisen tarpeetonta.

Valtion ympäristölupaviranomaisen on julkaistava antamansa lupapäätös internetsivuillaan. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on julkaistava antamansa päätös internetsivuillaan mahdollisuuksien mukaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää tiedot toiminnan sijaintipaikasta.

Ehdotus

sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi lähetettävä tiedoksi niille viranomaisille, joilta on pyydetty lausunto hakemuksesta. Työ- ja elinkeinoministeriölle on lähetettävä päätös, jolla sähköntuotantolaitoksen lupahakemus on hylätty. Päätöksen antamisesta on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai esittäneet mielipiteen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille, joille on 44 §:n 2 momentin mukaan annettu lupahakemusta koskevasta kuulutuksesta erikseen tieto. Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, voidaan päätöksen antamisesta ilmoittaa vain muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

85 a §

Ympäristölupa-asioita koskeva tietopalvelu

Valtion lupaviranomaisen on julkaistava verkkosivuillaan ympäristötiedon saatavuuden varmistamiseksi tieto vireille tulleesta ympäristölupa-asiasta, tiedoksiannetusta ympäristölupa-asiasta ja sen kuulutusasiakirjoista sekä ympäristölupa-asiassa annettusta päätöksestä (ympäristölupa-asioiden tietopalvelu).

Ympäristölupa-asioiden tietopalvelusta, jossa julkaistaan 222 §:ssä tarkoitettuja tietoja, voidaan hakea tietoja rajattuna hakuna käyttäen hakuperusteena toiminnanharjoittajan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa taikka tiettyä aikaväliä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

95 §

Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä

Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitettuna toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista. Arvio on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevissa asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viranomaisen tekee arvioon johdosta päätöksen, jossa on annettava määräykset perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta. Toimien tekninen toteutettavuus voidaan tällöin ottaa huomioon. Määräykset voivat koskea esimerkiksi piilaavien aineiden poistamista, vähentämistä, leviämisen estämistä tai hallitsemista sekä maa-aineksen hyödyntämistä. Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava siten kuin 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä päätöksestä tiedottamisesta.

96 §

Hallintomenettely eräissä asioissa

Jos tässä laissa säädetään asian käsittelyssä noudatettavaksi tämän pykälän säännöksiä, asian käsittelyssä on sovellettava, mitä:

- 1) 40 §:ssä säädetään hakemuksen täydentämisestä;
- 2) 42 §:ssä säädetään lausunnon pyytämisestä valvontaviranomaiselta ja muilta 42 §:n mukaisilta tahoilta, jos se on tarpeen asian riittäväksi selvittämiseksi tai lausunnonantajan edustaman yleisen edun valvomiseksi;

95 §

Maaperää ja pohjavettä koskevat toimet direktiivilaitoksen toiminnan päättyessä

Jos direktiivilaitoksen toimintaan liittyen on tullut laatia 82 §:ssä tarkoitettu maaperän ja pohjaveden tilaa koskeva perustilaselvitys, toiminnanharjoittajan on mainitussa pykälässä tarkoitettuna toiminnan päättyessä arvioitava maaperän ja pohjaveden tilaa suhteessa perustilaan. Arviossa on erityisesti tarkasteltava 66 §:ssä tarkoitettuja merkityksellisiä vaarallisia aineita, ja siihen on sisällytettävä selvitys mahdollisista perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista. Arvio on toimitettava valtion valvontaviranomaiselle tai, jos toimivalta perustilan palauttamista koskevissa asioissa on siirretty 4 momentin mukaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viranomaisen tekee arvioon johdosta päätöksen, jossa on annettava määräykset perustilan palauttamiseksi tarvittavista toimista, jos maaperän tai pohjaveden tila toiminnan seurauksena eroaa huomattavasti perustilasta. Toimien tekninen toteutettavuus voidaan tällöin ottaa huomioon. Määräykset voivat koskea esimerkiksi piilaavien aineiden poistamista, vähentämistä, leviämisen estämistä tai hallitsemista sekä maa-aineksen hyödyntämistä. *Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.*

96 §

Hallintomenettely eräissä asioissa

Jos tässä laissa säädetään asian käsittelyssä noudatettavaksi tämän pykälän säännöksiä, asian käsittelyssä on sovellettava, mitä:

- 1) 40 §:ssä säädetään hakemuksen täydentämisestä;
- 2) 42 §:ssä säädetään lausunnon pyytämisestä valvontaviranomaiselta ja muilta 42 §:n mukaisilta tahoilta, jos se on tarpeen asian riittäväksi selvittämiseksi tai lausunnonantajan edustaman yleisen edun valvomiseksi;

Voimassa oleva laki

3) 43 §:ssä säädetään asianosaisten kuulemisesta;

4) 44 §:ssä säädetään hakemuksesta tiedottamisesta, jollei asia ole merkitykseltään niin vähäinen tai asian laatu sellainen, että tieto hakemuksesta voidaan antaa asianosaisille muulla tavoin; jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedottamista ei tarvita;

5) 83 §:ssä säädetään päätöksen sisällöstä;

6) 84 §:ssä säädetään päätöksen antamisesta;

7) 85 §:n 1 momentissa säädetään päätöksen lähettämisestä ja päätöksestä ilmoittamisesta;

8) 85 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään päätöksen julkaisemisesta, jollei asia ole merkitykseltään niin vähäinen tai asian laatu sellainen, että tieto päätöksestä voidaan antaa asianosaisille muulla tavoin; jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedottamista ei tarvita.

Asian vireilletulosta ja päätöksestä on kuitenkin aina tiedotettava 44 ja 85 §:n mukaisesti, jos asia koskee:

1) päästötasoja lievempien raja-arvojen määrittämistä 78 §:n nojalla;

2) direktiivilaitoksen luvan muuttamista 89 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla.

Jollei asian luonne huomioon ottaen asianosaisen oikeutta tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja yleisön oikeutta osallistua elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon voida riittävästi turvata 1 ja 2 momentin säännöksiä soveltamalla, asian käsittelyssä on kuitenkin sovellettava, mitä 5 luvussa säädetään lupamenettelystä ja 8 luvussa lupapäätöksestä.

99 §

Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa

Valtion valvontaviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, taikka kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen

Ehdotus

3) 43 §:ssä säädetään asianosaisten kuulemisesta;

4) 44 §:ssä säädetään *hakemuksen tiedoksiantamisesta ja hakemuksesta tiedottamisesta, jollei asia ole merkitykseltään niin vähäinen tai asian laatu sellainen, että tieto hakemuksesta voidaan antaa asianosaisille muulla tavoin; jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedoksiantamista ja tiedottamista ei tarvita;*

5) 83 §:ssä säädetään päätöksen sisällöstä;

6) 85 §:n 1 momentissa säädetään *päätöksen tiedoksiantamisesta;*

7) 85 §:n 2 momentissa säädetään *päätöksestä tiedottamisesta jollei asia ole merkitykseltään niin vähäinen tai asian laatu sellainen, että tieto päätöksestä voidaan antaa asianosaisille muulla tavoin; jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedottamista ei tarvita;*

8) 85 §:n 3 momentissa säädetään *päätöksen lähettämisestä ja päätöksestä ilmoittamisesta.*

Asia on kuitenkin aina annettava tiedoksi ja asian vireilletulosta ja päätöksestä on tiedotettava 44 ja 85 §:n mukaisesti, jos asia koskee:

1) päästötasoja lievempien raja-arvojen määrittämistä 78 §:n nojalla;

2) direktiivilaitoksen luvan muuttamista 89 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla.

Jollei asian luonne huomioon ottaen asianosaisen oikeutta tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja yleisön oikeutta osallistua elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon voida riittävästi turvata 1 ja 2 momentin säännöksiä soveltamalla, asian käsittelyssä on kuitenkin noudatettava, mitä 5 luvussa säädetään lupamenettelystä ja 8 luvussa lupapäätöksestä.

99 §

Menettely poikkeuksellisissa tilanteissa

Valtion valvontaviranomainen voi antaa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehneelle toiminnanharjoittajalle polttolaitoksen toimintaa koskevia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, taikka kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos se on tarpeen

Voimassa oleva laki

teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Valtion valvontaviranomaisen tässä momentissa tarkoitettu päätös on tehtävä noudattaen, mitä 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä päätöksestä tiedottamisesta.

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään sille valtion valvontaviranomaiselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiallisesti ilmenee.

119 §

Koeluonteinen toiminta

Edellä 31 §:ssä tarkoitettu koeluonteisesta toiminnasta on tehtävä kirjallinen ilmoitus lupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.

122 §

Ilmoituksen käsittely

Viranomaisella voi kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos yleiselle tai yksityiselle edulle aiheutuvia huomattavia haittoja ei voida määräyksillä riittävästi vähentää. Päätös on

Ehdotus

teollisuuspäästödirektiivin III luvun ja liitteen V mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. *Valtion valvontaviranomaisen tässä momentissa tarkoitettu päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.*

118 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle *sähköisesti* ilmoitus rakentamisesta, yleisötilaisuudesta tai muusta tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos toimenpide tehdään tai tapahtuma järjestetään usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään sille valtion valvontaviranomaiselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiallisesti ilmenee. *Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi tehdä ilmoituksen paperisena.*

119 §

Koeluonteinen toiminta

Edellä 31 §:ssä tarkoitettu koeluonteisesta toiminnasta on tehtävä *ilmoitus sähköisesti* lupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. *Toiminnanharjoittajan asemassa oleva luonnollinen henkilö voi jättää ilmoituksen paperisena.*

122 §

Ilmoituksen käsittely

Viranomaisella voi kieltää tai keskeyttää toiminnan, jos yleiselle tai yksityiselle edulle aiheutuvia huomattavia haittoja ei voida määräyksillä riittävästi vähentää. *Päätös on*

Voimassa oleva laki

netaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava siten kuin 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ilmoittamisesta ja 85 §:n 1 ja 2 momentissa päätöksestä tiedottamisesta. Määräykset voidaan antaa tai toiminta kieltää, vaikka ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

136 §

Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja siitä on tiedotettava siten kuin 84 §:ssä säädetään ympäristölupapäätöksen antamisesta ja 85 §:ssä päätöksestä tiedottamisesta.

192 §

*Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevas-
ta päätöksestä*

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 64 ja 65 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen antamisesta. Oikaisuvaatimus tehdään valtion ympäristölupaviranomaiselle, jos yhteistarkkailuun kuuluvan jonkin toiminnan tarkkailuvelvoite on perustunut sen antamaan päätökseen. Oikaisuvaatimuksena voidaan käsitellä myös yhteistarkkailun kustannuksien jakamista koskeva erimielisyys. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtävä päätös annetaan 84 §:ssä tarkoitettuun tavoin julkipanon jälkeen ja siitä on tiedotettava noudattaen 84, 85 ja 96 §:ää. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin 190

Ehdotus

annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään. Määräykset voidaan antaa tai toiminta kieltää, vaikka ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

136 §

Päätös pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta

Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä on annettava tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä sekä tarkkailusta. Pilaantuneen alueen puhdistamisen on katettava toimet, jotka ovat tarpeen pilaavien aineiden poistamiseksi, vähentämiseksi, leviämisen estämiseksi tai hallitsemiseksi. *Päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.*

192 §

*Oikaisuvaatimus tarkkailusuunnitelmaa ja tarkkailumääräysten muuttamista koskevas-
ta päätöksestä*

Lupaviranomaisen määräämän viranomaisen 64 ja 65 §:ssä tarkoitettuun päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen *tiedoksis*aannta. Oikaisuvaatimus tehdään valtion ympäristölupaviranomaiselle, jos yhteistarkkailuun kuuluvan jonkin toiminnan tarkkailuvelvoite on perustunut sen antamaan päätökseen. Oikaisuvaatimuksena voidaan käsitellä myös yhteistarkkailun kustannuksien jakamista koskeva erimielisyys. *Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtävä päätös on annettava tiedoksi ja siitä on tiedotettava noudattaen, mitä 85 §:ssä säädetään.* Oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta siten kuin 190 §:ssä sääde-

HE 268/2018 vp

Voimassa oleva laki

§:ssä säädetään. Oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan muutoin hallintolakia.

196 §

Kuuleminen ympäristölupapäätöstä koskevan valituksen johdosta

Vaasan hallinto-oikeuden on tiedotettava kuuluttamalla ympäristölupapäätöstä koskevasta luvan hakijan valituksesta, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, vähintään 14 päivän ajan hallinto-oikeuden ja asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla. Valitusasiakirjat on pidettävä nähtävillä asianomaisissa kunnissa kuulutusajan. Kuulutuksessa on ilmoitettava, missä asiakirjat ovat nähtävillä.

197 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Ympäristölupaa koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että päätöksestä ilmoitetaan viipymättä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

200 §

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Päätöksen tehnyt viranomainen voi määrätä, että 62, 64, 65, 99, 122, 123, 136, 137, 171, 175, 176, 180, 181 ja 183 §:ssä tarkoitettua määräystä tai päätöstä on oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

Ehdotus

tään. Tarkkailupäätöksestä perittävään maksuun haetaan oikaisua samassa järjestyksessä kuin päätöksestä. Oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan muutoin hallintolakia.

196 §

Kuuleminen ympäristölupapäätöstä koskevan valituksen johdosta

Vaasan hallinto-oikeuden on annettava ympäristölupapäätöstä koskeva luvan hakijan valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Kuulutus ja valitusasiakirjat on pidettävä verkkosivuilla vähintään 14 päivän ajan. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

197 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Vaasan hallinto-oikeuden on annettava ympäristölupaa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Kuulutus ja päätös on pidettävä nähtävillä vähintään muutoksenhauille säädetyn ajan. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

200 §

Päätöksen täytäntöönpano oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta

Päätöksen tehnyt viranomainen voi määrätä, että 62, 64, 65, 99, 122, 123, 136, 137, 171, 175, 176, 180, 181 ja 183 §:ssä tarkoitettua määräystä tai päätöstä on oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

HE 268/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

214 §

214 §

Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta

Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta

Hakemuksesta on kuulutettava virallisessa lehdessä, ja kuulutus on julkaistava ympäristöministeriön tietoverkkosivuilla. Lisäksi hakemuksesta on tiedotettava toiminnan sijaintikunnassa ja vaikutusalueen kunnissa siten kuin kuntalaissa säädetään.

Ympäristöministeriön on annettava hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 85 a § tulee kuitenkin voimaan jo päivänä kuuta 20 .

2.

Laki**vesilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vesilain (587/2011) 2 luvun 5 a §, 6 §:n 3 momentti ja 15 §:n 2 momentti, 3 luvun 12 § ja 15 §:n 3 momentti, 5 luvun 6 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti, 35 §:n 1 momentti ja 37 §:n 1 momentti, 7 luvun 4 §, 8 luvun 8 ja 9 §, 11 luvun 2, 10, 11 ja 20 §, 14 luvun 13 §:n 1 momentti sekä 15 luvun 1 §:n 3 momentti, 3 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 5 a § ja 15 § laissa 611/2017, 5 luvun 6 § ja 11 luvun 10 § laissa 257/2017 sekä 15 luvun 1 § osaksi ja 3 § laissa 975/2017, *lisätään* 18 lukuun uusi 19 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

2 luku

2 luku

Yleiset oikeudet, velvollisuudet ja rajoitukset**Yleiset oikeudet, velvollisuudet ja rajoitukset**

5 a §

5 a §

*Johdon sijoittaminen toisen vesialueelle**Johdon sijoittaminen toisen vesialueelle*

Hankkeesta vastaavalla on oikeus sijoittaa joen tai puron alittava vesi-, viemäri- ja voimajohto, tietoliikennekaapeli sekä muu vaikutuksiltaan niihin rinnastuva johto toisenkin vesialueelle, jos sen:

- 1) sijoittaminen ei edellytä lupaa 3 luvun 2 §:n nojalla;
- 2) sijoittamisesta ei määrätä ympäristön-suojelulain nojalla;
- 3) sijoittamisesta ei aiheudu vähäistä suurempaa haittaa alueen omistajalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta toimenpiteestä on ilmoitettava vesialueen omistajalle vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisalueen lain 26 §:n 3 momentin mukaisesti tai toimittamalla ilmoitus kaikille tiedossa oleville osakkaille. Ilmoitusvelvollisuudesta valtion valvontaviranomaiselle säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

Hankkeesta vastaavalla on oikeus sijoittaa *valtaväylän* tai puron alittava vesi-, viemäri- ja voimajohto, tietoliikennekaapeli sekä muu vaikutuksiltaan niihin rinnastuva johto toisenkin vesialueelle, jos sen:

- 1) sijoittaminen ei edellytä lupaa 3 luvun 2 §:n nojalla;
- 2) sijoittamisesta ei määrätä ympäristön-suojelulain nojalla;
- 3) sijoittamisesta ei aiheudu vähäistä suurempaa haittaa alueen omistajalle.

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettusta toimenpiteestä vesialueen omistajalle vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. *Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisalueen lain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain (434/2003) 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle johto sijoitetaan, verkkosivuilla noudattaen mitä kuntalain*

HE 268/2018 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(410/2015) 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta valtion valvontaviranomaiselle säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

6 §

6 §

Haitan poistaminen ja ruoppausmassan sijoittaminen

Haitan poistaminen ja ruoppausmassan sijoittaminen

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä ja työn suorittamistavasta on ilmoitettava vesialueen omistajalle vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisalueain 26 §:n 3 momentin mukaisesti tai toimittamalla ilmoitus kaikille tiedossa oleville osakkaille. Toimenpiteestä on myös ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle siten kuin tämän luvun 15 §:ssä säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetusta toimenpiteestä ja työn suorittamistavasta on ilmoitettava vesialueen omistajalle vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen suorittamista. Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle ilmoitus voidaan toimittaa yhteisalueain 26 §:n estämättä julkaisemalla tieto ilmoituksesta valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 §:ssä säädetään. Tieto ilmoituksesta on lisäksi julkaistava sen kunnan, jonka alueelle hanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Ilmoitusvelvollisuudesta valtion valvontaviranomaiselle säädetään tämän luvun 15 §:ssä.

15 §

15 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Ilmoittamisvelvollisuus

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Edellä 5 a §:ssä tarkoitettu hankkeesta ilmoitus on kuitenkin tehtävä vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista.

Ilmoitus on tehtävä vähintään 30 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. Edellä 5 a §:ssä tarkoitettu hankkeesta ilmoitus on kuitenkin tehtävä vähintään 60 vuorokautta ennen toimenpiteen aloittamista. *Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä ilmoitus sähköisesti. Valvontaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen antamisen paperisena.*

3 luku

3 luku

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

Luvanvaraiset vesitaloushankkeet

12 §

12 §

Tarkkailuvelvoitteen määrääminen

Tarkkailuvelvoitteen määrääminen

Yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman

Yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman

Voimassa oleva laki

hyväksymistä taikka näiden muuttamista koskeva päätös on tehtävä noudattaen soveltuvin osin, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään, jollei päätöstä tehdä lupaa myönnettäessä tai muutettaessa. Päätös annetaan julkipanon jälkeen ja siitä on tiedotettava siten kuin tämän lain 11 luvun 22 §:ssä säädetään päätöksen antamisesta ja tiedottamisesta. Päätöksestä tehtävästä oikaisuvaatimuksesta säädetään 15 luvun 1 §:n 3 momentissa.

15 §

Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma

Päätös kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymisestä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamisesta on tehtävä noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Päätös annetaan julkipanon jälkeen ja siitä on tiedotettava siten kuin 11 luvun 22 §:ssä säädetään päätöksen antamisesta ja tiedottamisesta. Päätöksestä tehtävästä oikaisuvaatimuksesta säädetään 15 luvun 1 §:n 3 momentissa. Päätöstä voidaan muuttaa viran puolesta taikka hankkeesta vastaavan, valvontaviranomaisen, asiassa yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta.

5 luku

Ojitus

6 §

Ojituksesta ilmoittaminen

Hankkeesta vastaavan on *kirjallisesti* ilmoitettava muusta kuin vähäisestä ojituksesta valtion valvontaviranomaiselle vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos ojituksesta on määrätty 3—5 §:ssä tarkoitetussa päätöksessä, maantilaissa (503/2005) tarkoitettussa tiesuunnitelmassa tai ratalaissa (110/2007) tarkoitettussa ratasuunnitelmassa. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot hankkeesta vastaavasta, kuvaus hankkeesta ja sen ympä-

Ehdotus

hyväksymistä taikka näiden muuttamista koskeva päätös on tehtävä noudattaen soveltuvin osin, mitä hallintolaissa säädetään, *jollei päätöstä tehdä lupaa myönnettäessä tai muutettaessa. Päätös annetaan tiedoksi ja siitä tiedotetaan noudattaen, mitä 11 luvun 22 §:ssä säädetään.* Päätöksestä tehtävästä oikaisuvaatimuksesta säädetään 15 luvun 1 §:n 3 momentissa.

15 §

Kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelma ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelma

Päätös kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymisestä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamisesta on tehtävä noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Päätös annetaan *tiedoksi ja siitä tiedotetaan noudattaen, mitä 11 luvun 22 §:ssä säädetään hakemusasiaa koskevan päätöksen antamisesta ja tiedottamisesta.* Päätöksestä tehtävästä oikaisuvaatimuksesta säädetään 15 luvun 1 §:n 3 momentissa. Päätöstä voidaan muuttaa viran puolesta taikka hankkeesta vastaavan, valvontaviranomaisen, asiassa yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta.

5 luku

Ojitus

6 §

Ojituksesta ilmoittaminen

Hankkeesta vastaavan on ilmoitettava muusta kuin vähäisestä ojituksesta valtion valvontaviranomaiselle vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. *Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä ilmoitus sähköisesti.* Valvontaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä ilmoituksen toimittamisen paperisena. Ilmoitusta ei kuitenkaan tehdä, jos ojituksesta on määrätty 3—5 §:ssä tarkoitetussa päätöksessä, maantilaissa (503/2005)

Voimassa oleva laki

ristövaikutuksista sekä hankkeen vaikutus-alueesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

31 §

Ojitusoimituksen vireilletulo

Ojitusoimitusta on haettava *kirjallisesti* asianomaiselta valtion valvontaviranomaiselta. Valtion valvontaviranomaisen on annettava määräys ojitusoimituksen pitämiseen ympäristöhallinnon palveluksessa virkavastuulla toimivalle henkilölle, jolla on riittävä asiantuntemus (*toimitusmies*). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimitusmiehen pätevyysvaatimuksista.

35 §

Kokouksesta ilmoittaminen

Ojitusoimituksen toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on *julkisesti kuulutettava* vähintään neljätoista päivää ennen kokousta niissä kunnissa, joiden alueelle ojituksen vaikutukset ulottuvat. Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017) tarkoitettua hanketta, kuulutus on lisäksi julkaistava kuntien internetsivuilla. Ojitussuunnitelma on samassa ajassa toimitettava 33 §:n 2 momentissa mainituille viranomaisille ja lähetettävä asianomaiseen kuntaan pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella lähetetyssä kirjeessä niille maanomistajille, joita ojitus

Ehdotus

tarkoitettussa tiesuunnitelmassa tai ratalaissa (110/2007) tarkoitettussa ratasuunnitelmassa. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot hankkeesta vastaavasta, kuvaus hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä hankkeen vaikutus-alueesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

31 §

Ojitusoimituksen vireilletulo

Ojitusoimitusta on haettava asianomaiselta valtion valvontaviranomaiselta. *Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. Valvontaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen toimittamisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on valvontaviranomaisen pyynnöstä toimitettava hakemusasiakirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi.* Valtion valvontaviranomaisen on annettava määräys ojitusoimituksen pitämiseen ympäristöhallinnon palveluksessa virkavastuulla toimivalle henkilölle, jolla on riittävä asiantuntemus (*toimitusmies*). Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimitusmiehen pätevyysvaatimuksista.

35 §

Kokouksesta ilmoittaminen

Ojitusoimituksen toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on vähintään neljätoista päivää ennen kokousta julkisesti *kuulutettava valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava niiden kuntien, joiden alueelle ojituksen vaikutukset ulottuvat, verkkosivuilla noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.* Ojitussuunnitelma on samassa ajassa toimitettava 33 §:n 2 momentissa mainituille viranomaisille ja *asetettava yleisesti nähtäville valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla.* Toimituskokouksesta ja loppukokouksesta on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella lähete-

Voimassa oleva laki

koskee. Jos ojitus koskee toisen maalla olevaa puroa, jossa on voimalaitos tai muu rakennelma, kirje on lähetettävä myös laitoksen tai rakennelman omistajalle.

37 §

Ojitusoimituksen päätöksen antaminen

Ojitusoimituksen päätös on annettava 30 päivän kuluessa toimituskokouksesta tai loppukokouksesta, jollei valtion valvontaviranomaisen erityisistä syistä pidennä tätä aikaa. Päätös annetaan valtion valvontaviranomaisen ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

7 luku

Säännöstely

4 §

Kuulutushakemus

Jos säännöstelystä ilmeisesti aiheutuu hyötyä muille, lupanhakijan on tarjottava hyödynsaajille osallistumista säännöstelyyn tekemällä kuulutushakemus lupaviranomaiselle. Kun hakijana on valtion viranomaisen, kuulutushakemusta ei ole tarpeen tehdä.

Kuulutushakemukseen on liitettävä hankkeen suunnitelma, selvitys hyödynsaajista ja heidän saamansa hyödyn arvioidusta suuruudesta sekä hankkeen kustannusarvio.

Lupaviranomaisen on julkisella kuulutuksella kehotettava hyödynsaajia ilmoittamaan lupaviranomaiselle osallistumisestaan hankkeeseen. Kuulutushakemus on kuitenkin hyödyttävä, jos hakemukseen liitetyn suunnitelman perusteella on ilmeistä, ettei lupaa sen mukaiseen hankkeeseen voida antaa.

Jos kuulutushakemus on tehty muulloin kuin lupahakemuksen yhteydessä, hanketta koskeva lupahakemus on tehtävä vuoden

Ehdotus

tyssä kirjeessä niille maanomistajille, joita ojitus koskee. Jos ojitus koskee toisen maalla olevaa puroa, jossa on voimalaitos tai muu rakennelma, on toimituskokouksesta ja loppukokouksesta ilmoitettava myös laitoksen tai rakennelman omistajalle.

37 §

Ojitusoimituksen päätöksen antaminen

Ojitusoimituksen päätös on annettava *tiedoksi julkisella kuulutuksella valtion valvontaviranomaisen verkkosivuilla noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Päätös on annettava 30 päivän kuluessa toimituskokouksesta tai loppukokouksesta, jollei valtion valvontaviranomaisen erityisistä syistä pidennä tätä aikaa.*

7 luku

Säännöstely

4 §

Esitys säännöstelyyn osallistumisesta

Jos säännöstelystä ilmeisesti aiheutuu hyötyä muille, lupanhakijan on tarjottava hyödynsaajille osallistumista säännöstelyyn *toimittamalla asiaa koskevan esityksen lupaviranomaiselle. Kun hakijana on valtion viranomaisen, esitystä säännöstelyyn osallistumisesta ei ole tarpeen tehdä.*

Esitykseen on liitettävä hankkeen suunnitelma, selvitys hyödynsaajista ja heidän saamansa hyödyn arvioidusta suuruudesta sekä hankkeen kustannusarvio.

Lupaviranomaisen on annettava esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on kehotettava hyödynsaajia ilmoittamaan lupaviranomaiselle osallistumisestaan hankkeeseen. Esitystä ei kuuluteta, jos esitykseen liitetyn suunnitelman perusteella on ilmeistä, ettei lupaa sen mukaiseen hankkeeseen voida antaa.

Jos esitys säännöstelyyn osallistumisesta on tehty muulloin kuin lupahakemuksen yhteydessä, hanketta koskeva lupahakemus on

Voimassa oleva laki

kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei lupaviranomainen hakemuksesta ole pidentänyt määräaikaa.

8 luku

Vesivoiman hyödyntäminen

8 §

Osallistumistarjous

Aloitteentekijän on tarjottava muille 5 §:n mukaan osallistumaan oikeutetuille osallistumista voimalaitoksen rakentamiseen *tekemällä kuulutushakemus lupaviranomaiselle*.

Kuulutushakemukseen on liitettävä hankkeen suunnitelma, selvitys, josta käy ilmi, kenelle käyttöön otettava vesivoima kuuluu, sekä hankkeen kustannusarvio ilmoituksineen siitä, mikä osa kustannuksista on tarkoitettu hankkeeseen osallistuvien rahoitettavaksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja siihen liitettävistä selvityksistä.

9 §

Julkinen kuulutus osallistumisesta voimalaitoksen rakentamiseen

Lupaviranomaisen on *julkisella kuulutuksella* kehotettava osallistumaan oikeutettuja kirjallisesti ilmoittamaan lupaviranomaiselle osallistumisestaan hankkeeseen sekä esittämään tarvittava selvitys osallistumisoikeudestaan viimeistään kuulutuksessa määrättyinä päivinä. Kuulutushakemus on kuitenkin hylättävä, jos hakemukseen liitetyn selvityksen perusteella on ilmeistä, ettei lupaa hankkeeseen voida antaa.

Asiakirjojen tulee olla kuulutusajan asi-anomaisten nähtävänä lupaviranomaisen virkahuoneistossa tai kuulutuksessa ilmoitettussa muussa paikassa. Aloitteentekijän on viivytyksettä kuulutuksen antamisen jälkeen todistettavasti toimitettava jäljennös kuulutuksesta muille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, joille kuuluu vähintään sada-

Ehdotus

tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei lupaviranomainen hakemuksesta ole pidentänyt määräaikaa.

8 luku

Vesivoiman hyödyntäminen

8 §

Osallistumistarjous

Aloitteentekijän on tarjottava muille 5 §:n mukaan osallistumaan oikeutetuille osallistumista voimalaitoksen rakentamiseen. *Asi-aa koskeva esitys on toimitettava lupaviranomaiselle.*

Esitykseen on liitettävä hankkeen suunnitelma, selvitys, josta käy ilmi, kenelle käyttöön otettava vesivoima kuuluu, sekä hankkeen kustannusarvio ilmoituksineen siitä, mikä osa kustannuksista on tarkoitettu hankkeeseen osallistuvien rahoitettavaksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä esityksen sisällöstä ja siihen liitettävistä selvityksistä.

9 §

Julkinen kuulutus osallistumisesta voimalaitoksen rakentamiseen

Lupaviranomaisen on annettava 8 §:ssä tarkoitettu esitys tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on kehotettava osallistumaan oikeutettuja ilmoittamaan kirjallisesti lupaviranomaiselle osallistumisestaan hankkeeseen sekä esittämään tarvittava selvitys osallistumisoikeudestaan viimeistään kuulutuksessa määrättyinä päivinä. *Esitystä ei kuuluteta, jos siihen liitetyn selvityksen perusteella on ilmeistä, ettei lupaa hankkeeseen voida antaa.*

Aloitteentekijän on viivytyksettä kuulutuksen julkaisemisen jälkeen todistettavasti toimitettava tieto kuulutuksesta muille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, joille kuuluu vähintään sadasosa käyttöön otettavasta vesivoimasta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

dasosa käyttöön otettavasta vesivoimasta.

Vesivoiman osakas, joka ei määräajassa tee 1 momentin mukaista ilmoitusta, menettää oikeutensa osallistua hankkeeseen. Sama koskee ilmoituksen määräajassa tehnyttä osakasta, joka ei 60 päivässä todisteellisen kehotuksen saamisesta allekirjoita yhtiösopimusta siihen liittyvine yhtiöjärjestyksiin tai tee 7 §:n 3 momentin mukaista pyyntöä.

Vesivoiman osakas, joka ei määräajassa tee 1 momentin mukaista ilmoitusta, menettää oikeutensa osallistua hankkeeseen. Sama koskee ilmoituksen määräajassa tehnyttä osakasta, joka ei 60 päivässä todisteellisen kehotuksen saamisesta allekirjoita yhtiösopimusta siihen liittyvine yhtiöjärjestyksiin tai tee 7 §:n 3 momentin mukaista pyyntöä.

11 luku

11 luku

Hakemusmenettely

Hakemusmenettely

2 §

2 §

Hakemusasian vireillepano

Hakemusasian vireillepano

Asia pannaan vireille lupaviranomaisessa kirjallisella hakemuksella.

Asia pannaan vireille lupaviranomaisessa hakemuksella. *Hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. Lupaviranomainen voi erityisestä syystä hyväksyä hakemuksen jättämisen paperisena. Hankkeesta vastaavan on lupaviranomaisen pyynnöstä toimitettava hakemusasialkirjat paperisena, jos se on tarpeen asian käsittelyn vuoksi.*

10 §

10 §

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettava kuulutuksella, joka julkaistaan lupaviranomaisen ilmoitustaululla ja hankkeen vaikutusalueen kuntien ilmoitustaululla. Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, kuulutus on lisäksi julkaistava lupaviranomaisen ja kuntien internetsivuilla. Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä muistutuksia tehtäessä ja mielipiteitä ilmaistaessa on noudatettava. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kuulutuksen sisällöstä ja sen julkaisemisesta.

Lupaviranomaisen on annettava hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä muistutuksia tehtäessä ja mielipiteitä ilmaistaessa on noudatettava. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kuulutuksen sisällöstä ja sen julkaisemisesta.

Kuulutus on pidettävä nähtävänä 30 päivän ajan lupaviranomaisen määräämästä päivästä. Lupaviranomainen voi kuitenkin asian laatu huomioon ottaen päättää, että kuulutus on pidettävä nähtävillä tätä pitempään, kuitenkin enintään 45 päivän ajan. *Tiedoksiantoa varten kappale hakemusta ja*

Kuulutus ja hakemusasialkirjat on pidettävä nähtävillä 30 päivän ajan lupaviranomaisen verkkosivuilla. Lupaviranomainen voi kuitenkin asian laatu huomioon ottaen päättää, että kuulutus ja hakemusasialkirjat on pidettävä nähtävillä tätä pitempään, kuitenkin enintään 45 päivän ajan.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

sen liitteitä on toimitettava asianomaiseen kuntaan pidettäväksi nähtävänä kuulutuksessa mainitussa paikassa.

Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin *ilmeisen* tarpeetonta.

Jos hakemus koskee Suomen talousvyöhykkeellä toteutettavaa hanketta, 1 momentissa tarkoitettu kuulutus on julkaistava niissä kunnissa, joiden alueen kohdalla hanke toteutetaan. Kuulutuksen julkaisemisesta on lisäksi ilmoitettava virallisessa lehdessä.

Merkitykseltään vähäisissä hakemusasioissa ja hakemusasioissa, joissa 1 momentin tai 11 §:n mukainen tiedoksianto ei asian laadun vuoksi ole tarpeen, tieto hakemuksesta voidaan antaa muulla tavoin. Jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedoksiantamista ei tarvita.

11 §

Tiedon antaminen erikseen

Kuulutuksesta on annettava erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle voidaan antaa hakemuksesta tieto yhteisalueen 26 §:n estämättä julkisella kuulutuksella kunnan ilmoitustaululla siten kuin siitä erikseen säädetään. Jos hakemus koskee osakkaiden oikeutta muutoin kuin vähäisessä määrin, kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

22 §

Päätöksen antaminen ja päätöksestä tiedottaminen

Päätös annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksen antamisesta on ilmoitettava ennen sen antamispäivää lupaviranomaisen ilmoitustaululla.

Päätös on toimitettava hakijalle. Päätök-

Kuulutuksen julkaisemisesta on *tiedotettava* ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin tarpeetonta.

Jos hakemus koskee Suomen talousvyöhykkeellä toteutettavaa hanketta, *tieto 1 momentissa tarkoitettusta kuulutuksesta on julkaistava noudattaen mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään kunnan verkkosivuilla niissä kunnissa, joiden alueen kohdalla hanke toteutetaan.*

Merkitykseltään vähäisissä hakemusasioissa ja hakemusasioissa, joissa 1 momentin tai 11 §:n mukainen tiedoksianto ei asian laadun vuoksi ole tarpeen, tieto hakemuksesta voidaan antaa muulla tavoin. Jos asia ei vaikuta muuhun kuin hakijan oikeuteen tai etuun, tiedoksiantamista ei tarvita.

11 §

Tiedon antaminen erikseen

Kuulutuksesta on annettava erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle voidaan antaa *hakemus tiedoksi yhteisalueen 26 §:n estämättä julkisella kuulutuksella noudattaen mitä 10 §:ssä säädetään.* Jos hakemus koskee osakkaiden oikeutta muutoin kuin vähäisessä määrin, kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

22 §

Päätöksen antaminen ja päätöksestä tiedottaminen

Lupaviranomaisen on annettava hakemusasiaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään.

Päätös on toimitettava hakijalle. Päätök-

Voimassa oleva laki

sestä on toimitettava jäljennös niille, jotka ovat sitä pyytäneet, valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille.

Jäljennös päätöksestä on lähetettävä hankkeen vaikutusalueen kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Lupaviranomaisen on ilmoitettava päätöksen nähtäväksi asettamisesta näissä kunnissa julkisella kuulutuksella. Kuulutuksessa on mainittava, milloin valitusaika päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on lähetettävä tiedossa olevalla postiosoitteella 11 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille, 9 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaisemiseksi.

Tieto päätöksestä on lisäksi julkaistava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

13 §

Toimenpiteet valmistusilmoituksen johdosta

Valtion valvontaviranomaisen on tiedotettava saamastaan valmistusilmoituksesta kuuluttamalla siitä julkisella kuulutuksella hankkeen vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla, jos kyseessä olevasta hankkeesta aiheutuu merkittäviä tai laajalle ulottuvia ympäristövaikutuksia. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntö-*Ehdotus*

sestä on toimitettava jäljennös niille, jotka ovat sitä pyytäneet, valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. *Tieto päätöksen antamisesta on lähetettävä sähköisesti tiedossa olevalla osoitteella 11 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille, 9 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaisemiseksi.*

Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin tarpeetonta.

14 luku

Valvonta ja hallintopakko

13 §

Toimenpiteet valmistusilmoituksen johdosta

Valtion valvontaviranomaisen on annettava sille toimitettu valmistusilmoitus julkisella kuulutuksella tiedoksi noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, jos kyseessä olevasta hankkeesta aiheutuu merkittäviä tai laajalle ulottuvia ympäristövaikutuksia. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään. Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin tarpeetonta.

15 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntö-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

töönpano**töönpano**

1 §

1 §

*Muutoksenhaku**Muutoksenhaku*

Valvontaviranomaisen 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä tai muuttamista koskevaan päätökseen sekä kalatalousviranomaisen 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuun kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymistä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamista koskevaan päätökseen saa hakea *kirjallisesti* oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen antamisesta siten kuin hallintolaissa säädetään. Päätös oikaisuvaatimukseen annetaan julkipanon jälkeen ja siitä on tiedotettava siten kuin 11 luvun 22 §:ssä säädetään päätöksen antamisesta ja tiedottamisesta. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta siten kuin 1 momentissa säädetään.

Valvontaviranomaisen 3 luvun 11 §:ssä tarkoitettuun yhteistarkkailua tai tarkkailusuunnitelman hyväksymistä tai muuttamista koskevaan päätökseen sekä kalatalousviranomaisen 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettuun kalatalousvelvoitteen toteuttamissuunnitelman hyväksymistä ja kalatalousmaksun käyttösuunnitelman vahvistamista koskevaan päätökseen ja näistä perittävää maksua koskevaan päätökseen saa hakea oikaisua lupaviranomaiselta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista noudattaen, mitä hallintolaissa säädetään. Lupaviranomaisen on annettava oikaisuvaatimukseen annettu päätös tiedoksi ja tiedotettava siitä noudattaen, mitä 11 luvun 22 §:ssä säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta noudattaen mitä, 1 momentissa säädetään.

3 §

3 §

*Kuuleminen valituksen johdosta**Kuuleminen valituksen johdosta*

Vaasan hallinto-oikeuden on tiedotettava 1 §:n 1 momentissa tarkoitettusta valituksesta kuuluttamalla siitä vähintään 14 päivän ajan ilmoitustaulullaan ja hankkeen vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla. Valitusasiakirjat on pidettävä nähtävillä asianomaisissa kunnissa kuulutusajan.

Vaasan hallinto-oikeuden on *annettava 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava hankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.*

5 §

5 §

*Päätöksen antaminen**Päätöksen antaminen*

Tämän lain mukaista hakemusasiaa koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös annetaan julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi viipymättä ilmoitettava vesitaloushankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla.

Vaasan hallinto-oikeuden on annettava hakemusasiaa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään. Tieto kuulutuksesta on julkaistava vesitaloushankkeen vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

19 §

Vesitalousasioita koskeva tietopalvelu

*Lupaviranomaisen on julkaistava vesitalousasiassa antamansa päätös muutoksenhaulle säädetyn ajan päättymisen jälkeen verkkosivuillaan, jollei sitä asian merkitys huomioon ottaen ole pidettävä tarpeettomana (**vesitalousasioiden tietopalvelu**). Päätöksessä saadaan julkaista hankkeesta vastaavan nimi sekä hankkeen vaikutuspiiriin kuuluvien kiinteistöjen nimet ja kiinteistö-tunnukset.*

Tiedot saadaan julkaista, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu ja ne voidaan julkaista sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään. Päätökseen sisältyvät henkilötiedot on poistettava verkkosivuilta sen jälkeen, kun hanke on päättynyt.

Vesitalousasioiden tietopalvelusta voidaan hakea tietoja rajattuina hakuina käyttäen hakuperusteena hankkeesta vastaavan nimeä, hankkeen laatua tai sijaintikuntaa taikka päätöksen tekoajankohtaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 18 luvun 19 § tulee kuitenkin voimaan jo päivänä kuuta 20 .